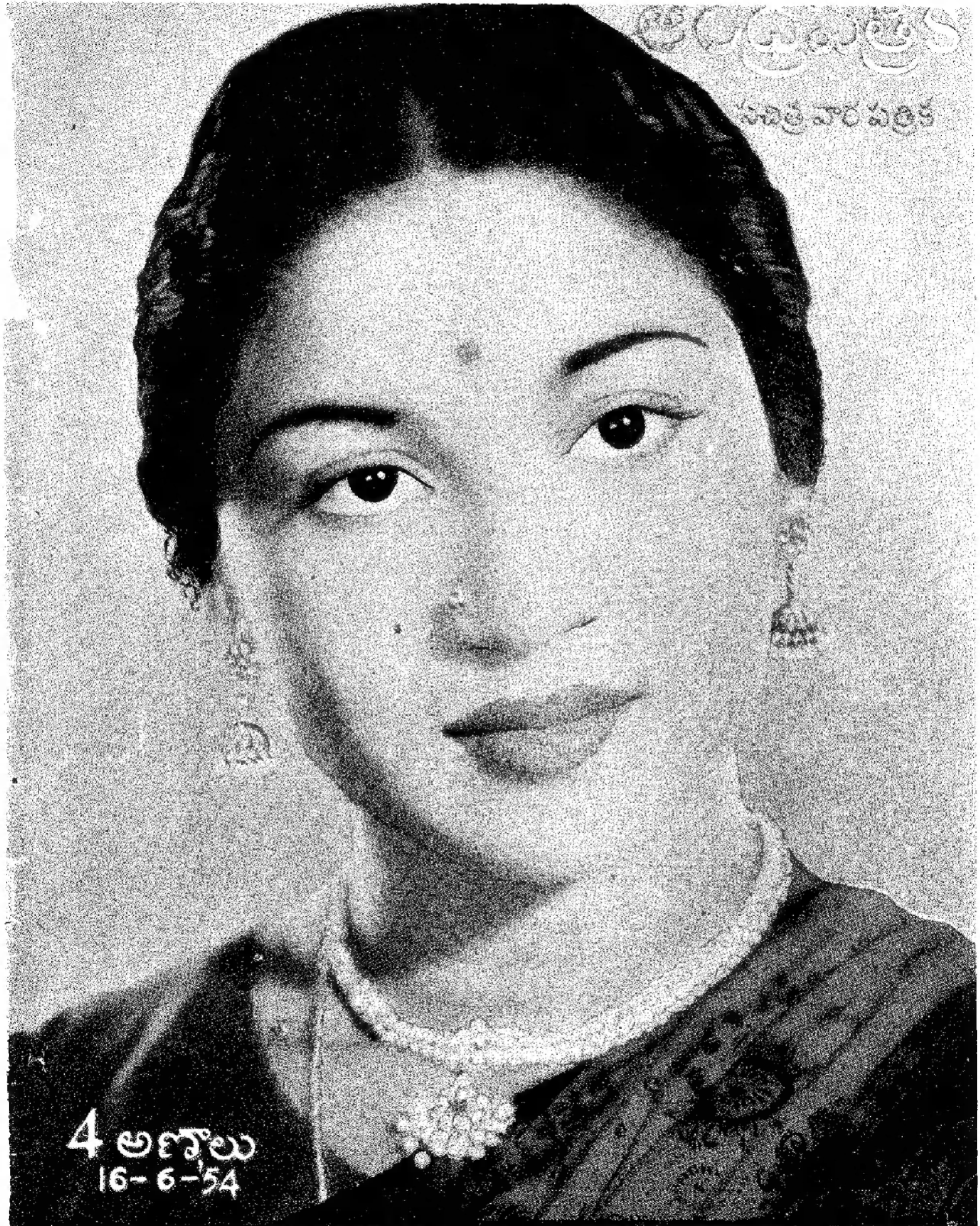

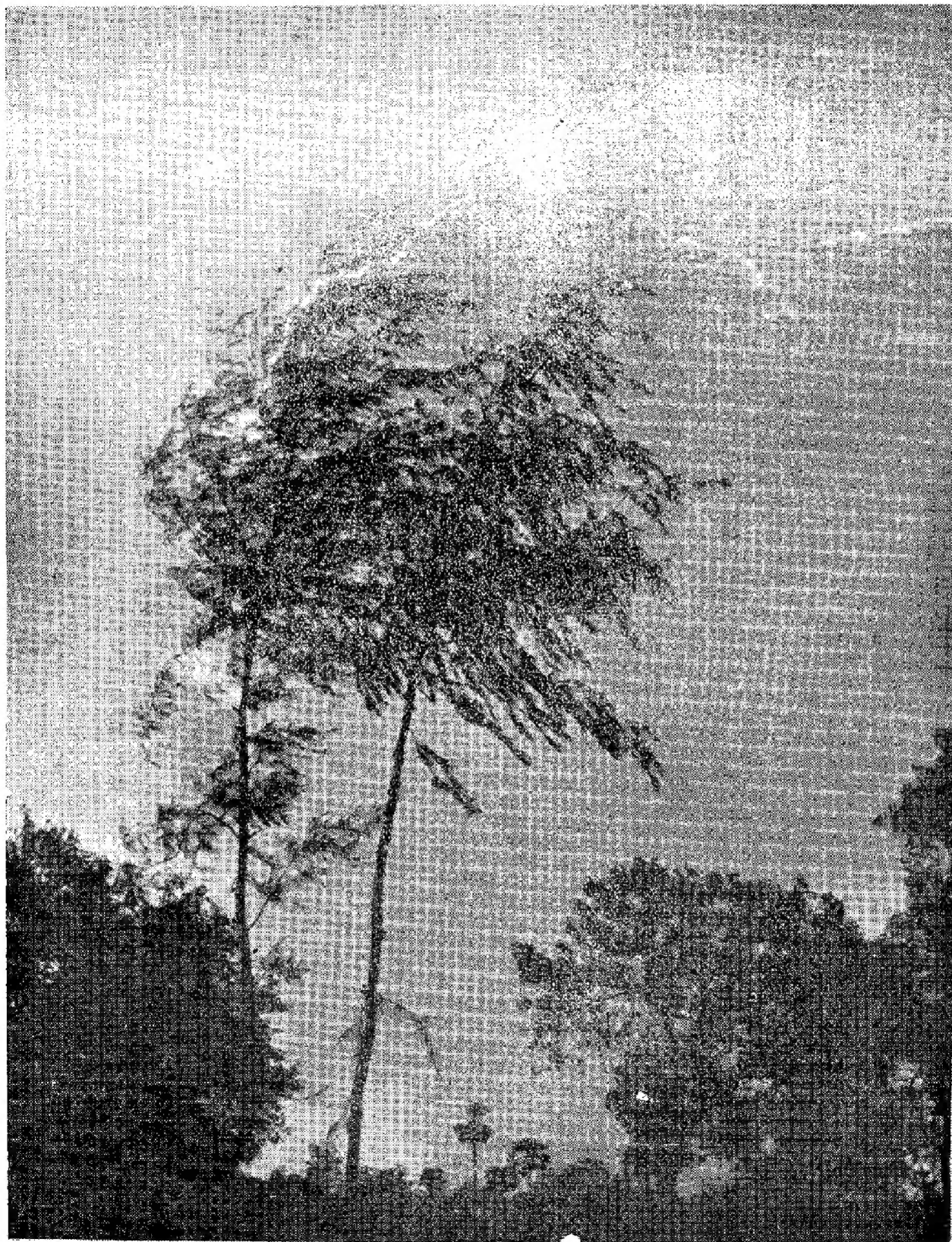
ఆంధ్ర పత్రిక

సంవత్సర పత్రిక

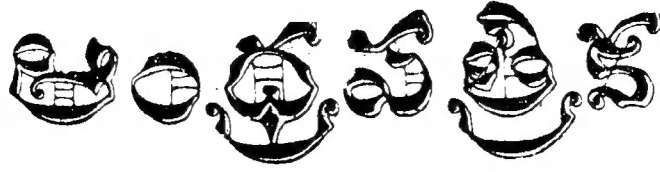
4 అణాలు
16-6-54

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

“ఆపాదస్య | పథమ దివసే....

సంవత్సర చందా
రూ. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 అ.

సంపుటము 47
సంచిక 40
16-6-54

స చి త్ర వా ర ప త్రి క

Founder : K. NAGESWARA RAO

జయ జ్యోతి శుద్ధ పూర్ణిమ బుధవారం

బొమ్మ రిల్లు - కొత్త సీరియల్

“అన్నా - చిన్నా”

ఇల్ఫాన్స్ డాడే రచించిన

“THE LITTLE ONE” నవలకు అనువాదం
జూన్ 23 వ తేదీ సంచికనుండి ప్రారంభం.

పంచతంత్రం బొమ్మల కథలు

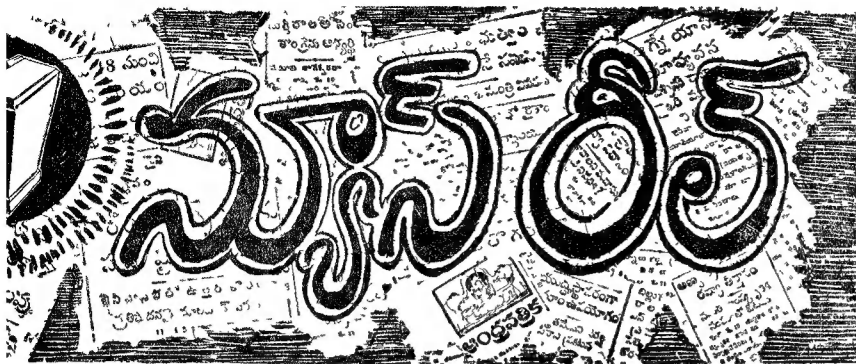
“లబ్ధి నా శము”

‘పంచతంత్రం’లోని లబ్ధినాశమునే నల్గవ తంత్రం బొమ్మల కథల సీరియల్
ఈనెల 30 వ తేదీ మొదలు ప్రచురింపబడుతుంది.

వనితాలోకం సీరియల్

“స్వయం సిద్ధ”

బెంగాలి: మణిలాల్ పంద్యోపాధ్యాయ అనువాదం: ఘడ్డిష్టల్ల సూరి.
జూలై 7 వ తేదీ సంచికనుండి ప్రారంభమౌతుంది.

ముఖవారం, జూన్ 2 :

ఇండో చీనాలో యుద్ధ విరమణకోసం ఫ్రెంచి, వియత్నామ్ పైనికాధికార ప్రతినిధులు సమాలోచనలు ప్రారంభించారు.

—దక్షిణ ఇండోచీనాలో ఫ్రెంచ్ వారు పది మైళ్ళ దూరంలో ఒక కోటపై కమ్యూనిస్టులు అకస్మాత్తుగా దాడిచేసి ఆక్రమించారని ఫ్రెంచ్ వారు.

—వి. కె. కృష్ణమూర్తి లండన్ నుంచి తిరిగి జీనీవా వచ్చి, మాలటోవ్ మొదలైన ప్రతినిధులతో సమాలోచనలు జరిపారు.

—ఏటంబాంబు నిర్మించిన డా॥ జె. రాబర్ట్ ఓపెన్ హీమర్ ను అణుశక్తి రహస్యాలకు దూరంగా ఉంచాలని అమెరికన్ ఎటామిక్ ఎనర్జీ కమిషన్ నియమించిన 'స్పెషల్ సెక్యూరిటీ బోర్డు' నిర్ణయించింది.

గురువారం, జూన్ 3 :

—ఇండో చీనా యుద్ధవిరమణలో వికృత రాజ్యసమితి పర్యవేక్షణకు సమ్మతించబోవని జీనీవాలో చీనా, వియత్నామ్ ప్రతినిధులు తెలియపరిచారు.

—ఇండోచీనాలో యుద్ధ విరమణ తరవాత పర్యవేక్షణకు తటస్థసంఘంలో చేరడానికి పాకిస్తాన్ సమ్మతించగలదని పాకిస్తాన్ విదేశాంగమంత్రి జుఫ్రాఖాన్ లండన్ లో ప్రకటించారు.

—ఇండో చీనాలో మిలిటరీ పరిస్థితి దృష్ట్యా చేయవలసిన సహాయాన్ని గురించి అమెరికన్, బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి, ఆస్ట్రేలియన్, న్యూజీలాండ్ పైనికాధికారుల సమాలోచనలు వాషింగ్ టన్ లో ప్రారంభమైనాయి.

—ఇండో చీనాలో జనరల్ సెవార్ ఫ్లానే జనరల్ ఎలీని సర్వ సైన్యాధిపతిగా ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం నియమించింది.

—రష్యన్ ఆక్షేపణను నిరాకరించి భద్రతామండలి తాయ్ లాండ్ విజ్ఞప్తిని చర్చించడానికి తీర్మానించింది. (ఇండో చీనా - తాయ్ లాండ్ సరిహద్దులలో దురాక్రమణనూటనలకు కనపడుతున్నందువల్ల పరిశీలనసంఘాన్ని అక్కడికి పంపాలని తాయ్ లాండ్ ప్రభుత్వం విజ్ఞప్తి చేసింది. ఈ నెల భద్రతామండలి అధ్యక్షుడు అమెరికన్ ప్రతినిధి. తాయ్ లాండ్ విజ్ఞప్తి చేసిన వెంటనే సమావేశం జరుపబడింది.)

—మిత్రరాజ్యాలకు అణుశక్తి రహస్యాలను అవసరమైనప్పుడు తెలియపరచడానికి వీలుగా ఎటామిక్ సీక్రెట్స్ ఆక్టును సవరణచెయ్యాలని అమెరికన్ కాంగ్రెస్ కు విదేశాంగమంత్రి డల్లెస్ నూచించారు.

శుక్రవారం, జూన్ 4 :

—కొలంబో సమావేశ రాజ్యాలతో (ఇండియా, పాకిస్తాన్, బర్మా, ఇండోనీషియా, సింహళం) ఇండోచీనాలో ఆర్మిస్టిక్ కమిషన్ నియామకానికి కొన్ని చర్యలు ప్రారంభించి విదేశాంగమంత్రి విద్యార్థ

అంగీకరించగలడని జీనీవాలో ఫ్రెంచి వర్గాలవారు కొందరు తెలిపారు.

—బావోదాయతో చేసుకున్న రెండు వియత్నామ్ ఒడంబడికలపైనా పారిస్ లో ఫ్రెంచి, వియత్నామ్ ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు సంతకాలు పెట్టారు.

—భారతదేశానికి ఆర్థిక సహాయ మివ్వాలని అమెరికన్ సెనేట్ విదేశాంగ వ్యవహారాల కమిటీలో విదేశాంగమంత్రి డల్లెస్ విజ్ఞప్తి చేశాడు.

—భారతదేశంలోని ఫ్రెంచి ఆక్రమిత ప్రాంతాలను గురించి ఫ్రెంచి, భారత ప్రభుత్వాల ప్రతినిధుల మధ్య మూడువారాలుగా పారిస్ లో సాగుతున్న రాజీ సమాలోచనలు విఫలమైనాయి. భారత ప్రతినిధి ఆర్. కె. నెహ్రూ పారిస్ సమాలోచనలను గురించి పారిస్ లో వివరించారు.

—దేశంలో పరిశ్రమభివృద్ధి పెట్టుబడి వృద్ధిని గురించి రిజర్వు బాంకుకు మోఫ్ కమిటీ సమర్పించిన నివేదిక ప్రచురించబడింది.

—మద్రాసు రాష్ట్రంలో నిరుద్యోగ బాధ నివారణకోసం 1954-55 లో 1270 కొత్త స్కూళ్ళను స్థాపించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ధన సహాయ మివ్వగలదని తెలియపరిచింది.

—మైదరాబాదు భవిష్యత్తును గురించి మైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఫజల్ ఆలీ కమిషన్ కు ఏ నివేదికా సమర్పించకపోవడానికి కారణాలు అది ఉమ్మడి ప్రభుత్వం కావడం, వివిధాభిప్రాయాలు ఉండడం అని ముఖ్యమంత్రి రామకృష్ణరావు గారు తెలియపరిచారు.

—మాగ్యమిక తరగతులను ఇంటర్మీడియట్ కోర్సునూ రద్దుపరిచి ఆక్షేప్టు ప్రైమరీ కోర్సు, ఆక్షేప్టు సెకండరీ కోర్సు నెలకొల్పడానికి ఉర్దూ, తెలుగు, తమిళ భాషలను రద్దుపరిచి కన్నడం ఇంగ్లీషు నిర్బంధంగా బోధించాలని మైసూరు కాంగ్రెస్ రెజిస్ట్రార్ పార్టీ తీర్మానించింది.

—ప్రాథమిక పాఠశాలల నిర్వహణను సలహాసంఘాల కొప్పగించరాదని ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠ్యాయ సంఘం తరఫున ఒక కమిటీ విద్యామంత్రివద్దకు రాయబారం వెళ్ళింది.

శనివారం, జూన్ 5 :

—ఆర్మిస్టిక్ కమిషన్ నియామకం గురించి ఏకాభిప్రాయం కుదరనందువల్ల జీనీవాలో ఇండో చీనా చర్చలు విఫలంకృతమైనవి జీనీవా వారు.

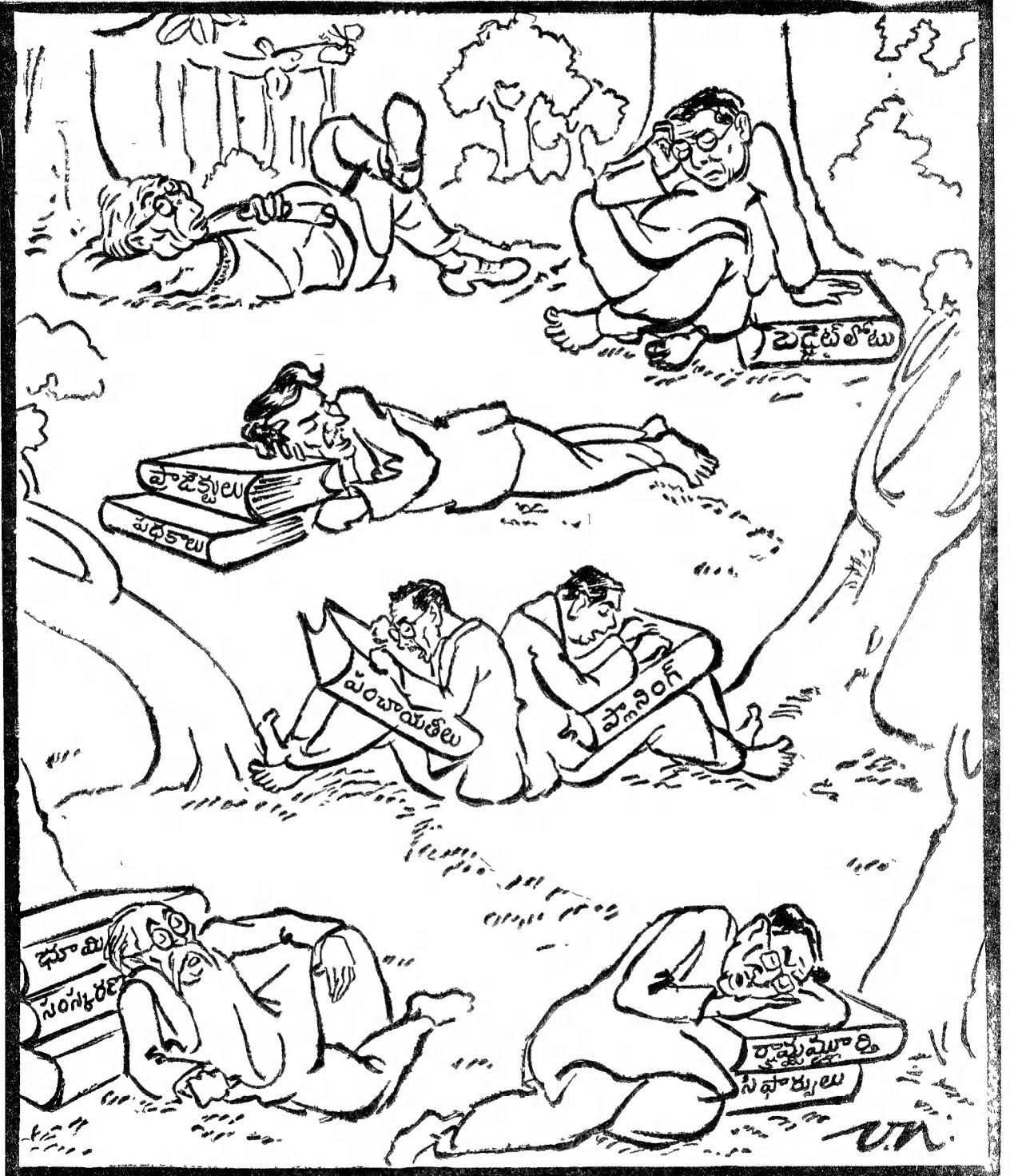
—కొరియాలో ఎన్నికల పర్యవేక్షణకు (49-వ పేజీ చూడండి)

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : సాహితీ ప్రాడక్షన్స్ వారి 'సందేశం' లో శీరంజని.

న్యూస్ రీల్—	2
కాలక్షేపం—	4
తిరునాళ్లు—	6
కర్మ సిద్ధాంతాలు—	9
మంచీ-చెడూ—	12
ధ్రువతార—	17
గోడమీద గడియారం—	28
విజ్ఞానబీజాలు—	26
వనితాలోకం—	30
తరహాలు—	35
బామ్యురిల్లు—	38
సినిమా—	50

'గురకల' వాసం!

ఏడుకొండలవాడ : శ్రీ వెంకటేశా :— ఏడు మంతులవాడ : 'గురకల' నివాసా :

కాలక్షేపం

“స్వరతిమిద్ర ప్రచార భవ
శిశ్య దబోధము గల్గువేళ మే
దురగతి ముజ్జగంబులు
వధూమయమై కననయ్యె; నిప్పుడిం
పరయగ సద్వివేక మహి
తాంజన సంగతమై మదీయ భా
సుర సమదృష్టి బ్రహ్మముగ

జూచుచున్నది విశ్వమంతయున.”
తా|| మన్మథాంధకారము వ్యాపింపుట
చేత కలిగిన స్థిరముగ అజ్ఞానము ఏర్పడిన
కాలమందు నాకు ముజ్జగంబులున్న ఒక్క
తీరుగా స్త్రీమయముగా కన్పించెను.
ఇప్పుడు మంచి వివేకమనేది కాటుకను
పూసికొనుటవల్ల నాయొక్క నిర్మలమైన
దృష్టి యీ లోకమునంతటిని బ్రహ్మమయ
ముగా చూడగల్గుచున్నది.

“జగమంతా రామమయం” అంటాడు
ఆంజనేయునివంటి రామభక్త త్పరుడు.
కాబట్టివిది మననంచేస్తే అదే మనకు
కండ్లకు కట్టినట్లుంటుంది. మైకేల్
యాంజిలో అనేటటువంటి గొప్ప
శిల్పి కారుడు ఉండేవాడు.

పెద్దపెద్ద శిల్పిలను చక్కని దేవతా
విగ్రహాలుగా చెక్కియున్నాడు. ఒకనాడు
ఒక కొండప్రక్కనుంచి నడచిపోతూ
ఉన్నప్పుడు అక్కడ పడియున్న ఒక
బ్రహ్మాండమైన శిలనుచూచి, “I see an
angel in that stone” (ఈ రాతిలో నా
కోక దేవత కనిపిస్తోంది) అన్నాడు. అంటే
అర్థం ఏమిటి? ఈ శిలను చక్కగా మరచి
తొలించి ఒక దేవతావిగ్రహం తయారు
చేయవచ్చుననే తలపు ఆ శిల్పికి తగుక్కు
మని తోచింది. కాబట్టి అటువంటి శిల్ప
దృష్టితో సృష్టిన పరికించేటటువంటివానికి
రాళ్ళన్నీ దేవుళ్ళుగా దేవతలుగా కన్పి
స్తాయి. కాని, మానవుడైనవాడు చెక్కి
టటువంటి దేవతావిగ్రహములన్నియు
ముప్పాతికమువ్వినం మనుష్యరూపంలోనే
ఉంటాయి. రవివర్మలక్ష్మీ ఆకారం చక్క
గా చిత్రించాడు. సరస్వతి ఆకారంకూడా
చక్కగా చిత్రించాడు. కనుమళ్ళుతీరులో
లక్ష్మీకిన్నీ సరస్వతికిన్నీ ఏమైనా వ్యత్యాసం
ప్రత్యేకించి ఉన్నదా అంటే అత్యంత

శ్రద్ధతో పరిశీలించినా అరవీసమైనా లేదా
లేకుండా ఒకటే అచ్చులో పోసి నట్లు
ఒకటే మచ్చుగా ఉంటాయి. తిరువా
న్మూరు సరిస్థానపు రాజవంశం
లోని రాజబంధువు యీ రవివర్మ
మహాశయుడు. ఆ తిరువాన్మూరు సంస్థానం
మళయాళ రాజ్యంలో చేరినదే. అదింతా
కేరళరాష్ట్రంలో చేరవలసినదే. అక్కడ
ఉండే మళయాళ స్త్రీలు, నాయరు కుల
స్త్రీలు, అందవేసి అందికలైని ప్రసిద్ధిపొం
చారు. అసలు మళయాళం అంటేనే అడ
మళయాళం అనే పేరు పరిపాటి అయింది.
తిరువాన్మూరు రాజవంశంలో జేరిన
శ్రీమంతుడున్నూ, నాయరు స్త్రీల అంద
మును మకరందమువలె అస్వాదించినట్టి
వాడున్నూ అగు రవివర్మ మహాశయుడు “దేవ
తలంటే వాళ్ళే” అన్నట్లుగా చిత్రించాడు.
అంతకంటే అతీతంగా చిత్రిస్తే అతని

తొని వాడు రచ్చ

బాబులు అతనికే రుచించవు.
శ్రీ వైష్ణవుడు తపస్సు చేయగా
చేయగా శ్రీమహావిష్ణువే ప్రత్యక్ష
మవుతాడు/గాని పరమశివుడు
ప్రత్యక్షంకాడు. రవివర్మకు చంద్రుడు
కలలోకూడా కన్పించడు. తిరువనంత
పురంలో వేంచేసిన అనంతపద్మనాభ
స్వామి అప్పడప్పడైనా అత్యదైవంగా ఆయనకు
కన్పించి ఉంటాడు. ఆయనకు కలలో
పద్మనాభ స్వామి ప్రత్యక్షమైతే
“దన్యోస్మి! దన్యోస్మి!” యని ఆనందించ
వచ్చు. అటువంటి స్వప్నావస్థలో స్వామి
కన్పించినప్పుడు కలిగేటటువంటి ఆనం
దానికి ప్రత్యేకమైన ప్రాశస్త్యం
ప్రాధాన్యం ఉంది. ఆలయంలోనికి వెళ్ళి
స్వామివారి విగ్రహమును సందర్శించి
నప్పుడు ఆ స్వామిని మనబాహ్యచర్యవత్తు
వులతో సందర్శించినట్లుగా పరిగణి
స్తాము. కాని, ఆ విగ్రహమే మనము
కళ్ళుచూసికొని నిద్రిస్తున్న సమయంలో
కన్పిస్తే, అది మనజ్ఞానవత్తువులకు సాక్షా

త్కరించినట్లుగా అన్వయిస్తాము. అత
మాత్రంచేత, ఆ సాక్షాత్కారంలో గొప్ప
దనం ఉన్నదని చేప్పజాలము. అనలైన
కారణం ఏమిటంటే, స్వామియొక్క మూర్తి
తనకు అప్రయత్నంగా కన్పించడంవల్ల తన
మృదయంలో స్వామి ప్రవేశించినా
డనిన్నీ, ఇక తన జన్మ సార్థకమైనదనిన్నీ
భావించి ఆనందభరితుడు కావడం భక్తుని
తత్వం. రాజాగారి దర్శనార్థం మనం వెళ్ళి
నప్పుడు రాజాగారి దర్శనమైతే, అందుకు
ఆనందిస్తాం. నిజమే - కాని, రాజాగారే
మనయింటికి వచ్చి మనకు దర్శనమిస్తే,
అమందానందకందభీత మృదయారవిందు
లమై, త్యాగరాజులవంటి స్వరరాగగుఢా
మాధుర్యానుభవనిమగ్నులమైతే, “నడచి
వచ్చితివో - నాప్రాణ నాధ” అని ఆలా
పన తప్పకుండా చేస్తాము. త్యాగరాజు
గారికి ఒక్కటే కొమార్తె. వేరే సంతానం
లేదు. ఆ కుమార్తెకు త్యాగరాజులవారు
సీతా మహాలక్ష్మీయని పేరు పెట్టేశాన్నారు.
సీతా మహాలక్ష్మీని కుప్పస్వామి అయ్యరు
అనే వరునకిచ్చి తిరువాదిలో వివాహం
చేశారు. అప్పుడు త్యాగరాజుగారి శిష్యులు
ఆప్తులు చాలామంది అనేక వస్త్రాభరణాలు
కొనుకలుగా వధూవరులకిచ్చారు. కాని
రాయవేలూరు పల్లవి యల్లయ్యగారు అనే
ప్రముఖుడు తాను స్వయంగా చిత్రించిన
పటము నొకటి త్యాగరాజుగారికి బహూమా
నంగా ఆ శుభముహూర్తకాలమందు

యిచ్చారు. సీతా లక్ష్మణ మానుమత్స
వేతకొండరామస్వామివారి పెద్దనైజా
చిత్రపటం అది. ఆ పటంతో బాటుఒక
కాలవ వస్త్రములు కూడా ఆయనకు
సమర్పించారు. త్యాగరాజుగారు ఆ
కానుక లన్నింటిని అక్కడనే ఉంచి
ఆ కొండండ్లరామ పటమును
మాత్రం ఆశురభీతో తన పూజాగృహము
నకు తీసికొనివెళ్ళి పూజించి, అప్పుడు
ఆనందపరవశుడై, మోహనరాగంలో
“ననుపాలింప నడచివచ్చితివో నా ప్రాణ
నాధ.....
కరమున కరకొండండ్లముతో — ధరణి
తనయతో - త్యాగరాజార్చిత” అనే కృతిని
పాడియుండిరి. ఈ కొండండ్లరామపటము
యీనాటికిన్నీ తిరువాదిలో ఉన్నది.
పంధనప్పబహ్మంగారి మునిముసుడు గు
రాముడుభాగవతార్ గారిచే స్వగృహ
మంది పూజింప బడుచున్నది. ఆ భక్తునకు
ఆధర్మ పారవశ్యం కలుగుటకు ఆ పటము పారి
తోషికంగా తన యింటికి రాడడమేచాలు.
తన ప్రాణనాథుడు తన యింటికి తిన్న
పాలించుటకై వచ్చినాడని మోహవేళే పర
వశురాలైన భార్యవలె మోహనరాగంలో
అమోఘంగా పాడగలినవానికి, రాముడంటే

ఎక్కడోలేదు ఆయన ఆత్మలోనే లీనమై ఆత్మారాముడై యున్నాడని అర్థము. నిజంగా ఆ కీర్తన త్యాగరాజుగారు పాడుతూ ఉన్నప్పుడు, “ననుష్కాలింప నడచినచ్చిలివో నా ప్రాణనాథ!” అని ఆనందపరవశుడై నప్పుడు, సీతాఅమ్మవారు ప్రక్కనే ఉండి ఆ కీర్తనను వినినట్లుయితే, ఆమె తనమనస్సులో నవ్వుకొని, తన భర్తయైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి వంకజాచి, “స్వామీ! మీకు నేను ఒక్కతేనే భార్యననుకున్నాను. ఒకమాట, ఒక బాణము, ఒక పత్తివ్రతుడనే విఖ్యాతి గడించిన మీకు త్యాగరాజుగారు రెండో భార్యగా తయారైనారు. లేకపోతే, “నా ప్రాణనాథ!” అని మీమీద జావలీలు పాడి అంత విరహతాపం ఎందుకు చూపిస్తారు? నాకు సవతులు తేరని సంతోషించాను ఇంతకాలం నుంచీ. కాని మీభక్తులందరూ మీ భార్యల య్యేటట్లుగా ఉన్నారు. అయోధ్యలో ఉన్నా, అడవిలో ఉన్నా, నేను దగ్గర ఉన్నా, దగ్గర లేకపోయినా, మీకు భార్యలేని లోటు లేకుండా చేస్తారు మీ భక్తులు. ఫరవాలేదు లేండి. ఇక నేను పించను పుచ్చుకోవచ్చు” అని శ్రీరామచంద్రునితో సీతామహాలక్ష్మీ సరసంగా మేలమాడి హేళన చేయుటకు వీలైన ధోరణిలో తన మోహం చూపించాడు యీ మోహనరాగంలో, శ్రీరామచంద్రుని మోహనాకారం చూచిన త్యాగరాజు.

అయితే, భక్తుడైనవానికి ఇటువంటి ఆకారపటం అనేది ఒక హృదయావేశానికి ప్రేరేపణగా మాత్రం ఉంటుంది. శ్రీరామచంద్రమూర్తిమాత్రము సీతామహాదేవిని గాఢంగా ప్రేమించలేదనగలమా? శ్రీరామునియందు సీతకు ఎటువంటి అచంచల అకుంతిత అభేద్య అతులిత అనురాగాతిశయం ఉన్నదో, శ్రీరామునకు కూడా సీత మీద అటువంటి అనురాగాతిశయం ఉంది. ధర్మశాలలో సీత కన్పించలేదంటే శ్రీరాముడు ఎన్నివిధాలుగా నిలపించాడో ఆ మహారణ్య తరు గహన గుహావిహారములకే ఎరుక. “వృక్షములారా! సీతను ఎక్కడైనా చూచినారా!” అని తరులను గిరులను రురులను ప్రశ్నించాడు. శ్రీరాముడు అంత అజ్ఞానియా? అని అజ్ఞానులు కొందరు ప్రశ్నిస్తారు. అటువంటి అనురాగం, అటువంటి రసోద్వేగం ఏ హృదయంలో కలుగుతుందో అందులో చేప ఉంది. అందులో చైతన్యం ఉంది. అది అధైర్యంకాదు. అది హృదయానికి అవసరమైన అయశ్వర్యం. శ్రీరామునిలోని యీ హృదయైశ్వర్యం చూచియే రాముడు నా హృదయైశ్వరుడని సీత నిశ్చి

పూర్తి స్లోకం?

పాఠకాధములు ఆరు రకాలవారు ఈ క్రిందిస్లోకంలో వివరింపబడినారు.

గీతి శ్రీఘ్నే శిరః కంపే తథా లిఖత పాఠకః

.....వడేతే పాఠకాధమః.

ఈ స్లోకం పూర్తిగా తెలిసినవారు ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికకు (చాని కంప) గోరెదము.

తగా ఆనందంగా అడివిలో కాపురం చేసింది ఆ స్వామితో కలిసి.

ప్రాణంమీద యీ శరీరానికి ఎంత తీపి, ఎంత ముక్కువ, ఎంత అనురాగం ఉందో, యీ శరీరంమీద ప్రాణానికి కూడా అంత తీపి, అంత ముక్కువ, అంత అనురాగం ఉంది. శరీరంలోని శిభాగమైన రక్తంత నిష్కరవ్య పడి బొబ్బ ఎక్కితే, ప్రాణం తల్లడిలిపోతుంది. ఈ శరీరంమీద ప్రాణానికి ఎంత విసుగు పుట్టినప్పటికీ దేహత్యాగం చేయడానికి ప్రాణం ఒప్పుదు. దేహత్యాగం చూస్తూ చూస్తూ యీ జీవుడు చేయదు. ప్రాణత్యాగం చూస్తూ చూస్తూ చూస్తూ చెయ్యడానికి యీ దేహికి చేతులురావు. ప్రాణంమీద ఎంతో విసుగుపుట్టి నూతిలో దూకి ప్రాణత్యాగం చెయ్యాలని సంకల్పించిన యిల్లాలు ఒకనాడు పాడు నూతివద్దకు అందరూ నిద్రపోయే సమయంలో అర్ధరాత్రివేళ వెళ్ళింది. ఆనూతి నూతిరవకూ వెళ్ళిందిగాని, పాడునూతిలోని పాడుకప్పులు బెకబెక మనేసరికి భయంవేసి “మాధవా మన రథంబు మరల నిమ్ము” అన్నది. “బలికియండిన భాగ్యములో బడయవచ్చు” అనే ఆశ యీ శరీరానికి ఉంది. శరీరాన్ని సుఖపెట్టకలెననే సంకల్పం జీవునకు ఉంది. ఈ జీవుడూ, యీ దేహమూ ఒకరినింకొకరు విడిచిపెట్టలేరు. అంత అన్యోన్యంగా, అవినాభావంగా వారే వీరు, వీరే వారు అన్నట్లుగా ఏకంగా ఉంటారు.

ప్రకృతిఅంటే బయటఉండే జడ ప్రపంచం అని ప్రత్యేకించి అర్థం చెప్పనక్కరలేదు. మనభౌతిక శరీరంకూడా ప్రకృతి అనబడే జగత్తులోని భాగమే. బాహ్యప్రపంచం అంటే, తాను మనహాగా మిగిలిన యావత్తు ప్రపంచమూ అని ప్రతిపాదనవుడూ పరిగణిస్తాఉంటాడు. ఇది కేవలము పరమానందయ్యగారి శిష్యుల లెక్కవలే ఉంటుంది. ఆ శిష్యులందరూ ఒక ఏరుదాటిన తర్వాత, ఏటిలో ఎబ్బడైనా కొట్టుకొనిపోయినా తేమ అని తమ బృందములో ఉన్నవాళ్ల నందరినీ లెక్క పెట్టడం ప్రారంభించినారు. పండ్లండ్రుమంది శిష్యులు లెక్కలేకపోయారు.

ఒక్కొక్క శిష్యుడు లెక్క ప్రారంభించినప్పుడు తన్ను మనహాగా మిగిలినవాళ్లందరినీ లెక్కించాడు. ఆవిధంగా లెక్కిస్తే 11 మంది మాత్రమే కన్పించారు. ఏ శిష్యుడు లెక్కపెట్టినప్పటికీ, తన్ను మనహాగా మిగిలినవాళ్లను లెక్కించాడు. అదే విధంగా బాహ్యజడ ప్రకృతి అనేనూటకు సాధారణంగా స్థూలంగా ఎవడూ అర్థం చెప్పినప్పటికీ, తన భౌతిక శరీరమును మనహాగా మిగిలిన జగత్తునే బాహ్యప్రకృతి అంటాడు.

కాని, యిది తప్పక. మన శరీరం కూడా జడజగత్తులో చేరిన భాగమే. ‘ప్రకృతి’ అంటే మన శరీరం సంగతి ముందుగా చెప్పాలి. అటుతర్వాత బాహ్య ప్రపంచప్రకృతినిగూర్చి ప్రస్తావించాలి. యీ శరీరంకంటే మనకు అత్యంత పరిచయం గల ప్రకృతిప్రపంచం యింకొకటి లేదు. ఈ శరీరాన్ని ఎక్కువ ముక్కువతో బోషించేవాడు పురుషుడు. తత్త్వవిచారణయందు పురుషుడు అంటే స్త్రీ కూడా అని అర్థం చెప్పవచ్చు. పురుషుడు అంటే యీజీవుడు అని అర్థం చెప్పవచ్చు. ప్రకృతి మీద పురుషునకు ఉండే అనురాగంకంటే మించిన అనురాగం యీ జగత్తులో ఇంకొకటి లేదు.

ఈ శరీరంమీద యీ జీవునకు యింత మోహం, యింత ముక్కువ, యింత మమకారం ఉండడం అజ్ఞానమా? అనివేకమా? అన్యక్రమా? అప్రశస్తమా? అనవసరమా? అసలు యీ అనుమానమే అనవసరం. “శరీరమాద్యం ఖలుధర్మ సాధనం.” శరీరాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవాలి. ఎందుకయ్యా అంటే మన శరీరంతో కొంత ధర్మ సాధనచేసి ఆ సాధకంద్వారా ఆత్మ పరిపక్వం పొందాలి. “కంజాక్షునర్పించు కరములు కరములు - శ్రీనాథు నర్పించు జిహ్వ జిహ్వ”. “కృతకృత్యా భవితాసి దసనే కృష్ణనామ జపరే” కృష్ణనామజపము చేయుటవల్ల ఓ నాలుకా నీవు కృతకృత్యురాలవగుచున్నావు మార్కండేయులవారు

(గీర్ - వ పేజీ చూడండి)

తిరునాళ్లు

ఏడుకొండలవానికి తలనీలాల్లిచ్చిన యాత్రికునిలా వెలుగుతున్నాడు చంద్రుడాకాశంమీద. ఆవేశ పూర్వమిచ్చిన మర్నాటి పాడ్యమి. రైల్వే ప్లాట్ ఫారంనిండా పాడ్యమిచంద్రుడైందో తీర్థయాత్ర ముగించుకుని పట్నం బోయే రైలుకోసం యెదురుచూస్తున్నాడు. శేషవతారం ప్లాట్ ఫారం మీద వెల్లకిలా పడుకున్నాడు తలకింద చిన్న మాట - దాంట్ల ప్రసాదమూ, పువ్వులూ పున్న పాటమూ, బట్టలూ వున్నాయి. మాటను నేత్రికిందికి సరిగా స్థుకుంటూ శేషవతారం ఒక్కసారిగా ప్లాట్ ఫారం అంతిటిని కలియచూశాడు - స్టేషన్ కదురుగా వున్న కోట్లలో మరచెంబు కొనితెస్తానని చెల్లిన పురుషోత్తం ఇంకా వచ్చేవాడలేదు. ఇంకా బండిరావడానికి ఒక గంటుంది - మళ్ళీ నిర్మలాకాశంలో కృష్ణపక్షి పాడ్యమి చంద్రుడికేసి చూడ్కులు నిగుడించాడు - క్రమంగా అతని చుట్టుపక్కల జన సందోహాన్ని ఒత్తిగించుకుని అతని దృష్టిగోళంలో భావ పరంపరలు మబ్బుల్లాగా వస్తూ కమ్మకుంటూ, మళ్ళీ వెలుగు చిమ్మకుంటూ విడిపోతూ, మళ్ళీ చుట్టుపక్కల జనసందోహపు గొణుగులు వినబడుతూ, మళ్ళీ తోసుకుపోతున్నాయి.

ఎందుకు చేస్తారో జనమంతా ఈ యాత్రలు - అన్ని దేశాల్లోనూ అన్ని జాతుల ప్రజలూ చేస్తారా? ఈ ముప్పుయి మూడుకోట్ల జనంగల పుణ్యభూమతి పుత్రులకు మాత్రమే పుణ్యం కలిగి, మిగిలిన ప్రపంచంలోని ఇతర జాతులకి దీని ప్రమేయం ఎందుకులేదో అని ఆలోచించాడు శేషవతారం. మళ్ళీ ఆలోచనల మబ్బులు విడి పాడ్యమి చంద్రగోళపు వెలుగులోంచి పక్కనున్న పాశ్చాత్య సోదరు డాక్టాయన కమెరాతో ప్లాట్ ఫారంమీద సిద్ధమయ్యాడు. తెల్లవారగల్ల కొండెక్కుతున్నప్పుడు కూడా ఈయన తొందరగా మెట్లెక్కులేక మగ్గమగ్గ మజిలీలు చేస్తూ వస్తున్న తన్ను చూసి చొచ్చురిస్తూ మాట్లాడాడు. తన స్నేహితుడు పురుషోత్తం ఆయన కన్నీ ఇంగ్లీషులో బోన పగుస్తూ రావడం, మగ్గదారిలో ప్రాచీన చారిత్రక రాజధానీ, కొండలోయల్లో నూర్వోదయం, మనోహరదృశ్యాలు ఆయన

గారు ఫోటోలు తీయడం, అన్నీ జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి - పురుషోత్తం యింకా మరచెంబు కొనుక్కు వచ్చినట్లులేదు - ఆయన మాత్రం ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నాడు. వాళ్లదేశాల్లో కూడా ఏవో యాత్రలున్నాయట - మతం పేరుచెప్పి కొన్నీ, చరిత్ర పేరు చెప్పి, భూగోళం పేరు చెప్పి, ఏకొండో, ఏ అక్షివో, ఏ నదో, సముద్రపు వాడ్తో ప్రజలు ఆరోగ్యానికి, విశ్రాంతికి విశోదానికి పోయవస్తుంటారట - అయితే మనదేశంలో మిగిలినీ అన్ని కారణాలకన్నా మతం కారణంగానే ఎక్కువ యాత్రలుండడానికి కారణంకూడా ఆయన చెప్పిందే జ్ఞాపకానికి వచ్చింది శేషవతారానికి. మీది ఆధ్యాత్మిక దేశం అన్నాడాయన - మీ ప్రజల్లో చాలామంది బుద్ధులూ, మహా పుణ్యులూ, మంత్రవేత్తలూ ఉన్నారన్నాడు పురుషోత్తంతో -

రజనీ

“అరే, ఈ విషయం మనకీ మొదటి నుంచీ తెలుసుగాని, మనం వాళ్లనిగురించి ఆలోచించడమే పశ్చిమ దేశాల్లో నుంచీ” అనుకున్నాడు శేషవతారం. అయినా, పొద్దున్న పురుషోత్తం నోరుజారిపోయి ఒక మాట అనేశాడు ఆపాశ్చాత్యుడితో - “వాడలా ఎందు కన్నానా” అనుకుంటున్నాడిప్పుడు - శేషవతారం! “బుద్ధులూ, మహాపుణ్యులూ మాట దేవుడికి తెలియాలి కాని, బ్లాక్ మార్కెటుదానూ, మోసగాళ్ళూ మాత్రం కనిపిస్తారు ఎక్కడపడితే అక్కడ మండేలా” అన్నాడు పురుషోత్తం నోరుజారి! వాడు ఆ మాట అనేసినా, అతలి పెద్దమనిషి, చాలామోతాదుగా తొందరపడకుండా ఆలోచించే మనిషి కావడాన్నో ఏమో యుద్ధంవల్ల ప్రపంచంలో ఇందుమందు అన్ని దేశాల్లోనూ అంతే - అన్నాడు - ఆతర్వాత తన కొంచెం వెనక్కిపడ్డాడు - పురుషోత్తమూ ఆ పాశ్చాత్యుడూ ముందుకొన్ని మెట్లుపైన ఆగారు - పురుషోత్తం భక్తికిరస ఒకటి ఎత్తుకుని కిరవాణి రాగం ఆలాపనచేస్తున్నాడు. ఆ విదేశీయుడు వింతగా వింటూండగా - చల్లని గాలుల కదలికతో అలిసిపోయిన తన

కాళ్లలో సత్తువ చేకూరగానే, మళ్ళీ, తానూ వాళ్ళని కలుసుకున్నాడు. పురుషోత్తం అసలు తొందరగానే కొండెక్కుగలడు - తనమూలాన్ని వెనకాడుతున్నాడు గాని! - ఆ విదేశీయుడు కూడా ఏవో సొంత పద్ధతిని తేలికగానే ముందు ముందుకు పోయి వెనక్కి తమకేసి వింతగా చూస్తుండేవాడు. తన దిగాలుపడిపోయి, ఇంకా నాలుగోవందైనా ఎక్కుండే అన్ని కొండలూ ఎలాగ ఎక్కడందాలనీ, తిల పెట్టిన తర్వాత, మళ్ళీ వెనుదీసేమాట ఆలోచించకూడదనీ నిశ్చయం చేసుకునేలోపల ఆ తెల్లవారుజాము వెన్నెల్లో కొండదారి వంపుల్లోంచి గుంపులు గుంపుల పల్లెప్రజ ముప్పుయి నలభైయ్యేసిమంది నేత్రిన గంపలూ, మాటలూ, బుజాలవైసి పిల్లలూ, మునీలీ, పడుమా, ఆడా మగా, పిల్లా మేకా బిలబిలలాడుతూ భగవన్నామలు గొంతెత్తి ఉచ్చరిస్తూ తనూ పురుషోత్తమూ అలపు తీర్చుకోనేలోగానే కొండదారి ముప్పుయి నలభయి మెట్లు దాటి చూడు నాలుగు వంపులు తిరిగి వైపైకి పోతుండే వారు దాంతో వేడెక్కిన ఒక్కా కాటూ కొంత సేదదీరి చల్లగాలి పీల్చుకుని, సత్తువ తీసుకుని మళ్ళీ వైసం సాగించేవారు. ఈ జనం అందరికీ ఎంత పట్టుదలో, అనుకోనాలో, ఆ దేవుడికి ఎంత ఆకర్షణో, అనుకోనాలో ఒకపట్టాన లేలలేదు శేషవతారానికి తెల్లవారగల్ల - ఇప్పుడేతే అన్ని సందోహాలూ మబ్బు విడిపోయినట్లు విడిపోయాయి గాని, ఈ పురుషోత్తం ఇంకా మరచెంబు కొనుక్కుని రాలేదు..... ఆ పాశ్చాత్యుడు ప్లాట్ ఫారంమీద ఎవరితోనో అంటున్నాడు. పొద్దున్న పురుషోత్తం చెప్పిన మాటలే. “ఈ త్రేతానికి అసంఖ్యాకంగా దేశ విదేశ యాత్రలు రావడం ఈ నాడు మాత్రమే కాదు, పది పండెండు శతాబ్దాలనుంచీ కూడా ఈ కొండదేవుడి మహిమ తెలిపే చరిత్ర కాస నాలు వున్నాయట” అనీ, పురుషోత్తం చాలా చెప్పే డడనికి - వాడికి చాలా తెలుసు. ఒక మనిషికే ఇన్ని తెలిసుండడం ఎలా సాధ్యమో - అని అతనికి ఆశ్చర్యం కూడా కలిగింది. అసలు తమ స్నేహితుల్లో ఆశ్చర్యం వేస్తుంది పురుషోత్తానికి ఇన్ని సంగతులు తమకే ఎలా తెలుసా అని - వాడు పుట్టినదాది అన్ని త్రేతాలు, అన్ని దేవుళ్ల

బెటికి బోయాడు" - అన్నాడు - ఆ విదేశీయుడు "ఏమిటి? బొద్దున్న పుష్కరిణి వాడున ఎదురె అడిగినప్పుడు జనంలో బోయిందని వెతుక్కుంటూ వచ్చాడు కాదు - ఇంకా దొరికేనే లేదన్నమాట" ఆ వృత్తాంతమంతా, ఆయన పక్కని తనతో మాటాడుతున్న పరిచిత్ దోగ్గరితో చెపుతున్నాడా విదేశీపాయన. కొండలన్నీ యెక్కి తిరువాళ్ళలో నుంచుని నుంచుని, తర్వాత తిరిగి తిరిగి అలిసిపోయిన శేషావతారం మరచెంబు కథ వింటూ వింటూ మళ్ళీ చంద్రగోళంలో సదాడు. చంద్రగోళం అంతా పెద్ద పుష్కరిణిలా వుంద. చుట్టూ యాత్రికులు స్నానాలు చేస్తున్న వారు స్నానాలు చేసి, గుళ్ళోకి వెళ్ళేవారూ వచ్చేవారూను. తను పురుషోత్తంకోసం వెదుకుతున్నాడు. పుష్కరిణి మధ్య మంటపం - పుష్కరిణి చుట్టూ - అలయపు గోడపైని శిల్పముఖాలు వారి బుజాలపైని వేల్చాడుతూ కోతులు - దిగి యాత్రికురాలి బుజంమీదికి రాగిచెంబు లాక్కుని - ఒక కోతి ఆ బుజీశ్వరుడి నెత్తిమీద పెట్టుకుని కూచుంది - ఆ ఆమ్మాయి తెప్పతిరువాళ్ళకి చేపు డాపుష్కరిణికి వచ్చినప్పుడిదామని అరటిపళ్ళు ఆ రాగిచెంబులో పైకి కనబడేలాగ పెట్టుకుంది, పాపం - హనుమంతుడు ఇష్టపడిం తెర్వాత ఆయన గారికి దొరికితే తిరిగి ఇస్తాడా! - మరచెంబు కనబడలేదని నెత్తికదానికి బోయిన పురుషోత్తం ఇంకా రావేగ. ఆ ఆమ్మాయి బంధువులూ - పిల్లలూ ఆ కోతిని - నయానాధియానా బెదరించి - చూస్తున్నారనెంబు పడేస్తుందా లేగా అని! - ఉత్సవం వచ్చేస్తోంది - స్వామి ఆమ్మ వారూ చీనాంబరాలు ధరించి, ధగధగ మెరిసే కిరీటంతో నవరత్నాలు తిళుకు తిళుక్కనే నగలతో దీదీప్యమానంగా వస్తున్నారు! మల్లే, కపకాంబరం, బంతి, చేమంతి, మరువం, దివనం, అన్నీ కదింబంగా అల్లిన తెప్ప - ఆ తెప్పలో మంత్ర పురస్కరంగా లోకేశ్వరుడూ, లోకమాతా ఆస్తిమలయాదు! - భగవన్నామస్మరణతో భూపభోంతరాలు ప్రతిస్పందించాయి.

ఆయన పురుషోత్తమడూ ప్రకృతి శ్రీ మహాలక్ష్మి అని కొండెక్కుతాంటే విదేశీయ యాత్రికుడితో పురుషోత్తం చక్కగా వివరించి చెపుతున్నాడు విరి వాళ్ళిద్దరూ ఎక్కడో మరచెంబు దొరికిందా? - చంద్రగోళపు అంచులు కరిగి ప్లాట్ ఫారంమీద విదేశీయుడు పరిచిత్ దోగ్గరితో అడుగున్న మాటలు వినిబతుకున్నాయి. 'ప్రకృతి, పురుషుడు', 'పరమాత్మ, జీవాత్మ', అనే మాటలు ఆ ఉద్యోగి తిరిగి తిరిగి బోధిస్తు

తిగువాళ్ళు దర్శించాడో తెల్పులేదు. అన్ని ప్రాంతాల్ని సరికి, అందరు చేపుళ్ళను గురించి ఆయా గ్రంథాల్లోని పద్యాలు అవలీలగా ఏకరూపు పెసతాడు - ఇవన్నీ చెప్పడమే కాకుండా పురుషోత్తం పలస్తినిలో యాత్రికులు, ఆమెరికాకో నదీ యాత్రిలూ, కొండలయాత్రిలూ, కొండెక్కుదాలు సముద్రతీరాల నెలపురొణాలు గడపడం, పిటివిగురించి తను పత్రికలో చదివిన విషయాలన్నీ ఆ విదేశీయుడికి పోల్చి చెప్పి, వాటి వివరాలు అడిగేసరికి అతను ఎంతో ముచ్చటపడ్డాడు - కొండెక్కుక

తిరణాం జనసమృద్ధంలో స్నానాలైన న వెంటనే గుళ్ళోకి వెళ్ళేముంగు తానూ పురుషోత్తమా ఎవమెవమెవరూ - ఆ విదేశీయుడు, కమేరాతో పుష్కరిణివాడున ఎగురై విడిమి ప్లే హిసుడూ అసడిగాను మబ్బులు విడిపోయి కృష్ణపక్ష పాడ్యమి చంద్రగోళపు అంచుని మళ్ళీ సేషన ప్లాట్ ఫారమా గానిపెన కమేరాతో ఆ విదేశీయుడు, తనని చేత్తో తెట్టి, "మిస్టర్ - విడిమి ప్లే హిసుడూ" అసడిగాడు. శేషావతారం కళ్ళు నులుంకుంటూ లేచి, "మరచెంబు కొనుక్కుని వస్తానని - ప్లాట్ ఫారం

తిరునాళు

న్నాదాయనకు - శేషవతారం జీవాత్మ మనం మంటపంవైపు వేదమంత్ర చాటు తన భౌతిక శరీరంలో కాస్త ఇటు వత్తి నతో మెల్లమెల్లగా పయనిస్తున్న అది దంప తుల పూలనాన - శేషవతారం చేతు లప్రయ ముల్ని వెల్లడింబడింది. చంద్ర పుష్కరిణి - త్నంగా కలుస్తాయి. ఎంత సగుణరూపాన్ని

భారతి

జూన్ నెల సంచిక

ప్రత్యేకాకర్షణలు

: కథలు :

ప్రపంచకథానికల పోటీకి నిర్వహించిన కథలలో ప్రత్యేక

ప్రాధాన్యత గల రెండు రచనలు :

సమయం మించిపోయింది : వానమూర్తి

మూడు తరాలు : శ్రీ అంగర వెంకటకృష్ణరావు

ఇతర కథలు :

ఒక పాడ్డు పోడిచింది : శ్రీ ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

గాలిలో దీపం : యా. ఆర్. సంది

వ్యాసములు :

ప్రవాసము-ఊర్వశి : శ్రీ వేదాల తిరువేంగళాచార్యులు
కాంచీపురము : శ్రీమతి వారణాసి యశోదాదేవి

ఆంధ్రాదినదాల అవిష్కరణ :

శ్రీ టేకుమళ్ల కామేశ్వరరావు
రాజేంద్రవర్మ పాడలి శాసనము : శ్రీ మండ నరసింహము

కవిత :

విభీషణ శరణాగతి : శ్రీ ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్య
విషమ విస్మయ : దేశిరాట్ విరాట్

త్రివర్ణచిత్రము :

పురరాగమనము : శ్రీ రణవీర్ సాక్సేనా

వెల రు. 1-0-0. పోస్టేజి ప్రత్యేకం.

మానేజర్, ఆంధ్రప్రతిక, మద్రాసు-1.

మానీనాకూడా దైవసన్నిధిని కన్నుల
యత్నంగా మూతలే పడుతూ యెండుకో! -
ఎదుట దైవప్రతిమూర్తి సగుణాకారములో
సాక్షాత్కరిస్తున్నా కూడా ఎందుకో ఈ
కనుమూత? తన కర్తవ్యంకాలేదు. గర్భగుడిలో
ధర్మదర్శన వేళా అంతే - పురుషోత్తం
అయితే ఇలాటి సంజీవలక్ష్మి త్వరత్వరగా
సమాధానా లిచ్చేస్తాడు. "మన దేశంలో
బుద్ధిజీవులైన తపస్సులకు మహా ఋషులకు,
నిరుదాకార పరబ్రహ్మమును మానసికంగా
ఉపాసించడం అవలంబిస్తేయమని బోధిం
చారు. అవిధంగా మానసికంగా ఉపాసించ
దగిన గునికల ధారణాశక్తులులేని సామాన్య
పామరజనం కంటెదుట అలంకృతమైన
దివ్యసుందర విగ్రహమూర్తులను అర్చిస్తారు!
మా శేషవతారంలాంటి మధ్యతరగతిమనిషి
ఇటు పూర్తిగా పండితుడూ అటు పూర్తిగా
పామరుడూ కాతేక, ఎదురుగా భగవంతుని
దివ్యసుందరవిగ్రహమును పెట్టుకొని కళ్ళు
ముసుకొనే చేతులు జోడించడం పరి
పాటి" - అని. - ఇదే సంజీవం వచ్చిన
విదేశీయ యాత్రికుడికి పురుషోత్తం బోధిం
చాడు గర్భగుడివద్ద. ఇది అతనికి సచ్చిసగ్గే
ఉంది. చంద్రగోళం కరిగి - ప్లాట్ ఫారమ్
మీద కూచున్న విదేశీపాలన అపకృత పరి
చితోద్వోగితో సగుణోపాసన, నిరుణోపా
సన అని అవిషయాళి చెబుతున్నాడు -
ఇంతలో సెకండ్ టైం అయింది! - ఒకల్లిద్దరు
బోర్డరు, ప్లాట్ ఫారంమీద ప చా డ
చేస్తున్న కొందరు యాత్రికులూ ప్లాట్
ఫారపు అవతలికొసవైపు చూడ్కులు నిగి
డించి చూశారు: మెల్లగా కదుల్తూన్న
కృష్ణపక్షపాడ్యమీ చంద్రుడులాగ ముందు
దివ్యటి దీపంతో నేపథ్యం కొన్ని ఘర్గాంసుల
దురంలలోనే వస్తున్న రైలుబండి! కొండ
మెట్లన్న ఎక్కిడిగి, తిరునాళ్లు అవుతు
న్నంతసేపు గుంపులో నుంచుని తిరిగి తిరిగి
అరిసిపోయిన యాత్రికుడిలాగ మెల్లిగా
రోజుకుంటూ వస్తూన్న రైలుబండిని
చూశారు జనమంతా! - ఎక్కణ్ణుంచో
ప్లాట్ ఫారం కటకటాలనీ, జనాన్నీ చూసు
కుంటూ తారాజవ్వలాగ పరుగున పోగర్చు
కుంటూ పురుషోత్తం వచ్చిపడ్డాడు మర
చెంబుతోటి! శేషవతారం తలకిందిమూట
చేత పుచ్చుకుని లేచినిలబడ్డాడు - బండివచ్చి
ప్లాట్ ఫారంపైరి అగింది. యాత్ర పూర్తి
చేసుకుని కొద్దో గొప్పో పుణ్యం మూట
కట్టుకున్న రైల్వేకులంతా రైల్వే చోటు
కోసం కిందా మీదాపడి తోడల తోక్కు
కున్నారు. శేషవతారమూ, పురుషోత్తమూ
మూటలతో మర చెంబుతో ఎలాగైతేయే

(55-వ పేజీ చూడండి)

★ కర్తసిద్ధాంతాలు ★

ఈ కాలంలో పదిమంది బతికే ధువు లోక చోట కూడటమంటే అది కేవలం దైవికంగా జరగవలసిందే గాని మానవయత్నంవల్ల జరిగే విషయమా? అందు లోనూ మాది చాలా పెద్ద బలం. మా తాత య్యకు ఆరుగురు కొడుకులూ, ఆయిదుగురు కూతుళ్ళూనూ, మాతరంవార్యం ఇరవై అయి దుగురం ఉన్నాం. అందులో ఇంటి పేర్లు మాల్వేకుకున్న పదమూడు రాడపిల్లల్ని మిన కాయించినా పన్నెండుమందిమి ఉన్నాం. మాతరవార్య అప్పటి ఒక తరం తయార యింది. చెప్పొచ్చుండుంటే మా బలం చాలా పెద్దది. అయితేనేం? నామటుకు నేను అయినవార్యను మానీ దా దా పూ అయిదేళ్ళయింది. మా రామడు బావా, రాఘవులన్నయ్య ఢిల్లీలో వున్నాడు. ఉమాపతి బొంబాయిలో ఉన్నాడు. సుబ్ర మణ్యం కలకత్తాలో ఉన్నాడు. కృష్ణమూర్తి రెంగుసూరు బదిలీ అయ్యాడు ఈమధ్యనే. కాంతారావు విశాఖపట్నంలోనే ఉంటున్నా ఎవరికీ ఉత్తరంముక్క రాయడుగదా. శ్రీనివాసులు సికింద్రాబాదు నుంచి పుష్కరాని కోసారిగాని బయలు దేరడు. వాడికి పిల్లలు పుడుతున్నారు, పెళ్లి క్లియర్ తరవార్యక్కుడా పోతున్నారు. వాళ్ళని మేం చూస్తేకూడా గుర్తుపట్టలేం. ఇదంతా చెప్పకుపోతే మహాభారతమంత గాధ అవుతుంది. పరిస్థితి బోధపడుతున్నా ఉంది కాదా?

నిజానికి విచ్చిత్రి మా తాతయ్య బతికం డగానే ప్రారంభమయింది. మా పెద్ద పెద నాన్న నూరయ్యగారు దారితికాదు. ఆయన రతిగూనుకు బయలుదేరిన మరుసటి ఏడు కౌటోలు మా రెండో పెదనాన్న చదువు వంక పెట్టి కలకత్తాకు బయలుదేరాడు. మా నాన్న పెళ్లి కాగానే మద్రాసుమీద ఆశలు పెట్టుకున్నాడు; ఎంగుకంటే మా రెండో మేనమామ మద్రాసులో స్టేషను ప్రాక్టీసు పెట్టి, మద్రాసులో వ్యాపారం పెట్టమని మా నాన్నకి పురస్కరించాడు. మా నాన్న తరవార్యవాళ్ళు ముగ్గురు మాతాత బతికుండగా కదలలేదు.

అప్పటికీ మా తాత ఒక్కటి మాత్రం సాధించగలిగాడు. ఏటా ఆయన దీపి వర రాత్రులకు కలిగి పెట్టేవాడు. ఆ సమయా

నికి ఎక్కడెక్కడ ఉన్నవాళ్ళూ కొంప చేరుకోవలసిందే. ఆ పది కోణాలూ ఇల్లు మహావైభవంగా ఉండేది. రకరకాల వయ సులుగల ఆ ఆడ మగమూకను చూసుకుని మా తాత చాలా సంతోషించేవాడు. “నేను దేహం విడిచేనాటికి అందరూ నా మట్టా ఉండితీరవలసిందే,” అని ఆయన అనేవాట్ట. మృతానికి అంతపని చేసి ఆయన, నేను పడేశ్వరయ్య ఉండగా నవరాత్రుల్లోనే పోయాడు! జాతక మంటే ఆయనదీ.

జాతకమంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. మా నుబ్బయ్య బాబాయి గొప్ప జ్యోతిషుడు. నాకు జ్యోతిషంలో అంత వమ్యకం లేదు. కాని ఆయన చెప్పినది చాలా జరిగాయి. ఇది తెలిసిఉండటంవల్లనే నేను జ్యోతి షుని పూర్తిగా కొట్టేయ్యలేను. కలకత్తా యూనివర్సిటీలో విద్య పాసయిన మా శేషగిరి పెదనాన్న 1930 లో దచ్చే ఖాయిలా పడ్డాడు. ఆయన తిరిగి కోలు

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

కుంటాడని, ఎవరూ అనుకోలేదు. మా నుబ్బయ్యబాబాయి ఆయన జాతకం చూసి, “నీకు 1935 దాకా ఏమీ ధోకా లేదు. తరవాత సంగతి చూసుకుందాంలే,” అని చెప్పేశాడు. శేషగిరిగారు మళ్ళీ లేచి తిరి గాడు. 1935 మే నెలలో వడదెబ్బ తగిలి కాదూ ఆయన పోయిందీ? ఇటువంటివి కళ్ళారా చూసికూడా జ్యోతిషంలో ఏమీ లేదనటం ఎటో... తొందరపడకండి. మీ రనబోయేది నాకూ తెలుసు. నేను మీతోనూ ఏకీభవిస్తాను. రాసిపెట్టిఉంటే భోజనం చెయ్యలేకపోతామని అని ఎవరమూ పాయి రాజేయ్యకుండా ఉండటంలేదు. కార్యకారణ సంబంధం ప్రత్యక్షం గా చూస్తూనేఉన్నాం. ఫలాని కోగాలకు ఫలాని మందులిస్తున్నాం. దేశంలో సమృద్ధి ఉంటే జాతులు బాగుపడుతున్నాయి, లేక పోతే పురుగు ముట్టిపోతున్నాయి. అంతా నాకు తెలుసు, కాని...

అసలు విషయం మరిచాను. కిందటి

మార్చిలో తలవని తలంపుగా—దైవికంగా అనికాదూ అన్నామా?—ఈ విధిపాఠశేష బలగంలో పాతికమందిమి ఒక్కచోట కలిశాం. ఏ కార్యకారణసంబంధంవల్ల కలి కామా నాకు తెలిస్తే చెబుదును. కాని నాకు తెలియదు. కొందరికి కబుర్లు వెళ్ళినమాట నిజమే. కాని మరికొందరు అనుకోకుండానే తలస్థపడ్డారు. అన్నిటికన్నా ముఖ్య మేమంటే మా నూరయ్య పెదనాన్న కూడా అక్కడికి చేరాడు. మా కుటుంబాలకు మా తాత తరవాత తాత అంతవాడు, మీడు విక్లిరి రెండు మూడులక్షల ఆస్తి గడించుకున్నవాడు, ఆయన వచ్చాడని చూడ వచ్చినవారు లేకపోలేదు. (వచ్చినందుకు వట్టి చేతులతో తిరిగి వెళ్ళలేదురండి.)

పెద్దలూ పిన్నలూ అంతా ఒకరాత్రి భోజనాలై ధాబామీద కూర్చున్నాం. వెన్నెలకూడా ఉంది. మా పెదనాన్న మట్టా నుబ్బయ్యత్రయ్య, కంకరం మామయ్య, శేషమృగిన్నీ, నుబ్బయ్య బాబాయి, పరిసింహం బాబాయి, ఇంకా ఇతర పెద్దలూ ఉన్నారు. ఇంతమందిచేరాక కష్టమఖాలూ, మంచిచెడ్డలూ రాకుండా ఉంటాయో? కుటుంబాల మధ్య కలహో లొచ్చాయి, కుటుంబాల చితికిపోయాయి, హెచ్చుతగ్గులవినక్షుల లొచ్చాయి, అయిన వాళ్ళ కివ్వకా చేసుకోకా పెళ్ళి సంబంధాలకు ఇతరతా వ్యాధులు వారు ఇవనీ, వీరు అదనీ ఆరోపణలు బయల్దేరాయి. కొందరు కొందరిని సమర్థించారు, మరికొందరు మరి కొందరిని వినకనుకొచ్చారు. కుర్ర కారులో అనేకమందికి ఈ పెద్దరేం మాట్లాడుతున్నదీ తెలిసిరేది కూడా కాదు.

“ఒకే, ఇవన్నీ ఎందుకైరా? నాకు అరవై వాటాయి. నా అనుభవం కాస్త వింటారా?” అన్నాడు మా పెదనాన్న. అందరూ సదుమణిగారు. “నేను సమర్థుణ్ణా? అసమర్థుణ్ణా? ఎవరన్నా చెప్పగలరూ?”

“ఎంత సమర్థుడివి కాకపోతే రెండు చేతులా అంత డబ్బు గడించావు, బావా?” అన్నాడు మా కంకరం మామయ్య.

“అది అబద్ధం!” అన్నాడు మా పెద నాన్న. “చిత్తకుడిగా చెప్పాలంటే—నేను బతికుండగా ఇంతమందిమి మళ్ళీ కలస్తామని లేదో నాకే తెలియదు—నా ప్రయోజ

కర్మ సింధు తులు

కర్మం ఏమిటో నేనె చెప్పలేను. నేను వ్యాపారం చేశాను. బాగా లాభం తీస్తూ ననుకున్న చోట నష్టం వచ్చింది. ఉంటుంది యంగా అవకతవకగా చేసిన వ్యాపారంలో చచ్చే లాభం వచ్చింది. ఇంకోటి చెబుతా, నేను చచ్చిపోతికి నన్ని సార్లు మీ రెవరూ చచ్చిపోతుండరు. ప్రతిసారి నా కోరికే అనిపించేది: ఎవరో ఎందుకో నన్ను చావటం దా కాపాడుతున్నారని! చివరే అతి కయోగిగా తోస్తుంటే నాని నాకిప్పుడు చావుభయం లేదు. డబ్బు పోతుండనే భయం లేదు. నా జీవితానికి నేను కర్మను కాననే నమ్మకం కుదిరిపోయింది. ఏనాడో నన్ను చావు మళ్ళీ సమీపిస్తుంది. నాకు చావుకు మధ్య ఎవరూ అడ్డుపడరు. దాంతో నా జీవితం చెల్లా! మీ కెవరికీ బహుశా తెలీదు. కిందటి యుద్ధమప్పుడు ఏర్పాటో నా డబ్బు చాలా పోయింది. నాకోమీ విచారం కలగలేదు. మీదుమిక్కిలి ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంటున్న వాళ్ళను చూస్తూ, ఈ నాటకానికి అర్థం ఏమిటో? అని ఆశ్చర్యపడ్డాను. గొప్ప చదరంగం ఆటనుగురించి చదరంగవాళ్ళు ఎంత తెలుసో నాకు జీవితం గురించి అంతే తెలుసు.”

ఆయన ఈ మాట లంటుంటే అందరూ గంభీరంగా అయిపోయినారు. పనికిమాలిన వేదాంతం విన్నేటప్పుడు మనుషు లావిధంగా అయిపోవటం నేను చాలాసార్లు గమనించాను.

“కాక మరేమిటి? అంతా ఖర్చు. మనం చేసికీ కర్తలం కాము,” అన్నది కేదమ్మ పిన్ని. అయిదు నిమిషాల క్రితం ఈవిడే తన మాతుర్ని కంకరం మామయ్య కొడుక్కి చేసుకోలేదని తెగ దెప్పింది.

ఒక్కతరవాత ఒక్కటే మా పెదనాన్నతో వికీధించి ఆయన మాటలలో ఉన్న — ఉన్నదని కనీసం వాళ్ళనుకున్న — కర్మ సిద్ధాంతాన్ని గట్టిగా బలపరచుచున్నారు.

మానవ యత్నానికి దమ్ముడి విలక్షణ భవ్య శంకుతో మా పెదనాన్న మీద నాకు కొంచెం చిరాకుగా ఉంటే ఆయనతో వికీధించే ఈ ముచ్చటమీద చెప్పరాని ప్రోధం కలిగింది.

“అది కాదు, పెదనాన్నా. నీకేం కోరికలు లేవా? వాటిని తీర్చుకోవటానికి నువు ప్రయత్నం చెయ్యటంలేదా?” అన్నాను.

“ఒక నువు రైల్వేలో ప్రయాణం చేశావు గదా. రైలు తనదారిని అది పోతుంటే పెట్టెలో నీకు తోచినట్లు నువ్వు తిరిగి

ఉంటావు. కాని రైలు నడకకు నువు కట్టు పడిలేదా? దాని పోకడలో పోలిస్తే నీదోక పోకడా? నీయిష్టం వచ్చినచోటికి నువు పోతున్నా వనటంగా అర్థం ఉందా?” అన్నాడు పెదనాన్న.

“బాబాయి జ్యోతిషంలో నీకు ఉన్నా పూర్తి నమ్మకం ఉందన్నమాట” అన్నాను. “అంతా రాసి పెట్టి ఉండటావు?”

“రాసి పెట్టి ఉండటమేదీ నమ్మకపోవటం ఒక మూఢవిశ్వాసమైపోయింది ఈ కాలపువాళ్ళకు. పుట్టినజీవి చచ్చిపోతుందని రాసి పెట్టలేదా? ఆడవాళ్ళే పిల్లల్ని కనాలని రాసి పెట్టలేదా? మనుషులకు డెనిమి దేశ్యపుడు పట్టాడిరావాలనీ, మగవాళ్ళకి యవ్వనంలో గడ్డాలా మీసాలూ రావాలనీ రాసి పెట్టలేదా? వాటిని నమ్మటం తప్పులేదే?” అన్నాడు పెదనాన్న.

“అది నేరు. అదంతా శాస్త్రవిజ్ఞానం,” అన్నాను.

“నువ్వుయ్య చెప్పే జ్యోతిషం శాస్త్ర విజ్ఞానం కాదని నిరూపిస్తావా? అసలు శాస్త్రవిజ్ఞానం ఏది అవునో ఏది కాదో నీకు తెలుసునా? జయోజీ శాస్త్రం కాదన్నరు. జయోజీ శాస్త్రం కాదన్నరు.”

“అది శాస్త్రాని లనిపించుకున్నాయి ఒక నాటికైనా. జ్యోతిషం అట్లా కాదే. వంద వాతకాలు చూసి బాబాయి ఎంతమందికి సరిగా చెప్పగలడు? ఎన్ని విషయాలు సరిగా చెప్పగలడు?”

“బాబాయి ఒక్కజే జ్యోతిషానికి అధిపతి? ఒక దాక్తురు వంద కేసుల్లో మూడే నయం చేసినంతమాత్రాన వైద్యం శాస్త్రం కాదంటావా? ఒక ఎలోపతి వైద్యమే శాస్త్రమంటావా? ఎందుకంటే అరడజను మంది ఎలోపతివాళ్ళు నయం కాదన్న కేసు చట్టా వైద్యంతో కుదరగా నేను చూశాను.”

“నువు చాలా మాళావు. అందుకే నీతో వాదించడం కష్టం,” అన్నాను.

“పిచ్చివాడా ఇది వాదించే విషయం కాదు. ఇంత పెద్ద సృష్టికి మనిషే నియంత అనుకున్నంత కాలమూ తప్పుధారినపడటం చాలా సులభం. మనిషిని మించిన శక్తులు జగత్తును నడిపిస్తున్నాయన్నది అనుమానం తగిలినాక నీవైఖరి మారితీరాలి. మాట వర పకి చెల్లు మనుషుల నేవాళ్ళున్నారని పసి కట్టాయనకో!”

అనుకున్నాను. అనుకుని ఆశ్చర్యపడనా గాను. కాని పెదనాన్నతో పూర్తిగా ఏకీ

“మన వెంకయ్య గారు పున్నారు మాశావ్ - ఆయన బంగారంలాంటి మనిషి అనుకో. అరవై ఏళ్ల జీవితంలో ఆయన ఈ చిన్న పాపం చేశాడని అనటానికి వీల్లేదుకదా?”

“అలాగా? - ఏతే యింకెవరినిగురించైనా మాట్లాడుదాం”

భవించనూ లేదు, బాధిగా ఏకీభవించకనూ పోలేదు.

మా సంభాషణ ఇంకెంతదూరం సాగేదో ఇంతలో మా నరసింహం బాబాయి దత్త పుత్రుడు చంద్రం వచ్చాడు. వాణ్ణి చూడగానే అందరూ అంతో ఇంతో విగడిసుకు పోయారు. ఎందుకంటే వాడు కమ్యూనిస్టు. ఈమధ్య రెండేళ్లు అంశర్ గ్రాండ్ లో ఉండి బయటికొచ్చాడు. వాడికి తండ్రికి మాటలు లేవు. మా బలగానికి చాలా మచ్చలున్నాయి. దొంగతనాలు చేసి ఖైదు అయిన వాళ్ళున్నారు. దొంగవ్యాపారం చేసి జరిమానా లిచ్చుకున్న వాళ్ళున్నారు. తాగుబోతులూ, వ్యభిచారులూ కూడా ఉన్నారు. రేసులలోనూ, పేకాట్లలోనూ సర్వస్వం పోగొట్టుకున్న వాళ్ళున్నారు. కాని అన్ని మచ్చలనూ తలదగ్గిన మద్ద చంద్రం. మా బంధువులలో చాలామంది దృష్టిలో చంద్రం హంతకుల జాబితాలో వాడు, దేశద్రోహుల జాబితాలో వాడు, విదేశీయుల ఏజెంట్ల జాబితాలో వాడు.

పెదనాన్న చంద్రాన్ని చూసి గుర్తుపట్టి నట్లులేదు. ఇంకెవరూ వాణ్ణి పరిచయం చెయ్యరని తెలిసి నేనే పరిచయం చేశాను.

“ఒహో! వీణ్ణి నేను ఆశ్చర్యకరం మాళా. బాగా పెరిగాడు,” అన్నాడు పెదనాన్న.

“వాడిప్పుడు కమ్యూనిస్టు. మిట్ట పల్లా లేకంచేసి, తర్కరాహిత్యం సాధించి సామ్య వాదం నిలబెట్టేటందుకు జీవితం అంకితం చేస్తున్నాడు,” అన్నాను.

శ్రీమదాంధ్ర
మహాభారతము
ఉద్యోగపర్వము
వెల రూ. 1-0-0
ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు-1.

“అట్లాగా?” అన్నాడు పెదనాన్న.
అయినవంటి స్త్రీకుడు చంద్రం వంటి నా స్త్రీకుణ్ణి గురించి అంతకంటే ఏమీ అనక పోవటం నాకే నిరాశ కలిగించింది. పెద నాన్న ఇంతకుమునుపు అంటున్న మాటలకు ఎదురు వాదించవలసిన అసలు మనిషి చంద్రం.

పెదనాన్న కర్మసిద్ధాంతం చెబుతున్నా డురా, చంద్రం! మనచేతిలో ఏమీలేదుట. మనమంతా భగవంతుడి చేతి కీలుబొమ్మ లంట; అన్నాను.

చంద్రం వెటకారంగా నవ్వాడు.
“ఎంత మంది నెత్తిన చెయ్యిపెట్టి అంత డబ్బు సంపాదించాడో! తన చేతిలో ఏమీ లేదనక, తానే ఆ అన్యాయమంతా చేశా నని ఒప్పుకుంటాడా?” అన్నాడు చంద్రం.

దానికూడా పెదనాన్న ఏమీ మాట్లాడలేదు. మరో అయిదునిమిషాలు కూర్చుని చంద్రం వెళ్ళిపోయాడు. ఆ అయిదునిమిషాలూ కూడా ఎవరిలోనూ ఏమీ చైతన్యంలేదు. ఎవరిమీటుకు వాళ్ళు స్తంభించిపోయారు. అఖరుకు పెదనాన్న కూడా స్తంభించినట్టే కనబడ్డాడు.

కాని చంద్రం వెళ్ళిపోగానే తిరిగి అందరిలోనూ చైతన్యం వచ్చింది. కొద్ది మందిలో కాస్త మోతాదుకు మించి కూడా వచ్చింది.

“దొరక్క దొరక్క నరిసింహానికి పీడు దొరికాడు చూడు!”

“ఈ కమ్యూనిస్టులంతా ఒకటే మచ్చు. పెద్దా, పిన్నా, దేవుడూ, దైవం, మంచి, చెడ్డా విచక్షణలే లేదు. చెదపురుగులే చేరిన చోటల్లా నిర్మూలనం సాగించి వదిలిపెడతారు. వీళ్ళ బతుకు చెడా!” అన్నాడు శంకరం మామయ్య.

అయిదు నిమిషాల్లోపల అందరూ తలా ఒకటి అన్నారు. పెదనాన్న వాళ్ళకేసి అదో మాదిరిగా చూడసాగాడు. ఆయన ఏమీ అనకపోవటం చూసి నేను ఆయనను కన్యించాను.

“ఏం, పెదనాన్నా? నువ్వు కమ్యూనిస్టులను తిట్టేవాళ్ళతో ఏకీభవించనా ఏమిటి?” అన్నాను.

“ఎందుకు వాళ్ళను తిట్టటం?” అన్నాడు పెదనాన్న.

అందరూ ఆయనకేసి వింతగా చూశారు.

“ఈజీవితవాటకంలో భగవంతుడు వాళ్ళ

చేత చాలా పెద్దపాత్ర ధరింపజేస్తున్నట్లు నాకు కనిపిస్తోంది. చరిత్రలో వాళ్ళు నిర్వహించే పాత్ర చూస్తున్నాను. భగవంతుడు వాళ్ళకి కలిగించే ప్రేరణలు చూస్తున్నాను. వాళ్ళకి విరుద్ధంగా సంఘటితపడే బలవత్తర శక్తులను చూస్తున్నాను. ఇందాక నువ్వు మన కోరికలనుగురించి అవి తీర్చుకునేటందుకు మనం చేసే యత్నాలుగురించి మాట్లాడావే! ఈ కమ్యూనిస్టుల కోరికలూ, వాటిని తీర్చుకునేటందుకు వారు చేసే యత్నాలూ చూస్తే నా బుద్ధి ఒక్కొక్కసారి దిమ్మరపోతుంది. కమ్యూనిస్టులను గురించి పోయంగా భావించటానికి నాకేమీ కారణం కనిపించలేదు” అన్నాడు పెదనాన్న.

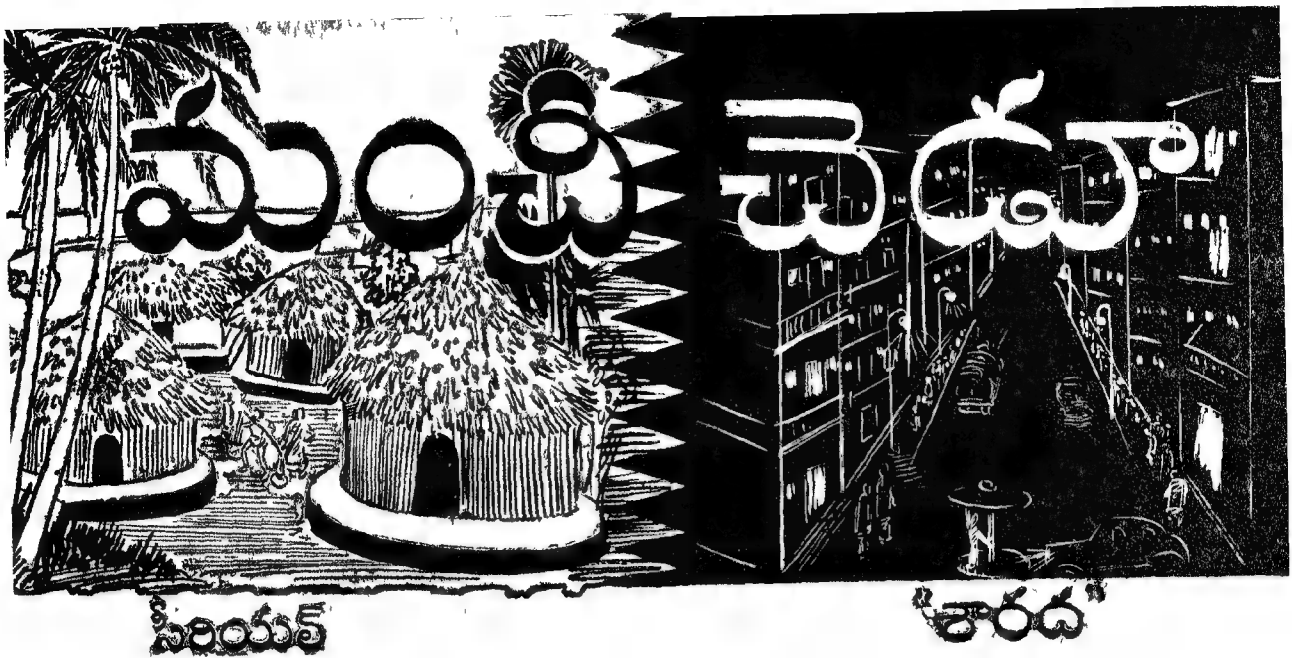
అక్కడ ఆ క్షణాన ఉన్నవారిలో ఒక్కరైనా ఆయనను సమర్థించటానికి ముందుకు రాలేదు.

“అయ్యో, పెదనాన్నా. ఇక్కడ కర్మ సిద్ధాంతం మాట్లాడేవాళ్ళు చాలా మంది ఉన్నారు గాని, నిజమైన కర్మసిద్ధాంతిని నువ్వొక్కడినే కనిపిస్తున్నావు!” అనే కాను.

తా దూర వీలులేదు మెడ కొక డోలు!

సిరియస్

కారం

26

భాస్కరావు ఒక్కొక్కరూ సుందరయ్యగా రింట్లోనే పడుకుంటున్నాడు. ఆ రాత్రులు పద్మ తీరికగా తడివాకిలి దగ్గరే ఎదురింటి కిటికీవంక చూస్తుంది. అక్కడ చాచాలో నూడెంటు, పద్మ తనవంక చూస్తున్నదని అతి నూత్న బుద్ధితో గ్రహించాడు. గ్రహించింది లగాయతు అతినికి వంట్లో వంకర తెక్కువైతాయి. పాటబా జాన్తి అయినాయి. వాటి దుంపచగ, అన్నీ ప్రణయగీతాలే. సినిమాలో డ్యూయెట్లుగావును, బ్యాక్ గ్రౌండ్ మ్యూజిక్ గూడా వాడే మధ్యమధ్య పాట ఆపి— కుంయ్ కుంయ్—అనడం. నాలికతో బ-బ-తి-తి అని తాళం.

ఆ పాటలు పాడేప్పుడు చూస్తుంటే పద్మకి వాణ్ణి చంపు దామా అన్నంత కోపం వస్తుంది. ఏం గొంతు! ఏం పాట! వాణ్ణి చంపుదాం అని నచ్చే శత్రువులుగూడా ఆ పాటనిని పారిపోతాయి! ఒకనాడు రాత్రి తి గంటల ప్రాంతాల పద్మ భోంచేసి వాకిట్లో కూర్చుంది.

చాచాలోవాడు ఆనేళి ఏదో విరహగీతం అందుకున్నాడు, వెన్నెల్లో చాచామీద కూర్చుని. వెన్నెల పిందారపోసిదట్టుంది. ఒకరికోకరు స్వప్నం కాకనిపిస్తున్నాయి. ఎట్లాగో అరగంట పాట మూలిగి విరమించేడు అతను—దయలేదా నామీదగి అని గుడ్డు లేలేసి నాలిక దప్పించి. పద్మకి జాలివేసింది. నవ్వు వచ్చింది. చివరికి ఇదేమీ పనిచెయ్యవనుకున్నాడు కాబోలు, అతను జేబులో నుంచి పదిరూపాయల కాయిరం తీసి టపటప లాడించాడు. పద్మ, ఒక నిమిషం ఆలోచించింది. వ్యతిరేక భావాల్ని బలవంతం ఆణగ్రక్కే ప్రాణాలు బిగబట్టుకుని “రా” అన్నట్టు చేత్తో సౌంజుచేసింది. ఆమె సౌంజు చేయడంతోనే వాడి వొళ్లు సవా లక్ష వంకరలతో మెలితిరిగిపోయింది. చాచా పిట్టగోడమీంచి కిందిపడేంతవరకైంది. చేతిలో పుస్తకం దణేలుమని రోడ్డుమీదికి పడిపోయింది, వోణుకు ఎక్కువై.

ముసలమ్మ నిద్రపోయిందాకా పద్మ కామకు కూచుంది. ఈలోగా—కడుపులో అంగోళన ఎక్కువ అవుతోంది. పక్కనే షదిరూపాయల ఆళి విశ్వరూపందాల్పికనపడుతోంది. చాచావాణ్ణి

చూస్తే, వాడి పాటనింటే ఆమెకి తగని అసహ్యంగావుంది అయితే ఆమెలో కారీరక వాంఛలు నశించాయనికాదు. ఆకలి, కిరీరవాంఛలు రెండూ, రెండువైపులా ప్రబలమై ఆమెను దుర్వృత్తికి ప్రోత్సహిస్తున్నాయి వాటికి లొంగిపోవడంతో, అవలంబ వాడు ఎవడైతేవీ అన్న నిర్లక్ష్యం, నిరసన భావాలు వచ్చేకాయి. పదిన్నరదాకా, మేలుకుని కూర్చుంది, భాస్కరావు వస్తాడేమీ నని. అతను రాకపోలే...బాగుండును అన్న భావం కలిగిందామెకి. ఎదురింటి విద్యార్థి తన గదిలో లాంతరు పెద్దదిచేసి పుస్తకం ముందేసుకుని అలాగే మేకలే కూర్చున్నాడు. పద్మ అతన్ని నిదానించి చూసింది. అతడి క్రాపు చెరిగి నుదురుమీద పడుతోంది. బక్కపల్పుగా వున్నాడు. ముక్కు నోరు ఆ కోల మొహంమీద ఆతికిందినట్టున్నాయి. చామనచాయ, లాల్చి మోకాళ్ళదాకా వేళ్ళాడుతోంది. బిళ్ళ గోవిందం చె కట్టాడు. కళ్ళజోడుగూడావుంటే ఏ భావకవికైనా సరిపోలుతాడు.

పదకొండయింది. వెన్నెల బాగా తెల్లగా వెలుగుతోంది. ఆ సందులో సందడి అప్పటికి పూర్తిగా తగ్గిపోయింది. ఒకటి రెండు కుక్కలు దూరాన ఎక్కడో మొరుగుతున్నాయి. అతను లేచి వాకిటిదగ్గరకువచ్చి పద్మని పిలుస్తున్నాడు సౌజ్ఞలతో, పద్మ దల్లిగా లేచింది. తడికే బైటికిలాగి గట్టిగాక తేసింది. ఇంకో ఆరు గంటల సేవటవరకూ ఆమె కేమీ ఫర్వాలేదు ముసలమ్మ తెల్లారి కట్టగాని లేవదు అందాకా ఆమె ఆ చాచాగదిలో వుండమ్మ. ఆమె కొంఠ బాగా ముసుగువేసుకుని, అటూ ఇటూ చూసి ఎవరూ లేరని నిర్ధారణ చేసుకుని, ఆ యువకుడున్న వాకిటిదగ్గరికి దక దక నడిచివెళ్ళింది. అతను వెంటనే ఆమెను లోపలికి లాక్కుని తలుపు గట్టిమని వేతాడు.

27

భాస్కరావు ట్యూషన్వల్లా కొట్లో పనిచేసే సంపాదించే డబ్బును మామూలుగా మేనత్తచేతికిస్తాడు. భాస్కరావు తన ఆదినారాలు తప్ప తీగిక ఉండకపోవటంతో అతని వెళ్ళలేడు. మేనల్తే బజారు వెళ్ళి సామాను లేస్తావుంటుంది

ఆరోజు ఉదయం ముసలమ్మ అంది “బియ్యం కూరలూ లేవాలి” అని.

వెంటనే పద్మ అందుకుంది “నేను తెస్తాలిండి. మీరెండు కూర్చోండి”

“అయ్యో రాత్రీ, నీవు బజారుకుడా పోవాలా అమ్మా. బొద్దులే, నేనే వెళ్తు” అంది ముసలమ్మ.

“పర్యాలేదులేండి. రోజు లెప్పుడూ ఇలాగే వుంటాయా? బట్టోస్తాను. డబ్బిలూ ఇవ్వండి” అంది పద్మ.

ముసలమ్మకి ఎంతకీ మనసొప్పలేదు. ఐనా పద్మ పట్టుదలతో బజారుకి బయలుదేరింది ముసలమ్మ పది రూపాయ తీచింది ఇది గాక చాటుగా పద్మ కొంగుముడిలో పది రూపాయల నోటుంది. ఈ పది ఎవ్వరికీ తెలియకుండా వాడుకోవాలి ఎవరికీ అనుమానం తగలకుండా తన జీవనాచారాలకు తీర్పుకోవాలి ముసలమ్మ ఇచ్చిన పది రూపాయలకు తనో ఐదు రూపాయలు చేర్చి ఇంటికి బియ్యం కూరల్లాపాటు చిరుతిండి సాముగ్గి శనగపిండి, రకస్, పంచదార వగైరా కొనితెచ్చింది. ఆమెకి మహా కోర్కెగా వుంది—ఏవేనో వండుకు తినాలని. ముసలమ్మ అడిగింది ఇదంతా ఎక్కడిదని.

“మీ రిచ్చిన డబ్బేనమ్మా వొదివా” అంది పద్మ “కాస్తో కూస్తో చదువుకున్నదామో, లెఖరాసి చూపించింది—అన్నిటి లోనూ తేటలూ అణాలూ తగించి ముసలమ్మ బ్రహ్మానంద పడి పోయింది పద్మ చెప్పినదల్లా మేల్కొనింది. తను వెళ్తే ముస్లిం అని బజార్లో మోసం చేస్తున్నారు కాబోలె అనుకుంది. పద్మ చెప్పిన సిండికంటలన్నీ చేసింది అప్పట్నుంచి ఇంట్లో కాఫీ పెట్టటంగాడా పోగించింది. ఇదే ఫిక్కిలో ఎన్ని సార్లయినా ముసలమ్మని మోస గించి నమ్మనన్న ధైర్యం వోచ్చేసింది పద్మకి.

ఆవేళ రాత్రి భాస్కరావు ఇంట్లోనే పడుకున్నాడు. ముసలమ్మ పెట్టిన పకోడీలు ఒక్కటూ తింటూ “ఎక్కడివి?” అని అడిగా డిలెను. ముసలమ్మ “నువ్వుచ్చిన డబ్బేలే తెచ్చాను అన్నీ” అన్నది సహజంగా. పద్మని బజారు పంపించి తెప్పించినట్లు తెలిస్తే ఏం కోప్పడతాడో అని ఆమె ఆ విషయం చెప్పలేదు. అంతటితో ఊరుకున్నాడు భాస్కరావు. పద్మ ఆరాత్రి గూడా తడికదిగిర చాలాసేపు కూచుని ఎదురింటి యువకునికోసం చూసింది. కాని పోవటానికి వీలేకుండా భాస్కరావు ఇంట్లో వుండిపోయానాడు అతిసుగూడా డాబాగదిలో కిటికీదిగిర కూర్చుని దీపం పెట్టుకుని నిద్రమానేసి ఈమెవైతే చూస్తున్నాడు. రెండు నిమిషాల కొకసారి పిలుస్తున్నాడు. చేతిగుడ్డ వూపుతాడు. పిథిలో ఎవరన్నా కనపడితే ఆ చేతిగుడ్డతోనే గబగబ విసురుకుంటాడు. ఇలాగ చాలా శ్రమపడుతున్నాడు.

గంటలు దాటిపోతున్నాయి. వెన్నెల స్వచ్ఛమైన తెల్లని కాంతిని ప్రసరింపచేస్తోంది. చలికాలమేమా చలి బాగా ముదిరి పోయి వణికిస్తోంది. నగరపు సందడి పూర్తిగా మణిగిపోయింది. పద్మ ఒకసారి లోపలికి, ఒకసారి బైటికి చూస్తోంది. భాస్కరావు గాఢంగా నిద్రపోతున్నాడు. వెళ్ళిపోయి గంటలో తిరి గొస్తే ఈలోగా ఏం ప్రమాదం వస్తుంది? అనుకుంటుంది కాసేపు. మళ్ళీ భయం. ఈలోగా లేస్తే ఎట్లా అని దిగులు. ఈ రహస్యం తెలిసిపోతే తన కోర్కెలు తీరే అవకాశం శాశ్వతంగా అంతరించి పోవచ్చు అని బెంగపట్టుకుం దామెకు.

పద్మ గతరాత్రి అనుభవాల్ని కొత్త కొత్త మెరుగులతో ఊహించుకుంటోంది. ఆమెలోని అణువణువు తిరిగి ఆ అనుభవాలను వాంఛిస్తున్నాయి. మొదట ఆమె అంతిరాత్రి జుగుప్సతో బోధించిపోయానా, గుడ్డికోర్కెలు మాత్రం పసిపాప నోరు దుగ్గం

కోసం అంగలార్చినట్లు తీయని అనుభవాలకోసం ఆక్రోశిస్తున్నాయి.

పద్మ గతరాత్రి అనుభవాలను నెమరువేసుకుంటోంది. ■ గత చదువుకునే విద్యార్థిగదిలా లేదు. విలాసపురుషుల అలంకార సామగ్రితో నిండిఉంది దృష్టిపరిచారార్థం కాబోలు ఒక పుస్తకం నేడి పైన పడివుంది. అతడేవేనో ప్రేమ అంటూ త్యాగం అంటూ చాలా చూట్లాడాడు. పద్మకి ప్రేమా తెలిదు, గోంగూరూ తెలిదు. అతడు తెల్లబోయాడు. తన డబ్బుకోసం ఆమె వచ్చిందనే యధార్థాన్ని పూర్తిగా నమ్మడం ఆ యువకుడికి మనస్కరించలేదు. పద్మకి కూడా అతడి వెళ్లిపోవటానికే నంగినంగి చూటలూ చూస్తే అసహ్యం వేసింది “కారాకిల్లీ, సిగరెట్ కంపునో ఆమెకు వికారం వుట్టింది. కేవలం డబ్బుకోసమే అతడి సాంగత్యానికి ఒప్పకున్నా శారీరక సౌఖ్యాన్ని చవిచూసే సమయంలో ఆమె అన్ని భయాలనూ, అసహ్యాలనూ మరిచిపోయింది ఈ సౌఖ్యాన్ని, ఈ డబ్బునీ శాశ్వతంగా అనుభవించాలనే లోభంతో అతిడిపట్ట అదరం, అభిమానం వటించింది. ఇద్దరూ ఒకరినొకరు మోపుచుకుంటూ గతే పారు. మాయలో, భ్రమలో గడిపారు. ఈ వ్యభిచారంవల్ల ఆమె గర్భవతి అయితే ఏమాత్రం అనే భయం ఆమెకి లేకపోలేదు అతడొకవిషయం ఆలోచించనేలేదు. అతని కేమి? ఏ నిమిషాన్నయినా ఆమెని వదిలించుకునిపోగలడు.

పరస్పరం వంచించుకుంటున్నట్లు తెలిసినా ఆమె తిరిగి ఆ తీయని అనుభవాలకోసం వేచి కూర్చుంది ఎగురింటి యువకుడు నిస్సంతోషుడైన కోరికగా గంతులేస్తున్నాడు తన గదిలో. వెళ్ళి కాఫీ తేని మనిషిగా, నలమందు తేని ముసలివానిలాగా ఉన్నాడు. నిద్ర లేదు. రెండుసార్లు టీ తాగివచ్చి ఇంకొక వస్తుంది ఇంకొక వస్తుంది అని కూర్చున్నాడు. పద్మ తిడికి నానుకునే నిద్ర పోయింది. ఎదురింటి యువకుడికి నిద్రరాలేదు. తెల్లారకట్ట చూడు గంటలయింది పద్మ కెందుకో మెలుకువ వచ్చింది. మిగతా అందరూ గాఢనిద్రలో మునిగి ఉన్నారు ఈ సమయంలో వెళ్తే ఏం? అనుకుంది. మెల్లిగా లేచి తిడిక తెరుచుకుని డాబా గదిదగ్గరకొచ్చింది రెండంగళ్ళో. విద్యార్థి నిద్రలో తూకుతున్నాడు. సగం మెలుకువ, సగం మగత. పద్మ కిటికీనుండా మెల్లిగా, ‘మహా మహా’ అని పిల్చింది పులికిపడి తల్లర బాటతో లేచాడు. పద్మ కనపడగానే మహానందపడిపోయి తిలుపు తీసి లోపలికి తీసుకుపోయానాడు

“రాత్రి తెల్లవార్లు నిద్రంటూ పోలేదు నేను” అన్నాడు మగు.

■ ప్రేమకోసం ఆపాటి ఒక్కరోజు నిద్ర త్యాగం చెయ్యి లేవా” అంది తెలివిగల యువతి సని గడుపుకోవాలనే వుద్దేశంగల యే యువకుడు కాదనగలడు? “ఇంకొక ఎన్ని త్యాగాలన్నా చెయ్యి గలను నీకోసం; నిద్రమాత్రం, దీనిదుంప తెగ తెగవచ్చేస్తోంది. అది మాత్రం త్యాగం చెయ్యలేను” అన్నాడా ధీకారీ పద్మ చిరు నవ్వు నవ్వింది. అరగంటలో పద్మ తిరిగి ఇంటికి వచ్చేసింది. ఇవ్వారేగూడా ఆమె ఒక విసురూపాయల కాయితం తెచ్చుకుంది. గుట్టలు బొత్తిగా లేపు రెండుమూగు రవికల గుడ్డలేవా తెచ్చుకోవాలనుకుంది. అయితే భాస్కరావు నడిగి రెండురూపాయలు తీసుకుని గానికీతోడుగా ఇది కలిపితే ‘హంభా’ గుట్టలు వస్తాయి. ఆ తిర్వాతి ఒకరోజు సినిమా కెళ్ళాలి. సినిమాకెళ్ళి ఎన్నాళ్ళయిందో!—ఆమెలో మిగిలిపోయిన చిన్న చిన్న కోర్కెలన్నీ ఇప్పుడు మళ్ళీ చిగురించినాయి

ఆమె తెల్లారి ఏడుగంటలదాకా నిద్ర లేవలేదు. ముసలమ్మ లేవలేదు. ఏదో అలిసిపోయిందనుకుంది.

మంచి - చెడు

భాస్కరావు సుందరయ్యగారింట్లో బ్యాంకు చెబుతూ ఉభయతరకమైన ఒక ప్రయోజనం తనకు తెలియక పోయింది. సుందరయ్యగారి అమ్మాయి అరుణ అతనితో చాలా చదువుగా ఉండి ఎంతో మనశ్శాంతి నిస్తోంది. ఆమెకి చదువు చెప్పటంలో అతనికి మనశ్శాంతి గాక, ఆనందం కూడా మనస్సులో లోపల పారల్లా లభిస్తోంది. దానిని నీరుపోసి పెంచుతున్నట్లు సుందరయ్యగారు, ఆయన భార్య ప్రవర్తిస్తున్నారు. అతనికి సహాయధారణగా తెలియదు. అయితే దాని సారాంశం, చిన్న జలలాగా అతనికి అందుతోంది, ఆ యింట్లో వున్న కాసేపు.

ఇందువల్ల అతను సంతోషంగానే కాలం గడపకుతున్నాడు. కొట్లో కూడా సుందరయ్యగారి సహకారంతో అతనికి పని అతి త్వరగా వచ్చేసింది. అతి నా కొట్లో చేరి అరుణ లయింది. సుందరయ్యగారి సహకారంతో ఆకస్మాత్తుగా జీతంలో పదిరూపాయలు పెరిగింది. ఆమె అతను అతి సంతోషంగా ఇంటికే వచ్చి పిన్నికి చెప్పాడా మధ్యవార.

పిన్ని సంతోషించింది. "నాకు గుడ్డలు కొవాలి. కొనుక్కుంటాను ఈ సేల" అంటామే చిరునవ్వుతో. ఆమెలో కూడా రెండు మూడు సేలుగా ఇదివరలో లేని కళ్ళ కాంతులు ఇప్పుడు ప్రకాశించడంతో భాస్కరావు చాలా ఆనందించాడు. "అట్లాగే పిన్ని! నీకన్నా నా... రేపే కొనుక్కో..." అన్నాడు. "కాని ఆ గుడ్డలేవో వేరే ఎక్కడైనా కొనుక్కో పిన్ని, నా కొట్లో అన్నీ సేలుగుడ్డలు, చాలా ఖరీదైనవి నా..."

"అట్లాగే అమ్మాయి. నేనూ మీ అత్తయ్య రేపు పళ్ళి కొనుక్కుంటాం" అంది పద్మ సంతోషంగా.

అప్పటికి, సాయంత్రం విడుదలయింది. ఆవేళ వంట ఎన్నడూ లేనంత బాగా వుడిరింది. బంగారా దుంపలకూర, ఒక పచ్చడి, పులుసు పెరుగు అన్నీ చక్కగా అమరినాయి. భాస్కరం వెళ్తూ వెళ్తూ "పిన్ని! రోజూ ఇలాంటి భోజనమే ఉంటే మత్తెక్కి ఇంక పనిచేయలేను" అంటూ నవ్వాడు.

"తిరిగి ఎప్పుడు వస్తావమ్మాయి. చీకటిరోజులు గూడానూ" అంది పద్మ.

"రాను, పిన్ని, అక్కడే పడుకుంటాను. మీరు జాగ్రత్త గుమా" అని భాస్కరం వెళ్ళిపోయాడు.

పద్మ తాను రహస్యంగా సామాన్లతోపాటు తెచ్చుకున్న స్నాన - పొడ్రు, సబ్బు వాడి, పరిశుభ్రంగా అందంగా తయారైంది. టెడ్రూం లైట్ మరగకాంతిలో చిన్న అద్దంలో తనను తాను చూసుకుంది. మునుపుగా ఎన్నడూ లేనంత అందంగా తన వుతోంది ఆమె ముహూం. అది ఈ రెండురోజులలో కలిగిన సౌఖ్యప్రాప్తి వల్ల వచ్చిన మనువు. ఇదంతా వచ్చిన రిండి తన బంటల్ల కూడా ఏర్పడ్డ న్నూర్తి ఏమో. ముసలమ్మ కమ్మరి నెయ్యి వేసి వడ్డించిన భోజనం అతి ఆహ్లాదంగా తిన్నది పద్మ. ముసలమ్మ పద్మ బాయిలెట్ నేమో గుర్తించినట్లు లేదు. ఆమెకి గుర్తించే అవకాశం ఆ గుడ్డిపం వెలుగులో లేకపోయింది. అట్లా ఆమెనుంచి తేలిపోయింది గూడా. పద్మ. మనస్సు లేడి లాగా పంజరంలో నించి విడిపించుకున్న చిలకలాగా, ఎగురుతోంది. తన ప్రాను నీలవరికి తెలియటం అనంభవం. అది వ్యభిచారం అని అంటారు తెలిస్తే... కాని వివిధంగా దారుణమైన తన ఆకలి తీర్చుకోగలదు? తన శరీరవాంఛల్ని స్యామలమైన నిధాన చల్లబరుచుకోవాలి అవకాశం ఎక్కడ? అన్ని తలుపులూ చేసి కర్రుచుట్టకుని కొట్టాలి అతంభిస్తే, పిల్లవంటి పిరికిజంతువు

కూడా ఎదురుతిరుగుతుండే! తననీ అంతే చేశాడుగా నీకు! తనం తెయ్యగలదు ఇంతకన్న? ఆమె ఆత్మ వితర్కం ఇదే దోరణిలో సాగుతోంది. ఆమె ఇట్లా ఆలోచిస్తే తడిక సందులోనుండా లోపలికి పడుతున్న పిల్లలంతరు వెలుగు చారల్లో నులుపుంది.

ముసలమ్మ ఈలోగా భోంచేసి వచ్చింది. "అమ్మాయి, దత్తయ్యం పుస్తకం కాస్త చదివి వినిపించవూ!" అంది, దీపం, పుస్తకం పట్టుకొచ్చి.

"అలాగే వదిల" అంటూ వద్ద, తన కమ్మని గొంతు విప్పి, వ్లోకాలూ, పాటలూ వ్యాఖ్యానాలతో పున్న ఆ పుస్తకం చదివ సాగింది.

ముసలమ్మ నిమిరిత శీతాలతో కూర్చుని యధార్థమైన భక్తిప్రపత్తులతో వింటోంది. పద్మకి ఉత్సాహంగా వుంది కాబోలు బహుకమ్మగా చదువుకుంటో వెళ్తోంది, "అది భిక్షకుడిమ్మ - అతడు తగడమ్మ... అను బోధ వివరాలు ఆత్మ గరిమమ్మకు" అని గొప్ప అనుభూతితో చదువుతోంది. ఆ తరువాత ఆమె మనసంతో నిర్మలంగా, ఆ కథలో పారవ్రీ శీలసంపదమీద, పరిభక్తిమీద నిశ్చలమీద లీనమై వుంది. ప్రతి హిందూయువతి లాగే ఆమె కూడా భక్తిప్రపత్తులు పరిపూర్ణంగా వున్నాయి.

దాదాగదిలో మధునూననం తన కూని రాగాలు కూడితే న్న యత్నంలో పద్మ శ్రావ్యమైన కంఠాన్ని వింటూ కూర్చున్నాడు. ఆమె శరీరమేగాకుండా గొంతుకూడా ఎంత అందంగా అద్భుతంగా వుంది. ఎటువంటి నా నైపుణ్యమూ, కాసేపు భక్తి తత్పరతలో పరితపించిపోగలడే!

రాత్రి తొమ్మిదిన్నర గంటలదాకా ఈ పురాణ శబ్దం జరిగింది. తిర్వాత ముసలమ్మ పడుకుంది. పద్మకూడా పక్క వేసుకుని పడుకుంది. అపూర్వ కూడా ముసలమ్మని ద్రవ్యమైనాక జాగ్రత్తగా దాదాగదికి వెళ్ళింది.

28

జీవిత సంగ్రామం సాగుతున్నది. సరోజినీ శేఖరం పరస్పర ద్వేషాలతో - ప్రేమికా కట్టడిమండానే - లోలోపల కత్తులు సాధించుకుంటున్నాడు. శ్రీరంగరాజు మదర్సనంగాను శేఖరాన్ని మందలించాడు కొంచెం మాటుగా.

"అమ్మాయి! అమ్మాయిని ఏమో అంటున్నా వలా?"

"ఎత్తే - లేదండీ! రామరామ - ఎవరన్నారండీ మీలో?"

శేఖరం సమ్రుతగా అన్నాడు.

"అమ్మాయే చెప్పింది. నీతో తెల్లనాడే చెప్పాను, ఆమ్మాయి ఏమంత అందంగా వుండదని, చెప్పానా - లేదా? ఏం?" అని ప్రశ్నించాడు చూడు.

"చెప్పారు, చెప్పారు" వంతులు ముందు మర్రాడలే తల పూపాడు అల్లుడు. చూమని వ్యతిరేక శీరాబడి బండ్ వివాయి, తిరిగి తన వనకటి ఫక్రీ స్థిలే వసుందరి అతని భయం.

"మరి ఇంకెందుకు దాన్ని రోజూ రోజూ పెడుతున్నావట?" మదర్సనం, ఆఫీసుగదిలో ఈజిప్షియన్ కూర్చుని, అల్లుడికూడా ఎదుగుకుండా ఇంకో పర్సన్లో కూర్చోబెట్టి ప్రశ్నిస్తున్నాడు స్థిరకలాగా.

శేఖరం సిగరెట్టు ముట్టించి పాగ కిటికీలో వూడి, "అమ్మాయి బండి చూచుకుందా! ఇప్పుడే చేసుకున్నాదాండీ? ఇప్పుడు బండి అంటాను మీరే చెప్పండి?" అన్నాడు - తోడేలు ముందుకు వచ్చింది.

“అయితే అమ్మాయి అబద్ధం అడుతోందంటావా?” నుద ర్శనం నొక్కి అడిగాడు—ఉంటే ఉంటాడు పోలే పోతాడనే ఆయన ధీమా.
“ఎళ్ళో లేదండీ. అమ్మాయి అబద్ధం ఎందు కాదుతుందండీ?”

అనేసి, నాలిక కొరుక్కున్నాడు. అతని అధికారం స్త్రీయందే పరిమితం; అతని దాటుసరి కబుర్లన్నీ డబ్బిచ్చి రోజూ కొనుక్కునే అభాగ్యులైన వ్యభిచారిణులైన మాత్రమే. వైగా అదంతా తాక్కారితం.

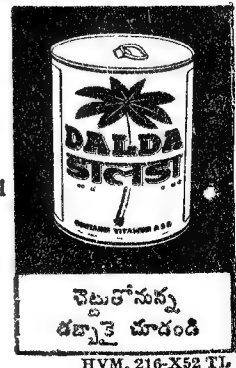
నేను రాత్రంతా నాట్యం చేసియుండవచ్చును...

నౌట్యము ముగిసినతరువాత కొలాహలం వినగానే అనంద పరవశురాలనయ్యాను. చప్పట్లు, హర్షధ్వనులుగా మారి నపుడు నేను రాత్రంతా నాట్యం చేస్తూ యుండియుండవచ్చును. పరిశీలకులు నాకు ప్రధమ బహుమతిని నిర్ణయించినపుడు నరమానందం కలిగింది. గంగారు వతకాన్ని తీసుకోడానికి మళ్ళీ ప్లేజిమీడ కొచ్చాను. ముందుగా నన్ను తినిపించినవారు నా గురువుగారు. నగర్వంగా మా అమ్మతో ఇలా అన్నాడు: “రెండేళ్ళ క్రితం నేను నాట్యం నేర్చుట ప్రారంభించినపుడు నాక్కాపున్న అమ్మాయే ఈమె అని యెవరు గుర్తించ గలరు.” మా అమ్మకు మాట రాలేదు; ఉబ్బిపోయింది.

మా గురువుగారన్నది వాస్తవమే. రెండేళ్ళ క్రితం నాకు అలసిపోకుండా పావుగంట నాట్యంచేసే శక్తి వుండేది కాదు. మా అమ్మ దాక్టరును సహితం అడిగింది. బాగా పరీక్షించి యేమి చింతించ నక్కరలేదన్నారాయన. “ఈమెకు పరియైన నియమిత భోజనం కావాలి. అంటే. విటమిన్లు, ప్రోటీన్లు, కార్బోహైడ్రేట్లు, రోహాదులు మరి ముఖ్యమైన కొవ్వుపదార్థములు కలసిన ఆహారము. కర్ణ పైన తాజా క్రొవ్వుపదార్థము మన ఆహారంలో ముఖ్య భాగము. ఎందుకంటే రోజూ మనకు కావలసిన శక్తిని ఇచ్చుటకు అది ఉపకరిస్తుంది.” అని ఆయన చెప్పారు. మరూదే మా అమ్మ మా కాతా దుకాదాదారునివద్దకు

వెళ్ళి ‘అనలైన మంచి వంట క్రొవ్వుపదార్థము కావాలి’ అని అన్నది. అతడు తక్షణం ఒక డాల్డా వనస్పతి డబ్బాను తీసి ‘దీనికంటే మంచిది మరేదియు లేదు’ అని అన్నాడు. మా అమ్మ డాల్డాతో వండిన ఆహారమును వడ్డించినప్పటినుండి నాకు ఎప్పటి ఆకలి కలిగింది. ఎందుకంటే డాల్డా వనస్పతి ప్రతి ప్రదార్థమునుండి సహజ రుచిని కలిగిస్తుంది. త్వరలోనే నాకు అలసట పోయింది. కొద్దికాలంలోనే మూడుగంటలసేపు సాధకం చేస్తుండేదాన్ని. శక్తినిచ్చుటకు డాల్డా వనస్పతిని మించింది లేదు. ఇప్పుడు డాల్డాతో విటమినులు ఏ. డి యున్నవి. గాలి చొరవకుండ నీలుచేయ బడిన డబ్బాలో అది యెల్లప్పుడు క్రొత్తగాను, కర్ణముగాను, అరోగ్యకరముగాను ముందునని మీరు దృఢంగా నమ్మ వచ్చును. దీనివలన ఖర్చు తక్కువకూడ. మీ కుటుంబానికి డాల్డా వనస్పతిని వాడుటకు యెందుకు మొదలుపెట్టి గూడదు? ఇవ్వాలే ఒక డబ్బాను తీసుకొనండి!

శరీరమును విరించే ఆహారముల ప్రాముఖ్యత
ఉచిత సలహాకు ఇవ్వాలే క్రింది
అడ్రసుకు వ్రాయండి:
డి డాల్డా అడ్వైసరీ సర్వీస్
పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 353, బొంబాయి 1

10 పౌనులు, 5 పౌనులు, 2 పౌనులు మరియు 1 పౌను డబ్బాలలో దొరకుచున్నది

డాల్డా వనస్పతి
వంటకు దివ్యమైనది—ఖర్చు తక్కువ

మంచి - చెడ్డ

“మరి అబద్ధం కాకపోతే నవ్వు ఏదో అంటున్నావేమోగా అర్థం? నీకేం అధికారం వుంది దాన్ని అంటావేమో?”

తాళి కట్టానుగానా?—అందా మునుకున్నాడు శేఖరం. ధైర్యం చాలదు. ఇదే విధు నిమిషాలు ఆలోచిస్తూ వుండిపోయి—చివరికి, “అధికారమా అండీ? ఏదో మొగుట్టిగదా! అందుకని...”

“అందుకని?” రచ్చిపోయినాడు, ముదర్మనంగా పళ్ళ పట పట కొరుకుతూ

“ఏదో పరిహాసానికి ఆహ్వానం...మరి, అది నిజమనుకున్నాడండీ సరోజిని...” అన్నాడు, చలికాలం పళ్ళ పటపటలాడుతూ వుంటే తెల్లారుమ్మలమున భజన చేసేవాళ్ళ పాటలాగా ఒక్కొక్క ముక్కనీ, చీర్చి అంటున్నాడు. అతని చూపు మామగారి వీరభద్ర స్వరూపంవూడ నిలవదు. గోడలవూడ కాంగ్రెసు నాయకుల పోటోల్ని, దీనరక్షకుడైన బుద్ధుడి రూపచిత్రాన్ని చూస్తున్నాడు. ఈతడుం అక్కణ్ణించి అతన్ని ఏ కక్షయినా తప్పించగలిగితే, ఎంతయినా ఇస్తాడతను. ఏం చేస్తాడతనుమాత్రం? సరోజినిని చూసేవరకట్లా అతనికి ఎక్కడలేని మంట కలుగుతుంది. ఉండ్రేకం, అసహ్యం ఆపుకోలేడు. ఏదో అనేస్తాడు. ఇంకేం? తెల్లారేసరికి మామగారు పిలకపట్టుకుంటాడు పోనీ ఎక్కడికన్నా వెళ్ళిపోదామా అంటే, అది చెయ్యలేడు. డబ్బులేక కరువులాపడి మాడిచావటం ఇక సాధ్యంకాదు. జీవితశ్రేయం ఇలా సుఖంగా గడిచిపోవాలనే అసరి పెట్టిక వస్తుకున్నాడు. అతనిలో ఇంకొక రహస్యంగాడా ఇబ్బందివుంది. అప్పుడప్పుడు అది జ్ఞాపకం వస్తుంది అతనికి—వళ్ళ జలదరిస్తూ వుంటుంది. అది బైటికి తెలిస్తే...

“ఇంకెప్పుడూ అమ్మాయిని అట్లా అనకు. తెలిసిందా?”
“సరేనండీ”

“నీ కిష్టం వచ్చినట్లు ఖర్చు పెట్టుకో. తేలిక వచ్చి భోంచెయ్యి. ఇష్టం వచ్చే దాంతో కూర్చాడు. లేదా? ఎక్కడికన్నా పో. కానీ దాన్ని మాత్రం ఏమీ అనకు.”

“ఏమీ అననలెండి” అంటూ శేఖరం తేచాడు, బట్ట నన్నట్లు.

అప్పుడు ఉదయం తొమ్మిది గంటలవుతోంది. “మామో శేఖరం. కాఫీ ఇక్కడికి వస్తుంది. తాగి బెట్టువునాది. నా మాటలకి ఏమీ అనుకోకు తల్లిలేని పిల్ల; చాలాలోజులు పిసతల్లి దాన్ని మహాభాగ పెట్టి ఈ గతికి తెచ్చింది. దాని మనస్సును నువ్వు కూడా నొప్పిస్తూవుంటే అది మరి తేజాత్రపోతుంది నూర్చూ! ఇంకోసంగతి నీకు ఇంకా తెలియలేదనుకుంటాను. సరోజిని చాలామెత్తని స్వభావం గలది. మంచిది. నిన్నుది ఎంతగానో ప్రేమిస్తోంది” అన్నాడు ముదర్మనంగా రు తన ఆగ్రహం తగ్గించుకుని లాలనగా. మళ్ళీ అందుకున్నాడు “నీకేమైనా అవసరంగా నైకం కావాలంటే నే నిస్తాను, తీసుకో నాయనా!” అంటూ, శేఖరం మనోపరుని తీసి నందరూపాయల తొయితం అతనిచేతి కచ్చాడు.

వర్తనవ్యాకటి నవ్వుతూ కాయితం అందుకుని శేఖరం పట్టుకున్నాడు అల్లుడు.

తాలోగా వంటకాడు తెండు కప్పులో కాఫీ పోసి తెచ్చి పెట్టాడు. మామ అల్లుడూ ఇద్దరూ చవులూరించే కాఫీ గొంతుం గొంతుగా చప్పరిస్తూ తాగుతున్నారు. శేఖరం, తన అదృష్టానికి తన్ను తనే అభినందింతుకుంటున్నాడు లోలోపల. ఈ అదృష్టాన్ని ఏ కారణం చేతనూడా పోగొట్టుకోనూడదని సంకల్పించుకున్నాడు, కాఫీ పోతేగా. సరోజినిని ఇంకేమీ అనకూడదు. ఎందుకనారో ఏం చేసిం దామో అది సమర్థించుకున్నాడు. ఆమె మొహం చూడకుండావుంటే సరి. తన భార్యకి ఒక్క మొగ్గిలాడు కలిగితే చాలు. ఇక, భర్తాల్లేదు తనకి. సముద్రంలాంటి ఈ ఆస్తి యాజమాని తనదే. అప్పుడిక భూమిగాని చూట్లాడేది వుండదు. శేఖరం మొహంవూడ అతనికి తెలియకుండానే చిగు నవ్వు వెలిగింది. ముదర్మనంగాడు అల్లుడి ప్రసన్న వదనం చూసి, కాఫీ రుచి అట్లా సంతోషిస్తున్నాడు అని ఊహించాడు.

శేఖరం, అనేకమధ్యాహ్నం తనజ్ఞానప్రకారం, ఒక చీట్లపేక కొనుక్కొచ్చాడు. భోజనాభ్యాసాక సరోజిని గదికి వెళ్ళాడు. సరోజిని, వుడతలం భర్తకి, రండ్లి మధ్య జరిగిన సంభాషణ విన్నది. భర్త కోపంవచ్చి జల్మిపోతాడేమో నన్న దిగులు ఆమెకు చేకపోలేదు. అయితే అతడు డబ్బుకి దాసుడనీ, రూపాయలముందు ఏం చెయ్యమన్నా చేస్తాడనీ ఆమెకి తెలిసివుండటంవల్ల ధైర్యం గానే వుంది.

శేఖరం చీట్లపేక కలుపుతూ, “సరోజినీ, కానీవు చీట్లాడుకుంటాం రా సరదాగా” అన్నాడు నవ్వుతూ.

సరోజిని బ్రహ్మసందే భరితురాలైంది. రండ్లి మందరించటం వల్ల భర్త తనను ఇళముండు, వీడించటం చూశేస్తాడనే అనుకుంది గాని ఇట్లా తనలో సదాగా కాలక్షేపం చెయ్యగలంత పరివర్తన అతనిలో వస్తుందని ఆమె అనుకోలేదు.

ఆమె కింద రత్నకంబళం పడిది నూచుంది, భర్తకి ఎదురుగా శేఖరం పేక కత్తెరచేసి “ఏం ఆడదా?” అని అడిగాడు.

“మీ ఇష్టం. పెట్టే ఆడదామా?” అని అడిగింది సరోజిని.

“నూగుండి. ఆడదాం. అయితే ఒకకు ఎంత పెట్టుకుంటాం? లేకపోతే మామమీదగా వుండదు” నవ్వుతున్నా డతడు.

“జేసుగ్గా. అలా పెద్దాం. సరేనా” అంది ఆమె నవ్వుతో.

“సరే.” అంటూ శేఖరం ముక్కులు చూచాడు. వాళ్ళు ఆడుకుంటూ వుంటే ముదర్మనంగాడు అటుపోతూ లొంగిచూసి వెళ్ళాడు సంతృప్తితో. సరోజినినూడా వట్లనేగానీ, యధార్థంగానీ, ఈ ప్రీతి ఎంతో సంతోషిస్తోంది, తీరితానీ! ఈపాటి మోసం—అవసరమేమో! శేఖరం అదే అనుకున్నాడు. [ఇంకావుంది]

విచిత్రవ్యక్తి

మూలం : మార్క్ ట్వేన్

అనువాదం : వండూరి రామమోహనరావు

వెలూరూ. 1-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గంధకూటం

మొదానం.1.

పౌరసేవ లేహ్యము

ఇంకాభి చేర్చబడినది. మేనా యునికాక్, నిస్సత్తుకు, కుళ్ళ క్షయమును పోరించి బలమును, కొంతని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 ఖల్లీ డబ్బియం. 8-4-0 పోస్టేజీ 15 అ. పి. సి. డి. గ్రికంపెని, “ఆయుర్వేదము”

ధృవతార

17

★ ద్రువతార ★

పుతరి: (కుతూహలతో) ఏంచేశావు?
 చినగంగు: బాల్ల మేడ చేరువనే ఉన్న
 చెట్టెక్కి చూశాను.
 పుతరి: తగులబడినట్టే ఉంది ప్రయోజ
 కర్యం
 చినగంగు: (దీనంగా) అమ్మా! నే
 చేసింది తప్పదా?

కేసరి రత్న త్రయము లో

గర్వాశయ రోగ నివారిణి
 ప్రేమ గణన యుక్తులం. వివాద
 కాకుండుట, అకాల విహ్వల, మైండ్
 గాను తక్కువగాను పోవుట కనుచు
 రోగము సంధాన హీనత, రక్తహీనత,
 మలంబము, మూతకావారము, కీళ్ళ
 నొప్పులు, అరికాద, అరచేరుట ముం
 డుదంగు ప్రమర్శవ్యాధులను తుడుచును

అమృత

రక్త శుద్ధి ద్రావకము
 ఇది రక్తహీనత, మలంబము, అశ
 ర్మము, కీళ్ళ నొప్పులు, పోమరితనము,
 మేహవణములు, నుభసంజలములు, విష
 క్తువ, కడుపులోనుండు మొదలగు వ్యాధి
 లను నివారింపి కఠిరమునకు శాంతిని ముఖ
 మునకు తెజస్సును యిచ్చును.

ఆర్క

■ రవ్వ జ్వర నివారిణి
 అజీర, విహారణుతులేద దోషంబుల
 వలన అస్వాశయమునందు క్రిమికూటము
 చేరి వణవిధములైన జ్వరములు సంభ
 వించుచున్నది. వాతజ్వరము, పిత్తజ్వరము
 కఠజ్వరము, వన్నిపాతజ్వరము మర
 యితర విషమజ్వరములను, కడుపులోనిచా
 మును జ్వరగర్భము తుడుచును.

కేసరి కుటీరం లిమిటెడ్

రాయపేట : మద్రాసు-14

తెనుగుజిల్లాలోను, నైజాముకు పీఠాన్ని
 శ్రీ సీతారాం జనరల్ స్టోర్సు
 విజాపూర్, పికింద్రాబాద్.

పుతరి: (లేని సంకోచం తెచ్చుకొని)
 కాదులే. బాల్లం చేశారు?
 చినగంగు: రెండు కోరీలుగా బయలు
 చేశారు. సిల్వర్ దారినిపట్టి ఒక ముతా
 పోయింది. వంతు మార్గాన్ని పట్టి రెండో
 కోరీ పోయింది.

[దూరాన్నిండి ఈ ల పాట మెల్లగా వినిపిస్తుంది.]

చినగంగు: (ఒక్క గంతువేసి) అదిగో - సంగీతం—

పుతరి: ఊహ (చినగంగు లాంతరు ఎత్తి పట్టుకొని కిటికీవద్ద నిలబడితాడు.)

పుతరి: అబ్బాయి! లాంతరు ఆశ్చర్యము. వెలుగులో గుమ్మరిదగ్గర నిలబడ్డవాడు చుట్టు పట్ల ఆమడ దూరంవరకు పుచ్చపువ్వులా కనిపిస్తాడు.

[చినగంగు లాంతరు ఆశ్చర్యపడు. తలుపుతీసుకొని పెదగంగు ప్రవేశిస్తాడు. పుతరి ఆముదపు దీపం వలిగిస్తుంది పెద గంగు బాగా అలసిఉంటాడు. వర్ణంతా తడిసి ఉంటుంది]

పుతరి: నాయానా! మంచులో తడిసి ముద్దయినట్లున్నావు కోటు విప్పేయి.

పెదగంగు: (కోటు విప్పతూ) ఈ దరిద్ర గొట్టు ఎట్టలా పీకాగోన తప్పించుకొని వచ్చే సరికి తల్లప్రాణం లోకకు వచ్చింది

పుతరి: కనుల్లా దాపరించారు బీళ్లు.

చినగంగు: కొరివిదయ్యల్లా ఉన్నా రమ్మ బీళ్లు.

పెదగంగు: ప్రేమిపహాడే కొండకాకల చిట్టడవి ఉంది యాకాఫూ. ఇక్కడికి వది కోసులుంది. అక్కడున్నార నా జరి... (చినగంగుని చూచి - విదోజప్తికి తెచ్చు కొన్నవాడిలా) గంగు! అమ్మ లేద లేదు. వెళ్లి కాస్త టీ కాచిపెడుదా! గొంతుక ఎండిపోయింది.

[వెళ్ళేలేక వెళ్ళేలేక కార్చిక్కుకొంటూ చిన గంగు వంటింట్లోకి వెడతాడు.]

పెదగంగు: (నిట్టార్చి) అమ్మా. తమ్ముడి జొట్టా నువ్వగింజ నానదు.

పుతరి: కాని వాడు నీకథ తెలుసుకోవా లని ఉవ్విళ్ళూరుతున్నాడునుమా! మీ యుద్ధాన్ని గురించి ఎవరేమి అను కొంటున్నా చెప్తలప్పగించి వింటాడు. వాడికున్న ప్రతి నాకూ ఉంది. అయితే - అలసి సోలసిగనీ, విసిగించడ మొదలకని నిన్ను అడగడం మానుకొంటున్నా—

పెదగంగు: దాని శేమమ్మా - జర్మనీ, ఇటలీ, పోలియా, జపాను. మంతుకో.

నాన్నిండు, ఐరావతి, పీరినైను దీవుల వివరివిధుల్లో ఆచాడు హిందు సర్వారు వారి మాటిక్కాలు చెలామణి అవు తున్నాయి. ఈ ప్రభుత్వాన్ని నెలకొల్పిన జ్ఞానశ్రోతి నేతాడ - మహానుభావుడే సూర్య ఎంతని వర్ణించను?

పుతరి: బ్రాహ్మ. ఆయన ఆదర్శవీరం నుండి భరతఖండం దేశ ప్రేమను పిండు కొంటుంది—

పెదగంగు: ఆయన మాతృదేశాన్ని విశ్వ పటాని కక్కించిన రేఖారాశి. యోధ్రి భవించిన స్వాతంత్ర్య దేశం. ఆయన గంభీ రోపన్యాసం రాళ్ళకు చెరివ్వం కలిగిస్తుంది. చేతనజగత్తును తాన్వేసును దుర నేయం లాగ మంత్రముగ్ధునగా చేస్తుంది ఆయన ప్రతి భారతీయుని మృదయ సామాన్యాన్ని పాదాకాంతం చేసుకొన్నాడు.

పుతరి: ఆయన గొప్ప కర్మయోగి. ఆయన చెప్పిన ముక్క లేవైనా నాలు చెప్పయా—విని సంకోపిస్తా.

పెదగంగు: అమ్మా! నిరంకుష బలవీరాల నాలకరోజున హిందూదేశంనుండి తెల్ల రక్కసులను తోరివేయడానికి రంగంనుండి ఇయలుదేరాం. అదో పెద్ద పర్యవేక్షణ మాకు. ఆరోజున నేతాడ మాకిచ్చిన తీపు లూరించే సందేశం చదువుతా విను (జేబులోనుంచి కాగితాన్ని తీసి, ఎంతో ప్రేమతో మడత విప్పి చదవడం ప్రారంభిస్తాడు. పుతరి ప్రమిదలోని వల్లని ఎగసందోసి తడేక భాగనంతో కొడుకు చదివేది వింటుంది. అది 1944 వ సంవత్సరము ఫ్లిబరీనెల నాలకలేదీని నేతాడ అజాద్ హిందుభాజ సైనికుల కిచ్చిన సందేశం.

“అక్కడ—అదిగో అక్కడ—నది కాకల, అడవులకు కొండలకూ ఆవల, దైతద త్రేమైన మనదేశం ఉంది అక్కడ మనం పుట్టాం. ఆ దేశానికి మనం రిరిగి తరలి వెళుతున్నాం.

“విసండి. భారతమాత పిలుస్తోంది. హిందూదేశపు రాజధాని ఢిల్లీ స్వాగత విస్తోంది. రితి కోట్ల స్వదేశీయులు మనల్ని రమ్మంటున్నారు. బంధువులు బంధువులను పిలుస్తున్నారు.

“లేండి కాలయాపనకు పిలులేదు. అస్త్రాలను ధరించండి. అదిగో - పురోగా ములు నిర్మించిన రాజబాట మీ ముందు న్నది. మార్గముపై మన సైన్యాలు పోవాలి. క్షతపూర్వహమును బ్రద్ధులనేక కొని మనం దారిచేసుకొందాం. భగవదాజ్ఞ అదే అయితే పీరస్వర్ణ మలంకరిద్దాం.

“కుట్టుకుడి అడుగులలో యీ ముగ్ధిశివుల బొటను చుదిడుకొందాం. ఈ జాగ్రత్తను

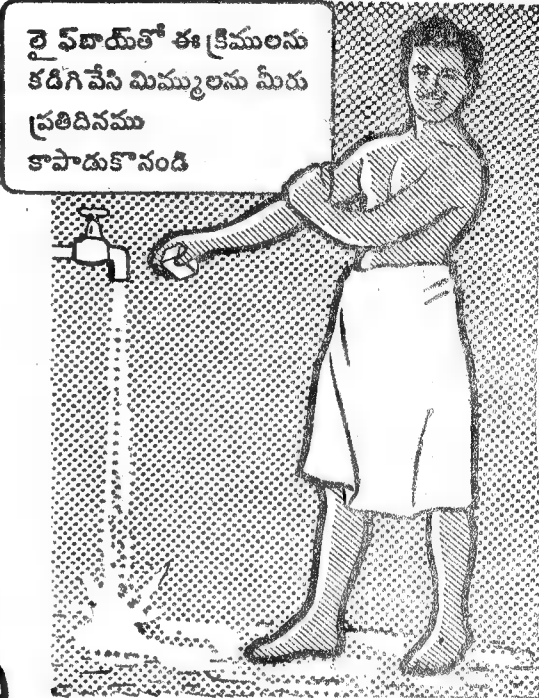
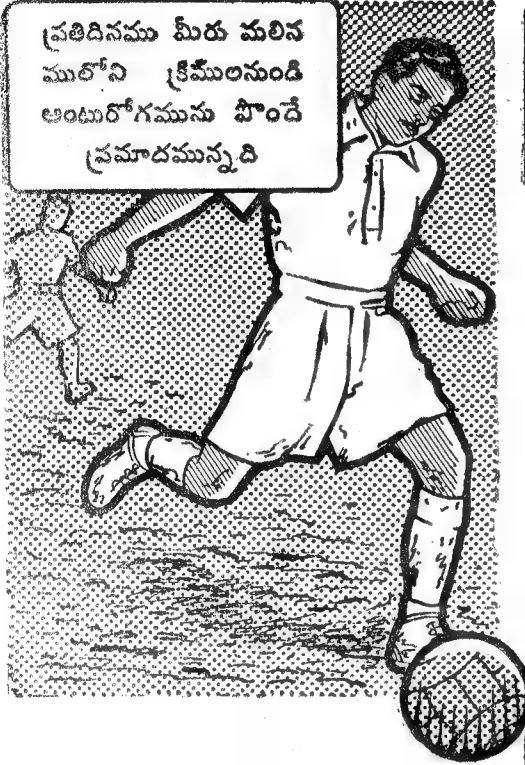
నేనానామీని ధిక్కరించిపోతుంది. ధిక్కరించే స్వాతంత్ర్యం కోరుకుంటున్నాను. చల్లగా పట్టుకోవాలి. (కొగిలినట్లుగా పట్టుకోవాలి.)

అంతే: ఆహా! పసిడి పలుకులు! మీగడ

తరకలా. వజ్రపుత్రువకలా - ముత్యాల కోవలా.

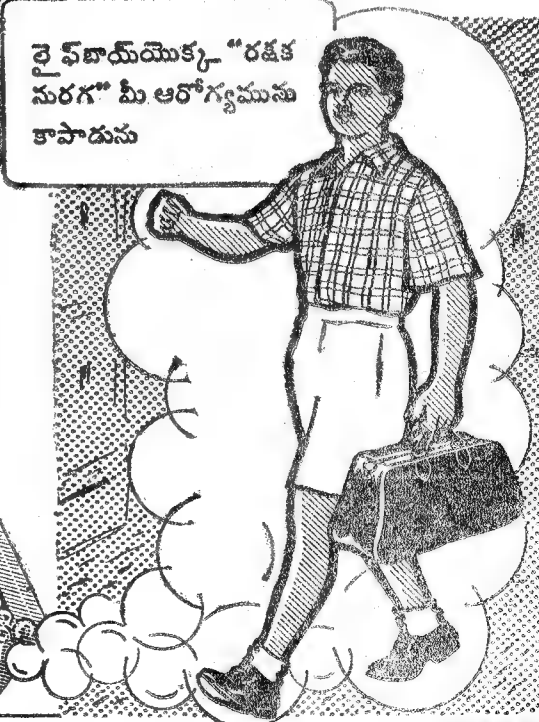
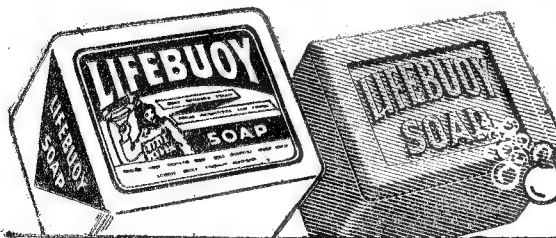
పెదగంతు: ఆ దివం ఆనందంతో ఒప్పు పట్టలేకపోయాను. కా నరాలలో లేన కోర్కెలు మప్పతెప్పలై ప్రవహించినట్లు

నోచింది. ఆరకానుపదవ్యతకిభారాలు, నాని తొవల భిండ్లిన్ నది, నాని ఒడిలో నల్ల కలువలు నదజిమ్మబడినట్లు గుర్రముమేవ అడవి భులు కళ్లకు కట్టిపెట్టిన నోదరించాయి. మానుమంతును లాగకను ఒక్క దూకులో

లైఫ్ బాయ్
సబ్బు

ప్రతిదిన మలినములోని క్రిములనుండి
మిమ్ములను కాపాడును

ధ్రువ తార

అంశించినట్లు ఒక్క గంతులో వానిని అన్నింటినీ చాటి మన పుణ్యభూమి పోలి మేరలో బాలగల నవపించింది

పులిరీ శేతాశ కలపెట్టిన కార్యం నిర్విఘ్నంగా పాగాలని వెయ్యి బేల్లెళ్ళే మొక్కుకున్నా! ఆది సాగితేనే భారత్ శత్రులలో నకనకలాడుచున్న జోటకొలది జోక్కలకు పట్టెడన్నం కొలుకుతుంది అయితే, పెద్దాడా మర్రి తిరిగి పటాలానికే ఎప్పుడు చెప్పాలి?

పెదగంకు (వివాదంతో) నరిగా తెప్పలేం. పరిస్థితులు కొంచెం విషమించాయి. మాది జవాబువారిది కలసి రెండు లక్షల నైవ్యం ఇప్పుడు 20 లక్షల అమెరికన్ డాలర్లు, ఆస్ట్రేలియన్ డాలర్ల ద్వారా కెదురుదిరిచి మేము పోరనలనీచచ్చింది.

పులిరీ యుద్ధం నిలుపుకోరా? పెదగంకు లేదు. కాస్త మందగించింది అంతే మా ఘమం ఇంతటితో ముగిసేది కాదు (చినగంకు టి మెట్టిపాత్రలోపోసి పలుకువస్తాడు పెదగంకు బాయనెలు కిందపెట్టి టి అందుకుంటాడు)

చినగంకు (కాలి వేళ్లమీద నిలబడి చేయి వ్రేకలి) అన్నియ్యా! సేరికి పెద్దవాణ్ణివాక పటాలంలో చేర్చుకుంటారు కదూ! ఎంచక్క అప్పుడు నిన్ను విడిచక సీతోనే ఉంటాను నవ లేక పోతే నాకు అమ్మకు ఏమీ తోచదు, అన్నియ్యా! కాదే, అమ్మా!

పులిరీ: అవును నాయనా.

[బయట కలుపు కోట్లైన చప్పుడు.]

పులిరీ: (తలదాచుకుంటే - మెరిగి పెద్దాడా! లే! లేగి చెట్టు చక్క గడ్డిమేటి ఉంధి. అక్కడే చాక్కో. వో. (పెదగంకు పెదటిలోకి చెర్చిపోతాడు. చినగంకు మెట్టిపాత్రను ఓ మూలకుతోసి,

అన్నియ్యా! టూను పట్టుకొని పోయి వంటింట్లో పెట్టి వస్తాడు శేరిమిన కాదు నెలు అట్లాగే పడిఉంటుంది)

పులిరీ (గొంతు పడరించుకొని) ఎవరు కాదు?

బయటపడ్డని. కలుపు తీయండి.

చిన్న గంకు (విగ్రహం) ఎందుకు?

బయటపడ్డని (మోటగా) కామిట్!

వంటకే తెలుస్తావా? లేకపోతే ఒక తన్ను తన్ని కలుపు తోడవెరకనున్నావా?

(బూటు కాలితో శేలను ధూకుడుగా తన్నిన క్షణం)

[తెలివైనవేయగా చిన్న గంకు కలుపు తెలుస్తాడు (చిటిమి సార్వంతు వానివెనుక ఒక్కొక్కరుగా జవాబులు, పోల్లలు, సిపాయి లోన ప్రవేశిస్తారు సార్వంతు చేతిలో పెండిట్టుకట్టిన సన్నని చేత లేత్రం ఉంటుంది)

యాసిన్. (గదిమూలను మెట్టిపాత్రను సార్వంతుకు చూపిస్తూ) మాకారా?

పులిరీ అవును. మా చిన్నాడు ఇప్పుడే టి తాగాడు.

[సార్వంతు గదినంతా కలయమాస్తాడు శేలమీద పడిన బాయనెలువై వాని దృష్టి పడుతుంది]

సార్వంతు (బాయనెలును పైకి తీసి) మీ చిన్నాడికి దీనితో ఏమిటి సరి?

పులిరీ. (తెల్లపోయి కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని) ఈ కుర్రాడు ఎక్కడినుంచో పట్టుకొచ్చాడు బాబూ కలి అల్లరివాడు, కుమించండి. మీరైతే తీసుకుపోండి

సార్వంతు: (సిపాయితో) పట్టు ఇప్పుడే ఎగిరిపోయి ఉంటుంది బయటకు పోయి గారించు. మిస్టర్ యాసిన్! నవ్రస్ కూడ పోయి చూడు. పారియావ

[ఇద్దరు బయటికి పోయి చీకటిలో ఏమీ

కొనక పది నిమిషాలలో తిరిగి లోపలకు వస్తారు]

యాసిన్: సార్వంతు పోవో! పంపు గాయనో

సిపాయి: అంతేనండి.

సార్వంతు: మిల్స్ బడి యాస్ మీ రిక్కడ ఉండండి (కొంచెం ఆలోచించి) డోనార్! సీపు వాతో రా (బాటర్లైటు చెబులోమంచి తీస్తాడు. ముందు సార్వంతు వెనుక పోల్లలు పెడకటానికే బయల్పడుతారు)

సార్వంతు: (డోనార్లు చెవిలో) మై డియర్ డోనార్! ఈ నల్ల గాడిదలను నిర్విఘ్నం నింపలేం వల్లభు మనమీదుంజే ద్వేషం ఇంతింత కాదు ముఖ్యంగా ఆఫీసర్లకు. [1945 వ సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలలో ప్రచురితమైన 'లండను ట్రిబ్యూను' అను వారపత్రికయొక్క రెండవ సంచిలో వేరిడ్ కాన్సెంటరు ఇల్లా వ్రాశాడు.

"A transcendent feature of the political situation in India is the volcanic hatred that one finds in the people's hearts for England and everything English Nowhere is this hatred stronger than among the officers"

కాన్సెంటరు ఆకాలంలో (చిటిమి నైవ్యంలో ఆఫీసరుగా పనిచేస్తూ ఉండే వాడు) ఈ యాసిన్ గాట్టి మిం శ్రద్ధామన్నంత కోపం వస్తుంది వాకు అప్పుడప్పుడు. వాడి దొంగ చేతులు చూస్తూ ఉంటే—

నాల్లరు వాకు తెలిసినంత వరకు యాసిన్ పిరుగు

సార్వంతు సీకం తెలియలే పడ (ఇద్దరూ భుజ భకా నడిచివెడతారు పది నిమిషాలలో పెదగంకుతో ప్రవేశిస్తారు పెదగంకు చేతులు వెనుకకు విరిచి కట్టబడి ఉంటాయి)

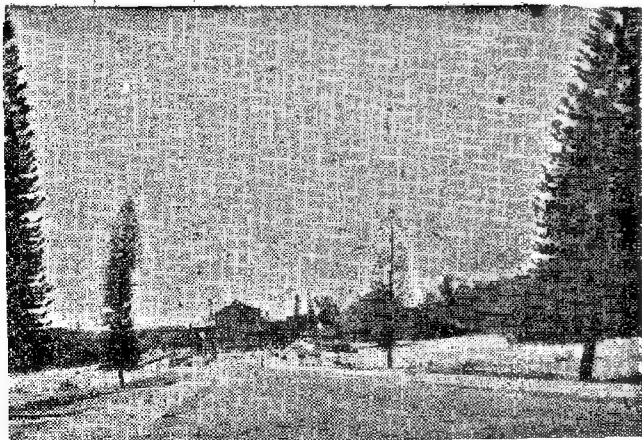
సార్వంతు: (వృద్ధురాలి నుద్దేించి) ఓసి, మాయలమరాగి! (పెదగంకు ను చూపించి) ఈ ఉల్లా ఎవ డెంటాన్?

(పులిరీ గుడ్డు మిలకరించి చూస్తుంది. కొంతసేపటికి తేరుకొంటుంది.)

పులిరీ ఇతడు మా అప్పగారి అబ్బాయి. మీ రెవరో గొప్పవాళ్ళల్లా ఉన్నారు. మీకు మాకాడిమీద కోవమొందుకు?

సార్వంతు. తరవాతి చెప్తాం సింగ్! ఇతని శేమ చూడు

[సిపాయి, గంకుశేబులు తడిమి శేతాశ సంక్షేప తాన్ని బయటకు తీస్తాడు సార్వంతు ఆ కిక్కిరించి అందుకొని చదువు కొంటాడు. కళ్ళు కేసురుక్కల్లా ఎల్లబడతాయి గదిలో ఉన్న గడమంచిమీద చదివెలబడతాడు]

సార్వంతు: డోనాల్డు! వాణ్ణిలా తీసుకొచ్చి నా ఎదుట నిలబెట్టు.

[డోనాల్డు, రాంసింగు గంధువి పట్టుకొని సార్వంతు ఎదుట నిలబెడతాడు. శ్రేణి పారిపోతాడనే భయంతో వారిరువురు చెరొక ప్రక్క నిలబడతారు.]

సార్వంతు: (గంధుతో) ఏ మాయ. నిన్ను కొన్ని ప్రశ్నలకు గురవు. నూటిగా సమాధానం చెప్పు. జాగ్రత్తమ! అవకతవక సమాధానాలిచ్చారంటే నీకు ధూమిమీద నుకలు కున్నే.

పెదగంగు: అలాగాండీ.

సార్వంతు: నీతో వచ్చిన దట్ బ్లడ్ డైగ్లో, వాడి పాపార్థు (అక్వాకోహులు) ఎక్కడున్నాడు?

పెదగంగు: డైగ్లోను నేను చూడలేదు.

సార్వంతు: డోనీ - నీమాయే నమ్మరాం. కాగా నీతో వచ్చిన జట్టుకి లెఫ్టినెంట్ వరు?

పెదగంగు: నే నిక్కడకు ఒంటరిగానే వచ్చా.

సార్వంతు: డోంక తిరుగుడు సమాధానాలు కట్టి పెట్టి - మీపార్టు ఎక్కడున్నారో త్వరగా చెప్పేయి.

చినగంగు: వాళ్ళెక్కడున్నారో చెప్పనా?

సార్వంతు: ఈ గుంటకు తెలివైన వాడిలా ఉన్నాడు. అబ్బాయి! చెప్పమారాం.

చినగంగు: ఉన్నచోటే ఉన్నాడు.

సార్వంతు: (చిన్నపుచ్చుకొని) బ్లడ్ ఫ్లో! డోనాల్డు! ఈ కుర్రగాడిదని కొంచెం మరమ్మతు చెయ్యి.

[సోల్దరువచ్చి చినగంగు చని మెలిపెడతాడు. కుర్రవాడు నవ్వుతూ ఉంటాడు. పెదగంగు ముఖం కోపంతో కండ్లగడ్డలా మారుతుంది. సార్వంతుకి ఉక్రోశం వస్తుంది.]

పుతలీ: (సోల్దరుతో) ముక్కు పచ్చలారని పసికూనమీద చూపిస్తూ వేమిలయ్యానీ ప్రతాపం. ఇంతికి వాడు చేసిన తప్పు ఏటి?

[సోల్దరు సిగ్గుపడి రెండడుగులు వెనక్కు వేస్తాడు]

పెదగంగు: (తిలితో) ఇతిహాస అక్రమంగా ప్రవర్తించేచోట సక్రమంగా ప్రవర్తించటమే కూరులకు కోపకారణం.

సార్వంతు: (పశ్చిమ కొరకుతూ) బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి గృహ వట్టంక్రింద బ్రిటిషు ఆఫీసునునైన నేను నీమీద (చేక బెత్తిము పెదగంగు గుండెమీదించి) యీ సేరాలను మోపుతున్నా. ఒకటి - రాజ డ్రోహులైన అబాదు హిందు సైనికులకు

రెండు - వారి ఉనికి తెలియండి కూడా చెప్పడానికి నిరాకరిస్తున్నావు. మూడు - నా ఆజ్ఞను ధిక్కరిస్తున్నావు. నాలుగు - వైగా ఎత్తిపొడుపు మాటలాడుతున్నావు. ఐదు - నీకు తెలిసిన విషయాలను మాకు చెప్పక దాస్తున్నావు. ఆరు - బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారి తాళే దారు వారల విధుక్త ధర్మాలను నిర్వర్తించటంలో నిరోధంకల్పిస్తున్నావు. ఏడు - వైపెచ్చు వారలయందు భిదాసేవలు చేస్తున్నావు. ఈ సేరాలకు నీకు మరణ దండన విధింపదలచుకొన్నా.

పుతలీ: నీవు మావాడిని ఏమీ చెయ్యలేవు.

సార్వంతు: (నెటకారంగా) ఉహూ! పుతలీ: దేవుడంటే నమ్మకం ఉంటే పాపానికి ఒడిగట్టవు.

సార్వంతు: (అకసంవైపు చూపించుతూ) మనం అక్కడికి వెళ్ళినప్పుడే దేవునిగూర్చి ఆలోచించేది.

యాసిన్: (మెల్లిగా) సార్వంతుసాబ్! సంజాయిషీ లేకుండా కిత్తే ఏమిటి?

సార్వంతు: బ్లడ్ ఫ్లయర్లు! సార్వంతు మాటే ఇక్కడ బట్టం.

యాసిన్: ఇక్కడనుండి వెళ్ళివతర్వాత పశ్చాత్తాపపడవలసి వస్తుందేమో!

సార్వంతు: (వినుగుగా) డామిట్! ఈ విషయంలో నీ జోక్యాన్ని గర్హిస్తున్నా. కానీ, నీవు చెప్పినట్లే సంజాయిషీ తీసుకొంటా (పెదగంగుతో) ఏయి. చింబోతూ! నే మోసిన చార్జీలకి ఏం సమాధానం చెబుతావ్? (పెదగంగు మాట్లాడుతూ.)

సార్వంతు: తెల్లంకొట్టిన రాయి!

పెదగంగు: నేను నీ కట్టి సమాధానం

ఇవ్వదలచుకోలేదు. నీ ముఖం చూచినా నీ మాటలు విన్నా రోతప్పుడుతుంది.

సా: ప్రాజాంను అరిచేతిలో పెట్టుకొనే ఉన్నావన్న మాట. సరే. (బాలసతో) అబ్బాయి జీవితం మకరందంవంటిది. పదికొలాలపాటు బతకదలచినవాడివి ఈపాటికి ఏ చిలకమీదో మనస్సు నిలిపేఉంటావు. ముగ్గురం జపి కెలయింతుకొని నే నడిగినదానికి సమాధానం చెప్పు.

పెదగంగు: నీతో చెప్పవలసిన కేదీలేదని ముందే చెప్పాను.

సార్వంతు: అదమం నీ ముసలితిల్లిమీదుండే ప్రేమ స్ఫురించుకో!

పెదగంగు: సార్వంతు! చైతన్యవిహీనమైన యీ తుపాకులను చూచుకొని మురిసిపోయి మిడిసిపడుతున్నావు. నీ క్రూర్యం నా భౌతిక దేహాన్ని మట్టిలో కల్పినా, నా యెడదను పులకింపచేసే స్వేచ్ఛానాయువుల సరికట్టలేవు నా హృదయం విచ్చుగా నే యీ వాయువులు అంగులోనుండిలేని దేశమంతటా ఆలముకుంటాయి.

సార్వంతు: (చిక్కటాల్ల హాసంతో) అనూ! క్లిమెడోర పదునాల్గవ సైన్యం పదునాల్గు గంటలలో యీ రకం వైశ్యాన్ని యీ గడ్డలో రూపుమాపకపోతే నేను నూరు చేరు పెట్టుకొంటా. అబ్బాయి. నవ్వు వెట్టివాడిలా ఉన్నావు. మీ ఆఫీసర్లందరు బ్రిటిషువారి హస్తగతమయ్యారు. ఏం లాభంలేదు. నే నడిగిన రవంతి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పలే మీ స్నేహితులకు సద్దం జరగదు సరిగదా నీకు లాభం తిప్పక జరుగుతుంది. నిన్ను హావీల్దారుగా మా సైన్యంలో చేసుకొంటాం. వృద్ధిలోకి రాదలచినవాడివి. వెట్టి మొట్టే ఈవారు తోసి

దువతార

పాశేయి. (గంగ మాట్లాడడు) పోనీ దమ్ము కొనాలంటావా? పుష్కలంగా ఇప్పిస్తా. (గంగ తూర్పి భావం వహిస్తాడు)

సార్వంతు: (దోనాల్కుతో) ఈ మూగ వాడిని బయటకు యాడ్చుకుపోండి. వాడి మొద్దు మొహం చూస్తే అనవ్యం వేస్తోంది. పెదగంగు: ధూమ్ముడేవాడు మనం తిరిగి ఒకళ్ళ ముఖాల నొకళ్ళు చూసుకోవలసి ఉంటుందని మీ మత గ్రంథం చెబుతోంది.

[సార్వంతు కేసి చూసి నవ్వుతూ] అంతే నంటావా? (పుత్రీ కేసి తిరిగి నమస్కరిస్తాడు. దోనాల్కు, రాంసింగు అతనిని బయటకు పోనుకొనిపోతారు. పెదగంగు ముఖంపై ఆవగింజం తెనా విహవం మొలకెత్తి నవ్వునవ్వుడు. సాతవిత్త మొక విజయోత్సవమని ఋజువు చేయడానికి పోతున్నా అంటూ పోల్చు వెనుక నే బయటికి పోతాడు. సార్వంతు పట్ల పటపట కొరుకుతూ బూటుకొవతో నేలను తన్నుతాడు)

సార్వంతు: యాసిన! (కొంతతడవూరుకొని) నీకు అయ్యపిండంలాంటివాడోయి. వట్టి మూడుకు. ఎక్కిన కొమ్మను నరుక్కునే రకం.

యాసిన: సాహ! వాని సైర్యం ప్రశంసనీయం. త్యాగనిరతని స్వీయ జీవితంలో వడపోసుకున్నాడు.

సార్వంతు: (విమలవస్తువుతో) త్యాగం - ఓహో! యాసిన! ఇంగ్లీషు నీవులోనే అది దొటుకుతుంది. కందుకొగడాలతో గాలిం చినప్పటికీ మరక్కడా అది కన్పించదు.

యాసిన: వాడి పట్టుదల చూస్తే నాకు నీగ్గేస్తోంది.

సార్వంతు: యాసిన - ఆ సంగతి వదిలేయి. మందభాస్యం. వర్తించు. నేనెత్తే భాగ్యన్ని అంత మలకతగా తృణీకరించను.

యాసిన: వాడివద్ద నుట్టు తీయలేకపోయాను.

సార్వంతు: అప్పుడే పెదవి విరవకు. ఈ ముసలిదానికి కొంత చేపులే కార్యం సిద్ధించవచ్చు. (రూపాయి జేబులోంచి తీసి పుత్రీ వేపు విసరి) అవ్వా! ఇది నీవద్దవుంచుకో. నీకు ప్రతి నెలా పది రూపాయలు పంపను వచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నా. పాపం వీడదానివి. మీ అప్పకొడుగుకేం భయం లేదులే.

పుత్రీ: (రూపాయివైపు పెదముఖము పెట్టి) నా కివ్వన్న ఎందుకయ్యా.

సార్వంతు: వదూ? పుత్రీ: ఏమిటోం వద్దు. ముమ్మటికీ వద్దు. సార్వంతు: పోనీ. మీ అప్పకొడుకు ప్రాణాలు రక్షించాలనే ఆశ ఉందా?

పుత్రీ: ఎవరి ప్రాణాలనైనా మానవ మానవుల ప్రాణాలనైనా భగవంతుడు నీలో ఉండి మంచి చేయించాలిగాని - సార్వంతు: ఆ అబద్ధుని జరగాళ్ళు ఎక్కడున్నాయి?

పుత్రీ: నాకు తెలిదు - తెలిసి నా కివ్వను.

సార్వంతు: బ్లడ్ కింగ! ఎందుకు కివ్వవు?

పుత్రీ: కివ్వదలచుకోలేదు కొబట్టి. (గదడకంతంతో) మా అబ్బాయికి వేసిన శిక్ష నాకు వేయండి. నేరం ఒకటేగా.

చినగంగు: ఆ శిక్ష నాకు వేయండి.

[యద్ధంలో పరాజయం పొందిన సేనానిలా సార్వంతు ముఖం వేలవేస్తాడు. చినగంగు తల్లిముఖంకేసి చూస్తూఉంటాడు. పుత్రీ పరధ్యావంలలో పడుతుంది. ఎంతసేపు వేచినా ఆమె నోట మాటలేదు. ఆమెకేసి చూస్తున్నాడీ సార్వంతు అరికాలిమంట నెత్తి కెక్కుతుంది.

సార్వంతు: (హతాత్తుగా) యాసిన! కుక్కపగవని గర్లవుగిరవద్దు తీసుకోని పోయి కాల్చాయి.

యాసిన: సార్వంట్ సాహ! క్షిప్ర దౌర అనుజలేనిదే ఏ పాదనీ కాల్యకూడదు.

సార్వంతు: (వెలకారంగా) మైడియర్ యాసిన! నేను బ్రిటిషు సార్వంతును. పానకంలో అడ్డుపుడక వేయక చెప్పింది చేయి.

యాసిన: ఇది వాత్స. (ఉండేకంతో) దీనికి నేను బాధ్యుణ్ణి కాను.

సార్వంతు: నీవు బాధ్యుడవని ఎవరు చెప్పేయి? నీవు కావు నేనూ కాను - యాసిన: వారంటు లేకపోలే మీ ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించవలసి వస్తుంది.

సార్వంతు: యాసిన! అనుభవం లేని వాడివ! ఇలా రా! (శివులో) ఇటువంటి చిన్న చిన్న విషయాలను రచ్చకు లాగితే బ్రిటిషు సేనలో నీకు పురోభివృద్ధి ఉండదు. తెలిసిందా?

యాసిన: నా లాభం మీ ఖాతీ పై ఉంటుంది. అట్లని యీ విషయంలో నా వ్యూహాన్ని చంపుకోను. మీరు వారంటు రాసిన ఆ ప్రకారం అమలు జరుపుతా. అంతే!

సార్వంతు: అవిధేయత! నే చేసిన ప్రతి పనిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వం సమర్థిస్తుందని నీకు తెలిదా? తెలుసు. ఎందుకంతవేపు.

పోనీలే, కానీ! (జేబులోనుంచి నోటు బుక్కు తీసి వారంటు వ్రాసి యాసిన

కందిస్తాడు. వారంటు తీసుకొని సార్వంతు వైపున పుట్టి పుట్టి 'ధూ. వీరికివంద' అంటూ బూటు కాలితో గదడ తన్ని యాసిన వల్లి పోతాడు.)

చినగంగు: (సార్వంతుతో) మా అన్నయ్యలకు ఎక్కడున్నారో నాకు తెలుసు.

సార్వంతు: (విమలగా) పో, ఇడియట్. చినగంగు: నిజంగానే. ఆ సంగతి చెప్పితే ఏమిస్తారు?

సార్వంతు: ఏం కావాలి నే అది ఇస్తా. చినగంగు: ప్రేమగిరి కావాలి అదేని లేదా! అందులో ఉన్నారా నాళ్ళు.

సార్వంతు: అబద్ధం చెప్పావంటే దొక్క వారికలు చేస్తా. తెలుసా. ఇదిగో. ఈ రూపాయి తీసుకో.

చినగంగు: (రూపాయి కేసి చూస్తూ) కుండా) నా కది వద్దు. నాకు మా అన్నయ్య కొవాలి. తీసుకురండి మరి. నాకేం కావాలి నే అది ఇస్తానన్నారా?

సార్వంతు: నిజమే. ఇప్పుడూ అల్లాగే అంటాను. మీ అన్నయ్యను తీసుకురావడం మటుకు సాధ్యంకాదు - (వెనక్కి చూడకుండా పెద్ద పెద్ద అంగ లేసుకుంటూ, కుటీరంలోంచి నడచి వచ్చిపోతాడు. చినగంగు లిక్క మొహం పెట్టాడు. కొంతసేపైన తర్వాత నేలమీద పడిఉన్న రూపాయిని తీసి కోపంతో కిటికీలోంచి బయటకు గిరవాటు వేస్తాడు. ఇంతలో దూరంలో శుపాకి (వేలిన ధ్వని వినిపిస్తుంది. పుత్రీ ఉలిక్కిపడుతుంది. చినగంగు భయంతో వల్లి తల్లిని కాగలింతు కొంటాడు.)

చినగంగు: అమ్మా! ఆ కబ్బం ఏమిటే? పుత్రీ: అన్నయ్య కైలాసగిరి ఎక్కువోంటే దేవతలు దుండుభి (మోగించారు.

చినగంగు: అమ్మా! దుండుభి అంటే టుపాకీయా?

పుత్రీ: (వినిపించుకోకుండా - కిటికీ దగ్గరకు వల్లి) నాయనా - నీ జీవితమొక విజయోత్సవమైంది. అదే నాకు సంతోషం. నీ దేశభక్తి నివాతదీవకభక్తి... మందుకంటలిలో కంపులు జలజల రాలిఉంటాయి. ఇవి నా గుండెమండి ఉడయించినవే. కరడు కట్టిన సుధాధారలు! ఓ దయామయుడా! ఈనాటి ఆత్మబలి ధ్రువతారయై పదికొలాల పాటు భారతదేశంలో వెలుగు జలుగులు ప్రసరించినట్లు అనుగ్రహించు!

[చినగంగు తల్లికేసి నివ్వరపోయి చూస్తూ నిలబడిపోతాడు. మెలుపు తల్లిత్తుతుంది. విద్యుల్లతలో దూరంలో ఎరను మంగిన నాగుబాములా నిశ్చలం గావడి నిద్రిపోన్న మణిపూరు నది అనుపడుతుంది]. ★

చినగంగు: అమ్మా! ఆ కబ్బం ఏమిటే? పుత్రీ: అన్నయ్య కైలాసగిరి ఎక్కువోంటే దేవతలు దుండుభి (మోగించారు.

చినగంగు: అమ్మా! దుండుభి అంటే టుపాకీయా?

పుత్రీ: (వినిపించుకోకుండా - కిటికీ దగ్గరకు వల్లి) నాయనా - నీ జీవితమొక విజయోత్సవమైంది. అదే నాకు సంతోషం. నీ దేశభక్తి నివాతదీవకభక్తి... మందుకంటలిలో కంపులు జలజల రాలిఉంటాయి. ఇవి నా గుండెమండి ఉడయించినవే. కరడు కట్టిన సుధాధారలు! ఓ దయామయుడా! ఈనాటి ఆత్మబలి ధ్రువతారయై పదికొలాల పాటు భారతదేశంలో వెలుగు జలుగులు ప్రసరించినట్లు అనుగ్రహించు!

[చినగంగు తల్లికేసి నివ్వరపోయి చూస్తూ నిలబడిపోతాడు. మెలుపు తల్లిత్తుతుంది. విద్యుల్లతలో దూరంలో ఎరను మంగిన నాగుబాములా నిశ్చలం గావడి నిద్రిపోన్న మణిపూరు నది అనుపడుతుంది]. ★

చినగంగు: అమ్మా! ఆ కబ్బం ఏమిటే? పుత్రీ: అన్నయ్య కైలాసగిరి ఎక్కువోంటే దేవతలు దుండుభి (మోగించారు.

చినగంగు: అమ్మా! దుండుభి అంటే టుపాకీయా?

పుత్రీ: (వినిపించుకోకుండా - కిటికీ దగ్గరకు వల్లి) నాయనా - నీ జీవితమొక విజయోత్సవమైంది. అదే నాకు సంతోషం. నీ దేశభక్తి నివాతదీవకభక్తి... మందుకంటలిలో కంపులు జలజల రాలిఉంటాయి. ఇవి నా గుండెమండి ఉడయించినవే. కరడు కట్టిన సుధాధారలు! ఓ దయామయుడా! ఈనాటి ఆత్మబలి ధ్రువతారయై పదికొలాల పాటు భారతదేశంలో వెలుగు జలుగులు ప్రసరించినట్లు అనుగ్రహించు!

[చినగంగు తల్లికేసి నివ్వరపోయి చూస్తూ నిలబడిపోతాడు. మెలుపు తల్లిత్తుతుంది. విద్యుల్లతలో దూరంలో ఎరను మంగిన నాగుబాములా నిశ్చలం గావడి నిద్రిపోన్న మణిపూరు నది అనుపడుతుంది]. ★

చినగంగు: అమ్మా! ఆ కబ్బం ఏమిటే? పుత్రీ: అన్నయ్య కైలాసగిరి ఎక్కువోంటే దేవతలు దుండుభి (మోగించారు.

చినగంగు: అమ్మా! దుండుభి అంటే టుపాకీయా?

పుత్రీ: (వినిపించుకోకుండా - కిటికీ దగ్గరకు వల్లి) నాయనా - నీ జీవితమొక విజయోత్సవమైంది. అదే నాకు సంతోషం. నీ దేశభక్తి నివాతదీవకభక్తి... మందుకంటలిలో కంపులు జలజల రాలిఉంటాయి. ఇవి నా గుండెమండి ఉడయించినవే. కరడు కట్టిన సుధాధారలు! ఓ దయామయుడా! ఈనాటి ఆత్మబలి ధ్రువతారయై పదికొలాల పాటు భారతదేశంలో వెలుగు జలుగులు ప్రసరించినట్లు అనుగ్రహించు!

[చినగంగు తల్లికేసి నివ్వరపోయి చూస్తూ నిలబడిపోతాడు. మెలుపు తల్లిత్తుతుంది. విద్యుల్లతలో దూరంలో ఎరను మంగిన నాగుబాములా నిశ్చలం గావడి నిద్రిపోన్న మణిపూరు నది అనుపడుతుంది]. ★

చినగంగు: అమ్మా! ఆ కబ్బం ఏమిటే? పుత్రీ: అన్నయ్య కైలాసగిరి ఎక్కువోంటే దేవతలు దుండుభి (మోగించారు.

చినగంగు: అమ్మా! దుండుభి అంటే టుపాకీయా?

గోడమీద గడియారం

గోడమీద గడియారం ఎనిమిదిసార్లు కొట్టింది. సరిగ్గా అదేసమయానికి స్వేచ్ఛ రైలు కూత వినబడింది. రమాకాంతం పేపర్లొంచి ముఖం తోల గించి భార్యతో

“మన గడియారం ఎనిమిది కొట్టింది - నేడల్లో రైలు కూత వేసింది. కరక్టయిన టైం అంటే అట్లా ఉండాలి. పద్నాలుగు సంవత్సరాలుంచి మాస్తున్నాం. మన గడియారం ఎన్నడైనా నిమిషం ప్లా గానీ, నిమిషం ఘట్టు గానీ ఆడింది.....మల్లా ఉళ్ళో వందలకొద్దీ గడియారాలు న్నాయి...”

లక్ష్మీకాంతమ్మ కోజా విశే పోజేగదా అని వంటఇంట్లోకి వెళ్ళింది.

రమాకాంతం నిండేస సంతోషంతో గోడమీద గడియారం కేసి చూశాడు.

ప్రైవేటు పిల్లలు వరండాలో నిక్కబుంగా పాతాలు చదువుకొంటున్నారు. కొంత మంది లెక్కలు చెసుకుంటున్నారు. మరి కొంతమంది అలిమెట్లుగా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. పేపరు చదువుకోవడం అయింది కనుక రమాకాంతం - వాళ్ళో పెద్దగా చదువుకోమని ఆజ్ఞ ఇచ్చాడు వెంటనే వాళ్ళు ‘ఇక్కడ ఒక స్కూలు ఉంది’ నే విషయాన్ని బయటవాళ్ళకు తెలియ జేసేందుకు బిగ్గరగా చదవనారంభించారు.

ఏదో విషయం గుర్తుకు రాగా వెంటనే గుర్తొచ్చింది లేచి, రమాకాంతం వంటగది లోకి వెళ్ళాడు.

“ఏమే! ఇవాళ మన ప్రబుద్ధుడు వస్తాడు కదూ! ఈ బండిలోనే రావాలి. పరీక్షలు ఎట్లా రాశాడో, ఏమిటో! ఉత్తరాల్లో ముఝుకు ముఝోరుగా రాసినట్లు రాస్తాడు”

“వాడికేం! బాగానే రాస్తాడు.” తన్నది లక్ష్మీకాంతమ్మ కూరలో ఉప్పు జేస్తూ.

“అవును. గీత కలిసిరాక ఇన్నిసార్లు బోల్తా కొట్టాడు కానీ...”

లక్ష్మీకాంతమ్మ ముఖం చిటిచుకుంది. “అది కూడా వాడే సేరమేనా?”

“కాదు. వాడి చదువుకు వందలకొద్దీ వందలు ధారపోసిది మన సేరం.”

లక్ష్మీకాంతమ్మ మళ్ళీ ముఖం చిటిచుకుంది.

ఇంతలో బసుటినుంచి కేక. రమాకాంతం వరండాలోకి వెళ్ళాడు.

పురుషోత్తం మాట్లాడలేదు. ఆలోచనలో “ఓ! మీరా! రండి నారాయణమూర్తి గారూ!” అహోనించాడు రమాకాంతం.

“ఆ! ఏంలేదు. మా వాడు ఎట్లా చదువుకున్నాడో చూసిపోదామని.” తేంచి మీద కూర్చున్నాడు నారాయణమూర్తి.

“మీవాడికేం చిచ్చిందీ! ఏదో ఎక్కం వొప్పజెప్పమంటే - తొమ్మిదో ఎక్కం కూడా వొప్పజెబుతాడు. వాడి బాబాయి లాగా మంచి తెలివిచేటలుగలవాడవు తాడు.” అన్నాడు రమాకాంతం.

నవ్వుకున్నాడు నారాయణమూర్తి.

కొంచంసేపు ఆకబురూ, యాకబురూ చెప్పుకున్నారు. నారాయణమూర్తి గోడ మీద గడియారానికి, తన చేతిగడియారానికి టైం చూసుకున్నాడు. తన చేతి గడియారం పదినిమిషాలు ఎక్కువ వుండటంతో

“మీ గడియారపు టైం...”

“చాల కచ్చితం. మీరు సంచేసించా

తాత్కాలి నాగేశ్వరరావు

ర్సిన పనిలేదు. ఈ గడియారం నా ఇంట్లోకి వచ్చి పద్నాలుగు సంవత్సరాలైంది. అప్పు ట్నుంచి ఇప్పటికి ఒక్క నిమిషం ఎక్కువ గానీ, తక్కువగానీ ఆడి ఎరుగదు.”

“చాల విద్వారంగా ఉంది.”

“విశేషాళ్ళు అట్లానే ఉంటుంది నిజం. క్షే! నాచేతిమీదుగా నిత్యమూ ఉదయం ఏడుగంటలకి ఇస్తాను. ఇంతవరకు రిపేరుకు రూపాయి కద్దుపెట్టలేదు. మరి ఆకర్షణం గానే ఉంటుంది, విశేషాళ్ళకు”

“ఎన్నిరూపాయలకు కొన్నాడు?” అన్నాడు నారాయణమూర్తి కుతూహలంగా.

రమాకాంతం గర్వంగా ఒక్క చిరు నవ్వు పది.

“నేను కొనలేదు. బండరులో ఉద్యోగం చేస్తూన్న రోజుల్లో నరసింహం అనే ఒక ముఝుకారు, తన కొడుకుని హైస్కూల్లో చేర్పించగా కొనిఇచ్చాడు. ఆ రోజుల్లో వద్దే ఖరీదే!”

“కనుకనే ఇంత గట్టిగా పనిచేస్తాంది. ఇటువంటి గడియారాలు ఇప్పుడు రావటం లేదండీ. క్రితం సంవత్సరం ఒక గోడగడి

యారం తెచ్చాం. ప్రస్తుతం రిపేరులో ఉంది...”

“అంటే మరి...” నవ్వుకున్నాడు గణాకాంతం.

“వెళ్ళొస్తాను.”

“మంచిది”

నారాయణమూర్తి వెళ్ళి పోయాడు. ఆయన గుర్తుందాటగానే, జట్కాబండి వచ్చి ఆగింది. బండిలోంచి రమాకాంతం కొడుకు పురుషోత్తం, దిగాడు. బండివాడు సాయాను తెచ్చి లోపలపెట్టాడు. పురుషోత్తం వాడికి డబ్బులిచ్చాడు. లక్ష్మీకాంతమ్మ కార్తీకు నీళ్లు యిచ్చింది.

“పరీక్షలు ఎట్లా రాశావురా?” అన్నాడు రమాకాంతం.

“బాగానే రాశాను. గట్టిగా ప్యాపరు వాను.”

“నెంబరెంత?”

“8474.”

ఆరోజు రాత్రి భోజనాలు అయింతరు వారే రమాకాంతం కొడుకుతో ఒకవిషయం చర్చించదలచి, స్నేహితుని ఇంటికి వెళ్ళే పురుషోత్తాన్ని వుంచమన్నాడు. పురుషోత్తం తేంచిమీద కూర్చున్నాడు. తండ్రి - కొడుకుల విషయాలు విశేషం చూసి లక్ష్మీకాంతమ్మ మండిగంపొడ కూర్చున్నది.

“ఈ సంవత్సరం నీకు పెళ్లిచేయాలని ఉన్నది” అన్నాడు రమాకాంతం.

పురుషోత్తం మాట్లాడలేదు.

“బాపట్లలో ఒక సంబంధం ఉంది.

అన్నివిధాలా న సనచ్చిందంబంధం. కట్నం కానుకలూ మనం కొరినవన్నీ ఇస్తారు. పిల్ల సీపుఫారర్ వరకూ చదువుకొన్నది. అంద చంచాలంటావా - వంక పెట్టారిన వని లేదు. ఏమంటావు?”

గర్భనిరోధిని:— యిటువంటి గర్భనిరోధిని అపుటకు రూ 10/-

నిధిమకరధ్వజం మాత్రలు: మంచి వీర్యవృద్ధి విలంకర్పించి, శీఘ్రసంపద అపుటకు రూ. 10/-

నపుంసక తైలం:— అంగనర ముది విలంపిత పోవుటకు రూ. 10/- పోస్తు ఖర్చు 1-4-0 అగును. అదృష్టవంపేది.

డా॥ రత్నం నన్నే మెడికల్ శాలో, మలకపేటబ్లింగ్స్, హైదరాబాదు-(దిక్కూ)

★ గోడమీద గడియారం ★

పడ్డాడు. కాని లక్ష్మీకాంతమ్మ మాత్రమే మౌనంగా వంకర్లు తిప్పింది. ఈ సంబంధం అవిడకు ఏమాత్రం ఇవ్వలేదు. అవిడ బంధువుల్లో ఒక పిల్లఉంది. ఆ పిల్లనిచ్చి చేయాలని అవిడ పట్టుదల. కాని సంబంధం రమాకాంతానికి ఇవ్వలేదు. కొడుకు పెళ్ళివిషయంలో ఆ దంపతుల అభిప్రాయాలు పట్టుదలలు - పేరేయగా ఉన్నాయిని వేరే చెప్పనవసరంలేదు.

“అట్లా మెదలకండా వూరుకుంటే బాధంలేదు. ఇప్పుటికే ఆలస్యమైంది.”

అప్పుడే పెళ్ళి పురుషోత్తానికి ఇవ్వలేదు. కాని ఆ విషయం తండ్రికి ఎలా చెప్పడం? కన్నుమని లేస్తాడేమో!

“నిన్ను అడగడ మేమిటి చేసు. నీ తేమం కోరేవాణ్ని నేను, నాకు తెలియదూ! రేపు నాయం కాలం వెళ్ళి, ముహూర్తం నిర్ణయించుని చెప్పివస్తాను” అన్నాడు రమాకాంతం అభికారంతో.

పురుషోత్తం విసుగుగా తల ఎత్తాడు ఏదో మాట్లాడాలని. కాని ఏం మాట్లాడలేకపోయాడు.

లక్ష్మీకాంతమ్మ ఉండబట్టలేక—

“అప్పుడే వాడికి చెప్పేమిటండీ. నిండా ఇరవై యేళ్ళు నిండలేదు ఇవ్వం లేక నే,

ఆ విషయం మీదగ్గర చెప్పలేక నమ్మకాడు తున్నాడు” అన్నది.

రమాకాంతం కోపంగా “నీ కిష్టంలేదనరాదూ! పైగా వాణ్ని చెడగొడతావే? మీ సుభద్రమ్మ కూతురుకంటే లక్ష రెట్లు అందమైంది. మీ ఇష్టాయిష్టాలతో నాకు నిమిత్తం లేదు. రేపు వెళ్ళి అవునని చెప్పి వస్తాను” అన్నాడు.

ఆమీదట లక్ష్మీకాంతమ్మ గానీ, పురుషోత్తం గానీ మాట్లాడలేదు. పురుషోత్తం స్నేహితుని ఇంటి కళ్ళాడు.

మరునాడు పడకొండున్నర గంటలకు భోంచేసి, మంచమీద పడుకొంటూ - భార్యతో—

“నిద్రపోతున్నా గానీ; మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకు లేపు. మాడు గంటల బండికి బాపట్ల వెళ్ళాలి. తప్పకుండా లేపు” అని నిద్రపోయాడు రమాకాంతం.

ఎట్లానైనా భర్త బాపట్ల వెళ్ళకుండా ఉండే ఉపాయం ఆలోచించాలని లక్ష్మీకాంతమ్మ వొకగంటసేపు ఆలోచించింది. ఆ సంబంధం చెడిపోతే, పెళ్ళి మరి కొన్నాళ్ళకు వాయిదా పడుతుంది. గడియారం ఇంటిగంటకు ఒకసారి పలికింది. గోడమీద గడియారం కేసి చూడడంతోట

లక్ష్మీకాంతమ్మకు ఒక ఆలోచన తలచింది.

భర్తకు 315 ని. వచ్చే బండి అందకపోతే, ప్రయాణం ఆగిపోతుంది. భర్తకు బండి అందకుండా ఎట్లాచేయటం? గోడమీద గడియారపు టైం ఒక అరగంట వనక్క తీప్పితే సరి! గోడగడియారం మీద భర్తకు మంచి నమ్మకం - అన్యాయం కాదనని.

ఇంట్లో పురుషోత్తంకూడా లేడు. స్నేహితుని ఇంటికి వెళ్లాడు, పేకాట ఆడుకొనేందుకు. అదే మంచి సమయమని లక్ష్మీకాంతమ్మ ద్రావారు చప్పుడుకాకుండా ముందుకులాగి, దానిమీద ఎక్కి గోడ గడియారంలో టైం అరగంట వనక్క తీప్పింది.

రెండు గంటలు కాగానే లక్ష్మీకాంతమ్మ భర్తను లేపింది. రమాకాంతం లేచి ముఖం కడుక్కొని, కొత్తబట్టలు వేసుకొని, కాఫీ తాగేప్పటికి 2.45 ని. అయింది. 3.15 ని. రైలు. స్నేహు ఒక మెలుదూరం ఉంటుంది. ఎప్పుడు బయలుదేరినా రమాకాంతం రైలు వచ్చే వేళకి అరగంట ముందుగా బయలుదేరి వెళ్తాడు. ఆరోజుకూడా అరగంట ముందుగా బయలుదేరాడు.

ఉరుదాటి హవుకారుగారి అరటితోట దగ్గరకి వచ్చేటప్పటికి స్టేషన్లో బండి వచ్చింది ఇంకా నాలుగు ఫర్లగులదూరం ఉంది. ఎట్లా పరుగెత్తుతాడు? రమాకాంతానికి విపరీతమైన ఆత్మర్యం వేసింది. బండి ఇంతముందుగా ఎట్లావచ్చింది? టైం కూర్చారా? లేక తన గోడగడియారం... ధ. వా. ఎప్పుటికి ప్రో! ఆడదు.

కోడైన పోతున్న ఒక పెద్దమనిషిని టైం అడిగాడు రమాకాంతం.

ఆయన చేతిగడియారం చూసి 3.20 అని చెప్పాడు.

రమాకాంతం తలక్రిందులైనాడు.

“మీ టైము కరక్తేనాండీ!” అన్నాడు ఆ పెద్దమనిషిని.

ఆయన రమాకాంతంకేసి వింతగా చూస్తూ తన దాడిని తాను వెళ్ళాడు.

రమాకాంతానికి ఏమీ ప్రో! వ లేదు. విజంగా తన గడియారం ప్రో! ఆడిందా? కాకపోతే ఈ విపరీతం ఏమిటి? ఇంటికి వస్తూ రమాకాంతం ప్రో! వో ఇద్దర్నీ ముగర్నీ అడిగాడు ‘టై మెంత్?’ అని. వాళ్ళుకూడా అయిదు నిమిషాలు అలోచించి యిందుమించుగా 3.20 చెప్పారు. ఆ టైమే కరక్తని నమ్మటంకంటే మరో దారి కనిపించలేదు రమాకాంతానికి. గబగబా యింటికి వచ్చాడు.

రావటంతోటే గోడ గడియారంకేసి చూశాడు. 3.05 ని. అయింది. వాళ్ళు

ప్రమాద రక్షణకు

ప్రళస్తమైనది

భీమా

ఎప్పుడో ప్రమాదం వచ్చేదీ, ఏ క్షణం ఎలా ఉండేదీ తెలియని ఈదినాలో

అగ్ని * మోటార్ కార్ * కార్మిక నష్టపరిహారం

నౌక * ఫయిడిలిటీ గ్యారంటీ * మొదలైన భీమాలకు

మాతో సంప్రదించండి;

యునైటెడ్ ఇండియా ఫైర్ అండ్

జనరల్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్,

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ నిర్మింగ్”

ఎన్ టెన్ నేడ్ - మద్రాసు.

Telephone : 4241. Telegrams : “UNIGEN”

శాంఘీలు :

బొంబాయి - కంకణ - కొలంబో - సింగపూరు - విజయవాడ -

దిల్లీ - హబ్బ - లక్నో - బెంగళూరు - కోయంబత్తూరు.

ఆ అసీనులూ ఒక వుద్యోగి గానికి దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న ఒక అభ్యర్థి అధికారిముందు నిలబడ్డాడు.

“నీ వయస్సు ఎంత?” అధికారి గట్టింపాడు.

“నలభై”

“క్రితంసారి ను వున్న పని చేసినవోట ఎన్నేళ్ల అనుభవం వుంది నీకు?”

“ఏదై”

“ఆ! ఏదైయో? నాతో వేళాకోళం ఆడదలచుకొన్నావా? నీ వయస్సు నలభై అయితే ఏదై ఏళ్ల అనుభవం ఎలా వుందంటావ్ నీకు?”

“దానికేముందండీ! ఓవర్ టైమ్ వర్క్ చేశాను.”

మండింది. ఏం తోచలేదు. నిజంగా తన గడియారం ‘స్టా’ ఆడుతోంది.

“గడియారాన్ని ఎవరేనాకదిలించారా?” అన్నాడు గట్టిగా. లక్ష్మీకాంతమ్మ తదని చెప్పింది.

“మరి ‘స్టా’ ఎందుకు ఆడుతుంది?”

“ఎవరన్నారా?” ఏమీ తెలివట్టు అంటున్నది లక్ష్మీకాంతమ్మ.

“ఎవరనేదేమిటి, నీ మొహం. అరగంట ‘స్టా’ ఆడుతుంది. నాకు రైలు అందలేదు. ఎన్నడూ ‘స్టా’ ఆడనిది, ఇవాళ ఎందుకాడింది! మన చెగవాయి ఏమన్నా కదిలించాడా?”

“లేదండీ! ప్రాద్దన మీరు ఏగుంటలకు క్లి ఇవ్వటమే!”

“ఒక వేళ క్లి ఇచ్చేటప్పుడు పెద్దముల్లు వెనక్కు తిరిగించేమా!”

“చోద్యంగా ఉంది. ఎక్కడేనా క్లి ఇస్తూంటే ముల్లు వెనక్కు ఎట్లా తిరుగుతుందండీ?... ఏమో! ఒక వేళ తిరిగించేమా!”

“ప్రయాణం ఆగిపోయింది. చెగవది అది లోనే... రాత్రి బండికి వెళదామంటే బాగుండదు. ఇప్పటికే ఆలస్యం అయింది. రేపు తెల్లవారుఝామన బండికి వెళతాను” చాటుగా నవ్వుకుంది లక్ష్మీకాంతమ్మ.

ప్రక్క ఇంట్లో వారి బైందూసి గోడ గడియారానికి సరైన టైం పెట్టాడు రమాకాంతం.

ఆరాత్రి అందరూ గాథ నిద్రలో ఉండగా పన్నెండుగంటల సమయంలో లేచి, లక్ష్మీకాంతమ్మ - మళ్ళీ గోడగడియారంగా టైం అరగంట చెనక్కు తిప్పింది. ఎవ్వరికీ తెలికుండా వప్పుకు కాకుండా పడుకుంది.

అలవాటు చొప్పున గోడమీదనున్న గడియారం అయిదు సార్లు కొట్టగానే లేచాడు రమాకాంతం పావు గంటగా కాల్కృత్యాలు ముగించుకొని, కొత్తబట్టలు ధరించి - స్నేహమకు వెళ్లేందుకు నువ్వుం దాటగానే స్నేహస్థో రైలు కూత వేసింది. రమాకాంతం నిలుపునా వీరైపోయాడు. ఇంట్లో కొచ్చి గోడగడియారం కేసి చూశాడు. 5-20 అయింది. 5.45 కు బండి. అప్పుడే ఎట్లా పోయింది? మళ్ళీ గడియారం ‘స్టా’ ఆడుతుందా?

లక్ష్మీకాంతమ్మ బద్దకంగా లేస్తూ - “ఇంకా స్నేహమకు వెళ్లేదటండీ” అన్నది.

“నా ముఖం అప్పుడే బండిపోయింది.”

“ఎట్లాపోయింది. ఎంతెందీ టైం?”

“మళ్ళీ ‘స్టా’ ఆడుతున్నది”

“చెబిపోయిందేమా!”

“ఎట్లా చెబిపోతుంది? ఎవ్వగో కదిలించి ఉండాలే”

“దాని జోలి ఎవరికి పట్టించండీ!”

“మరి ఎట్లా చెబిపోతుంది?”

“కాలం కలిసిరాకపోలే అదే చెబిపోతుంది. మనకు చెప్పి చెబిపోతుందా?”

తెల్లవారగానే ప్రక్క ఇంటి గడియారం టైముతో పోలిస్తే అరగంట ‘స్టా’ కనపడింది. రమాకాంతం చాల బాధపడాడు. కొంతసేపు పురుషోత్తాన్ని కేలు చేశాడు, వాడేమన్నా కదిలించాడేమనని.

భోజనం చేసేంతకువారే, ఒక అరగంట ముందుగా స్నేహమకు వెళ్ళి - పన్నెండు గంటల బండిలో రమాకాంతం బాపట్ల వెళ్ళాడు.

* * *

బాపట్లలో స్నేహితుడు వెంకట నర సయ్యత్ కలిసి పెళ్ళిమాతురు తలుపు వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళాడు రమాకాంతం.

వెంకటనరసయ్య అన్నాడు పెళ్ళి మామరై తండ్రితో.

“మీ అమ్మాయి...”

“సంబంధం నిర్ణయించటం అయిపోయిందండీ మా బంధువుల్లోనే ఒక పిల్లవాడి కివ్వదలచాం. ప్రాద్దన వాళ్ళవారు వచ్చి ఖాయంచేసుకొని వెళ్ళారు. మీరు చాల

ఆలస్యం చేశారు. నిన్న వచ్చినా బాగుం డేది. మీరుచేసిన ఆలస్యాన్ని బట్టి - మీకు అక్కరలేదేమో అని, ప్రాద్దన మాట ఇచ్చాను” అన్నాడు పెళ్ళిమాతురు తండ్రి.

రమాకాంతం హృదయం జీవువున్నది. ఆ ఇంట్లోంచి బయటకొచ్చి స్నేహమ చేరుకున్నాడు.

వెంకటనరసయ్య - “ఇక నేను వెళ్ళివస్తా” అని వెళ్ళిపోయాడు.

రమాకాంతం కోపంతో జ్వలించి పోతున్నాడు. ఆయనకోపమంతో తన గోడ మీద గడియారంమీద! దానివల్లే తన కొడుక్కు సంబంధం పడిపోయింది. నిన్న - ఇవాళ ప్రాద్దన అరగంట ‘స్టా’ గా ఆడకపోలే - తమ బాపట్ల వెళ్ళిఉండేవాడు! కొడుక్కి సంబంధంనిశ్చయంఅయిపోయేదే!

రైల్వే కూడా గడియారాన్ని గురించే ఆలోచన రమాకాంతానికి.

ఇంటికొచ్చాడు. ఆరాత్రి తలుపు తట్టగానే లక్ష్మీకాంతమ్మ ఏధి తలుపు తీసింది. గబగబా ఇంట్లోకి వచ్చాను.

గోడమీదనున్న గడియారం పదిసార్లు కొట్టింది. లక్ష్మీకాంతమ్మ గంభీరంగా నీళ్ళు తెచ్చేందుకు పెరట్లోకి వెళ్ళింది. పురుషోత్తం నిద్రపోతున్నాడు.

రమాకాంతం గోడమీద గడియారాన్ని క్రిందకు లాగి నేల కి నీ విసిరి కొట్టాడు. అసలే ఆయనకు కోపంఎక్కువ. ఆ కోపంలో వాళ్ళు వెలిరు. ఏం చేస్తాడో కూడా తెలియ. ఆ దప్పుకుకు పురుషోత్తం ఉలిక్కిపడి లేగాడు. లక్ష్మీకాంతమ్మ బిందెలోమంచే చెంబును అట్లాగే వదిలి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది.

“ఏమిటండీ - ఈఅభాయిత్వం?” అన్నది లక్ష్మీకాంతమ్మ.

“ఈ తప్పుడు గడియారం మనింట్లో అక్కరలేదు” అన్నాడు రమాకాంతం కఠినంగా.

“తప్పుడు కాదండీ!”

“ముమ్మాటికి తప్పుదే. నువ్వు నాకు చెప్పక్కరలేదు”

లక్ష్మీకాంతమ్మ నోరు నొప్పుకుంది. తన అవివేకంవల్లనే బంగారంలాంటి గోడ గడియారం నాశనం అయిందని బాధపడింది.

మరునాడు తెల్లవారుఝామన అలవాటు చొప్పున రమాకాంతం అయిదుగంటలకు లేవలేదు. కారణం - గోడమీద గడియారం అయిదుసార్లు పలక్కపోవటమే!

విజ్ఞానవిభులు

"డాక్టర్"

188. హైద్రాబాద్ నివాసం

మార్చి 1954లో నాలుగు హైద్రాబాద్ జన శేంద్రకాల ఒక హీరయం శేంద్రకంగా విరచితుంటాయి. సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నష్టమై కిక్కిగా ప్రత్యక్షమౌతుంది అది పరమాణుక క్రియే చేడి వెలుగులపూర్వంలో మార్చి 1954 కలకాలం మంచి విరామం లేకుండా ప్రజలకి లాభికి పంపిస్తున్న మహాత్మర కిక్కి యాదినంగా ఉత్పన్నమైనదే సత్తా ప్రభుత్వ కూడా కిక్కి వానిలో ఉన్న తేలికయిన మూలద్రవ్యాలు అంతకంటే బరువైన మూలద్రవ్యాలుగా భరియోగం చెందడంవలననే చెబుతున్నది. ఈ ప్రత్యక్ష నిదర్శనాన్ని ఆధారం చేసికొని, తేలికయిన మూలద్రవ్య శేంద్రకాలను సమ్యేకన మొనర్చడంవలన భూమిపై కూడా పరమాణుక క్రియ జనింప చేయవచ్చునని శాస్త్రజ్ఞులు భావించేరు ఆవిధంగా పరమాణుక క్రియ జనింప చేయడంలో కృత కృత్యులు కూడా అయ్యారు. నాలుగు హైద్రాబాద్ శేంద్రకాలు ఒక హీరయం శేంద్రకంగా మార్చునొందడంలో జనించిన పరమాణుక క్రియ ప్రేరితదే హైద్రాబాద్ జన బాంబు

హైద్రాబాద్ బాంబు నిర్మాణం యురేనియం బాంబు నిర్మాణంకంటే ఒకవిధంగా కష్టమైనది. బరువైన మూలద్రవ్య శేంద్రకాలను బద్దలుకొట్టడంకంటే తేలికయిన మూలద్రవ్య శేంద్రకాలను కలపడం అంటే సమ్యేకన మొనర్చడం కష్టం. అందుకు

మిక్కిలి ఎక్కువ తాపక్రమం కావాలి. యురేనియం, ప్లాటోనియం బాంబుల వంటి ఫిషన్ బాంబులను తయారుచేయడాన్ని తెలిసికొన్న తర్వాత తేలికయిన మూలద్రవ్య శేంద్రకాలను సమ్యేకన మొనర్చడానికి కావలసిన ఉష్ణశక్తి అంతా చేకూరింది. తమూలంగా హైద్రాబాద్ జన బాంబు నిర్మాణం సాధ్యమైంది.

హైద్రాబాద్ బాంబులోని ద్రవ్యమంతా పెద్ద ఉక్కు కవచంలో ఉంటుంది ఆ కవచంలోనే యురేనియం బాంబ్, ప్లాటోనియం బాంబ్ కూడా ఒకటి ఉంటుంది. హైద్రాబాద్ బాంబులోని హైద్రాబాద్ శేంద్రకాలు సమ్యేకన మొందడానికి కావలసిన అత్యధిక తాపక్రమాన్ని యూరేనియం లేదా ప్లాటోనియం ఫిషన్ బాంబు సమకూరుస్తుంది. హైద్రాబాద్ బాంబును పడే చేసిన వంటనే దానిలోని ఫిషన్ బాంబు ముందు ప్రేరి, హెచ్చు తాపక్రమం ఏర్పడడం, తాపక్రమానికి హైద్రాబాద్ శేంద్రకాలు సమ్యేకన మొంది ఎక్కువ పరిమాణంలో పరమాణుక క్రియ విడుదలయ్యే పెద్ద ప్రేరితు సంభవించడం సాధ్యమైనది జరుగుతుంది. 1954 వ సంవత్సరం మార్చి 1 వ తేదీన ఫిషన్ బాంబు సమ్యేకనంలోని ఎనిట్రోగ్ అనే ప్రాంతంలో మొట్టమొదటి సారిగా హైద్రాబాద్ బాంబును అమెరికన్లు ప్రేరించారు. రష్యన్లు కూడా హైద్రాబాద్ బాంబును తయారుచేయడంలో కృతకృత్యులైనారని అమెరికా ప్రభుత్వం వారా బాంబును ప్రేరియన్నారని చాల మంది అంటారు

తరువాతి విదేశీ సమయంలో జరిగిన ఘటనలు శక్తికంటే పరమాణు శేంద్రకాల సమ్యేకనంవలన జనించిన పరమాణుక క్రియాల ఎక్కువగా ఉంటుంది. వైగా యురేనియం, ప్లాటోనియం బాంబులను పరిమితమైన ఒక పరిమాణంకంటే పెద్దవిగా తయారుచేయలేము. కాని హైద్రాబాద్ బాంబులను ఎంత పెద్ద పరిమాణంలో కావలసిన ప్రేరి అంత పెద్ద పరిమాణంలోనూ తయారుచేయవచ్చును అందుచేత యురేనియం ప్లాటోనియం బాంబుల కంటే హైద్రాబాద్ బాంబు విస్తృతంగా సామర్థ్యం తప్పనిసరిగా ఎక్కువగా ఉంటుంది. హీరోషిమాపై చేసిన బాంబుకంటే 1954 సంవత్సరం మార్చి 1 వ తేదీన ఎనిట్రోగ్ దగ్గర ప్రేరిన హైద్రాబాద్ బాంబు విడుదల కల్గి యురేనియం శక్తి మంత్రమైనది! సామాన్యమైన ఒక హైద్రాబాద్ బాంబు ప్రేరినపుడు, బాంబుపడిన ప్రదేశానికి ఎటు దూరైనా ఆ ప్రేరి దూరంలోనూ సమస్త వస్తువులూ పూర్తిగా నాశనమైపోతుంది; ఎనిమిది మైళ్ళ దూరంలోనూ దానికి అపార నష్టం కలుగుతుంది; 14 మైళ్ళ దూరంలోనూ దానికి హెచ్చు నష్టం ఉంటుంది; 28 మైళ్ళ దూరంలోనూ దానికి కొద్ది నష్టం ఉంటుంది. ఇక హైద్రాబాద్ బాంబు ప్రేరినపుడు కల్గే ఒక రకమైన కిరణాలవలన ఆ కిరణాలు ఎన్ని వందల మైళ్ళ ప్రయాణం చేస్తాయో అంత ప్రదేశంలోనూ గల జీవాల ప్రజల ఆరోగ్యం చెబ్బలింటుంది! హైద్రాబాద్ బాంబులకు చేజిడికాలవారు భయపడుతున్నది ఇందువలననే! —అనంత.

చిట్టి పశులకు జవాబులు

క. రంగభాస్కరరావుగారు, నాగాయం లంక.

—సంస్కృత మనగా సంస్కరింపబడిన భాష. వేదకాలమునుంచి పురాణ రచనాకాలము వరకూ ఆర్యులు వ్యవహరించుచుండిన భాష ఈనాటి సంస్కృతమే కాకపోయిననూ దాని కల్పరాశి మాత్రము నేటి సంస్కృతమునకు బాగా నన్నిహితమైనదే! ఆ భాషయే ఆర్యుల వ్యవహారములనుండిన భాష. ఇదే ఆర్యుల ఆగమముతో భారతదేశమున ప్రవేశించినది. ఆర్యుల రాకకుపూర్వము మనదేశమున ఆశ్రయించియుండినవారు ద్రావిడులు. అనగా అప్పుడు మనదేశమున ద్రావిడియుండినదికూడా ద్రావిడి భాషయే నన్ను నూట ఆర్యుల రాకతో దక్షిణమునకు తరలిపోయిన ద్రావిడులవల్ల పర్యవశ్రేణుల అధింకులవల్ల కాలక్రమమున రిమిక్రమా,

20 రూపాయలకే ఒక మంచి రేడియో

8 వాల్వ్ లు! 8 బ్యాట్లు! 2 సి. కరెంటు రేడియో! తక్కువ ధరకే రేడియో! అన్ని ఫార్మ్స్, ఇంటియక్స్ వల్ల అందుకోవచ్చు! పుణె-కాచిగూడ, పిక్ నవాబ్ నగర్ లు వివరములకు ఈ లోకానికి ప్రాయం! ఆంధ్రదేశమునకు మిస్ ఆండ్ మెరిల్ రేడియోల డిస్ట్రిబ్యూటర్లు

నారాయణ్ రేడియో స్టోర్సు

(గవర్నరుజేటు కాఫీ హోటల్స్ గంటర్ శుద్ధివాడ)

గవర్నరుజేటు : బెజవాడ-2

“నేను వందేళ్లు బతుకు
తానా డాక్టరుగాయా?”

“ఇప్పుడు మీ వయస్సు
ఎంత?”

“నలభై”

“హాగ తాగటం, జూద
నూడిటం, మద్యపానం వగైరా
అలవాట్లు ఏమైనా వున్నాయా
మీకు?”

“లేవండి. అలాంటి అల
వాటు ఒక్కటికూడాలేదు.”

“ఇతే అటువంటి బతుకు
యింకా అరవై ఏళ్లు ఎందుకొంది
బతకటం?”

* * *

“ఏ మోయే పార్వతీశం,
షేక్స్పియర్ లా మొఖం వేల
వేశావ్?”

“ఏంలేదోయ్ బ్రదర్!
ఈమధ్య రాత్రుల్లు నిద్రపోయే
టప్పుడు మహాభయంకరంగా
గురకపెట్టేస్తున్నాను. ఆ గురక
మూలంగా మెళుకువ వచ్చే
క్లాంధి. “ఏం చెయ్యాలో బోధ
నకటంలేదు.”

“దాని కేముంది? మెళుకువ
రాగానే పక్క గదిలోకి పోయి
వడుకో!”

తెలుగు, కన్నడమూ, మళయాళమూ అను
భాషలుగా విడిపోయినదని తజ్జల అభిప్రాయము.

క్రీస్తుపూర్వ కతాబ్రములలో నూ తర్వాత
కొంతకాలము వరకునూ వంగ దేశములో
పొలీ భాష తెలుగుదేశమున ముఖ్యముగా
పాక్షికభాషా వాడుకలో నుండినట్లు ఆ

కాలమునాటి కాసనముల మూలమున తెలిసి
కొనవచ్చును.

ప్రపంచ భాషలలో ఏది ప్రాచీనమో
చెప్పటకు మా కథికారము చాలదు. కాని
నైలునదీ తీరమున బయలుదేరిన నాగరికత
అభిప్రాయముని పురాతత్వవేతల అభి
ప్రాయము. లిపి పొందిన ప్రాచీన భాష
లలో నైలునదీ తీరమువారి భాషయే అతి
ప్రాచీన మనవచ్చునని అనుకుంటాము.

హిమాలయ ప్రాంతములనుండి ఆర్యుల
భాటిసోర్యక ద్రావిడులు దక్షిణాదికి తరలి
పోయినా బెలూచిస్తానములో ఒకచోట
మాత్రము పర్యవ్రేణి రక్షణను పొంది
కొందరు మిగిలియుండిరట. వారి నేటిభాష
“బూహి”, ద్రావిడభాషకు సన్నిహిత
మట.

* * *

వి. శ్రీనివాసాచార్య, వాకాను.

—శబ్దము అది పుట్టినచోటునుండి అన్ని
వైపులకు నూవంగకుండా తిన్నగా రుదా
శబ్దంలో ప్రసరించును. చిక్కటి గదిలో బల్లి
పలికినప్పుడు అది ఏ వైపునుండి పలికినదో
మనము గ్రహింపగలుగుదుముకదా! వేటలో
అత్యంత ఆసక్తి కలిగిన దళరంగ మహారాజు
చప్పుకును విని దాని పుట్టిన చోటును
నూటిగా కొట్టుట సాధకమువలన నేర్పి
యుండును. శబ్దమునుబట్టి దాని కారణ
మును భేదించు విద్య “శబ్దభేది విద్య” అని
పేరుపడినది. అంతకాని శబ్దభేది బాణము నే
పేరుగల ప్రత్యేక బాణ మొక టున్నదని
మా కనిపించుటలేదు.

—గ్రహణకాలములో గర్భవతులు
ముక్కు తరిగినట్లున్న మూర్ఖ చంద్రబింబ
ములను చూచినచో వారికి పుల్లిబోయే శబ్ద
పులకు కూడా అటువంటి మొట్టి దాపురించు
నన్నది కొందరి వట్టి నమ్మకము.

పుట్టిన శిశువుల అంగవైకల్యమునకు జననీ
జనకుల రోగములు గానీ, వంశపారంపర్యత
గానీ ఒక్కొక్కప్పుడు హటాత్ సంద
ర్భము గానీ కారణములు. ఈ కారణములు
తెలియనినాడు గ్రహణములు చూచుటా,
పుచ్చుపండ్లను గానము చేయుటా మొదలగు
నవి ఎన్నో శిశువుల అంగవైకల్యమునకు
కారణములని ఛాందసు లూహించినారు.
సోదా చూచినచో దీని సత్యము బయటపడ
గలదు.

* * *

వి. యస్. ఆంజనేయలుగారు,
రాజ్ గోలు.

—పువ్వుల వాసన వాటి ఉపయోగము
కొరకే గాని తక్కిన ప్రాణులకు కాదు.
తేనెకోసము పువ్వులలో దూరే తుమ్మె
దలూ, పురుగులు, ఇతర కీటకములూ

పులకు పరాగ సలపర్కము జరుగుటకు
సాయపడునని పొరకులకు తెలుసును. ఉష్ణ
దేశములలో ఎక్కువ పూల మొక్కలుం
టాయి కనక, ఈ బోటిలో ఈగలును తమ
వైపు ఆకర్షించుకోదానికే పూలు సుగంధ
మును ధరించుచుండును. అందునను, రాత్రి
వికసించు పూలకు రంగు సహాయకారికాదు
గదా! కనుక నే వాసన!

—ఉల్లిపాయ, క్యాలేజీ, ములక్కొడి
లలోనూ, పెసరపప్పులోనూ గంధకము
కలదు. అవి ఉడుకుతూన్నప్పుడూ, వాటి
గంజి కొంచెము మురిగినప్పుడూ ఉదజ
గంధకతము అనే వాయువు వడలును. కోడి
గ్రుడ్లలోనూడ గంధకముండును.

—స్పృహ అతీతమైన రచన అతి లోక
రచనయే. కళ అని ఎప్పుడుము? చిత్రకా
రాల “సుందరరాంగులు” వారి మానస పుత్రి
కలే. వారు సుందరాంగు లెదు కంటారా?
నాకు తెలియదు. చిత్రకారులనే అడగాలి.

* * *

వేపా. భీమనాథకాశ్రిగాయ, అనకా
పల్లి.

—మన సాహిత్యములో విమోద సారంగ
ధర, విజయనగరి పతివము, రోషనారా,
వంటి విమోదాంత నాటకములున్నవి. కాని
విారు చెప్పినట్లు జహాకొద్ది

నాటకములు విమోదాంతములుగా
ఉండుటవల్ల ప్రేక్షకులకు ప్రయోజన
మేమో లేదని మనవారి నమ్మకము. ధర్మ
విజయమును చూపుటే వారి ఆశయము.

—నీలీమా, వాసన గారు నిల విచ్చినట్లు
వినోదముకోసమే గాని విజ్ఞానము కోసము
కాదు. ఆ యత్నము చేసిన నీలీమాలు
విద్యారులే మాడరు!

సకల దంత వ్యాధులకు

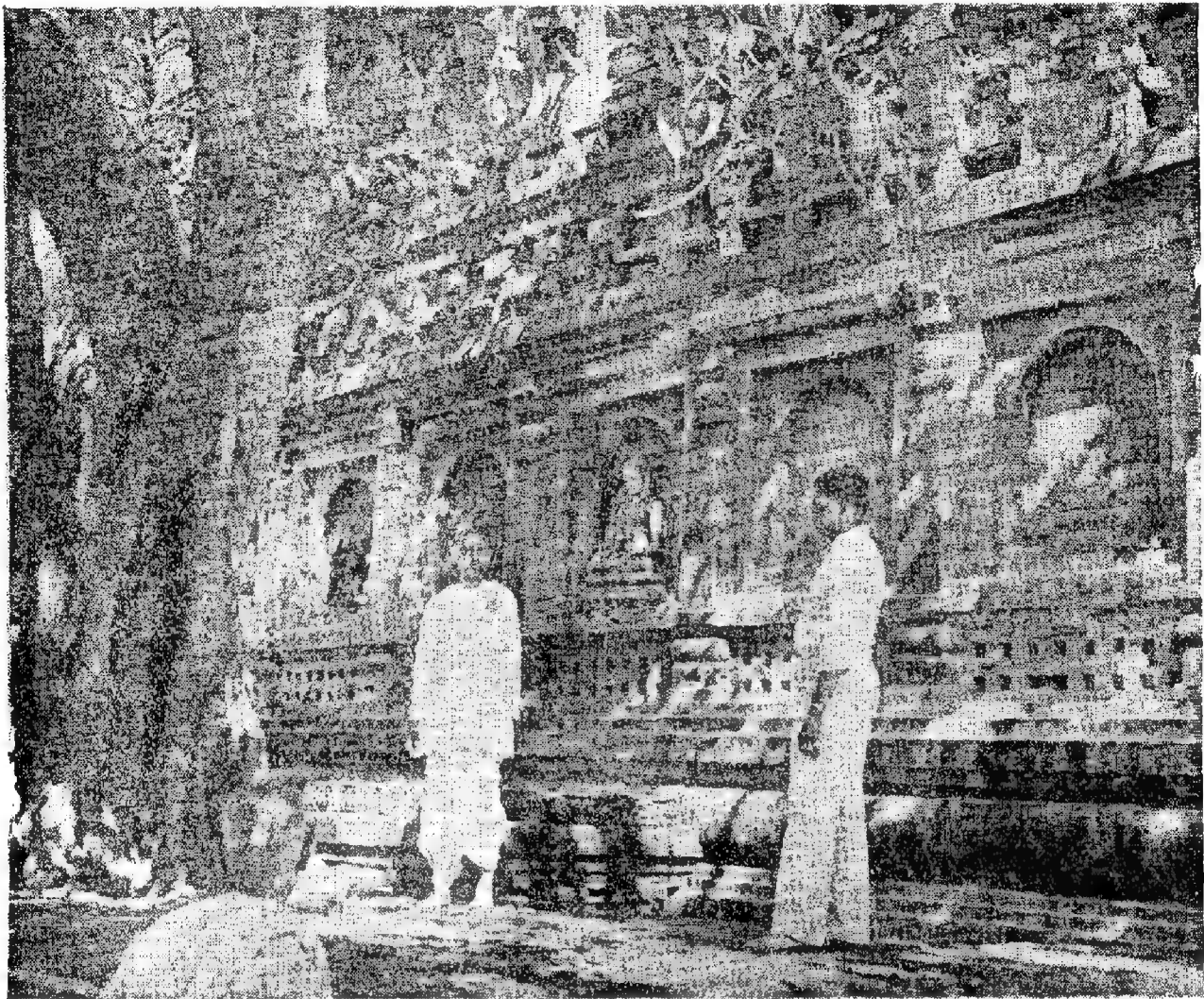
కోతిమారు
నల్ల పండ్లపాడి

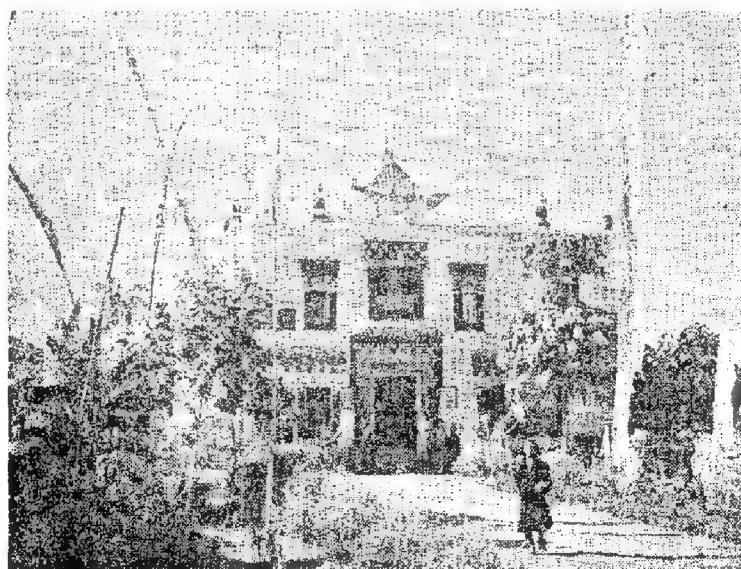
ప్రతిబోధ
దొరకును.

నోగి అండ్ కో. బాంబాయి-4

మద్రాసు-1

అలనాటి బోది వృక్షానికి యిది సంతతి.

సద్దార్దుడు సంబుద్ధి నొందిన
వృత్తా క్షేత్రం

బుద్ధ గయ

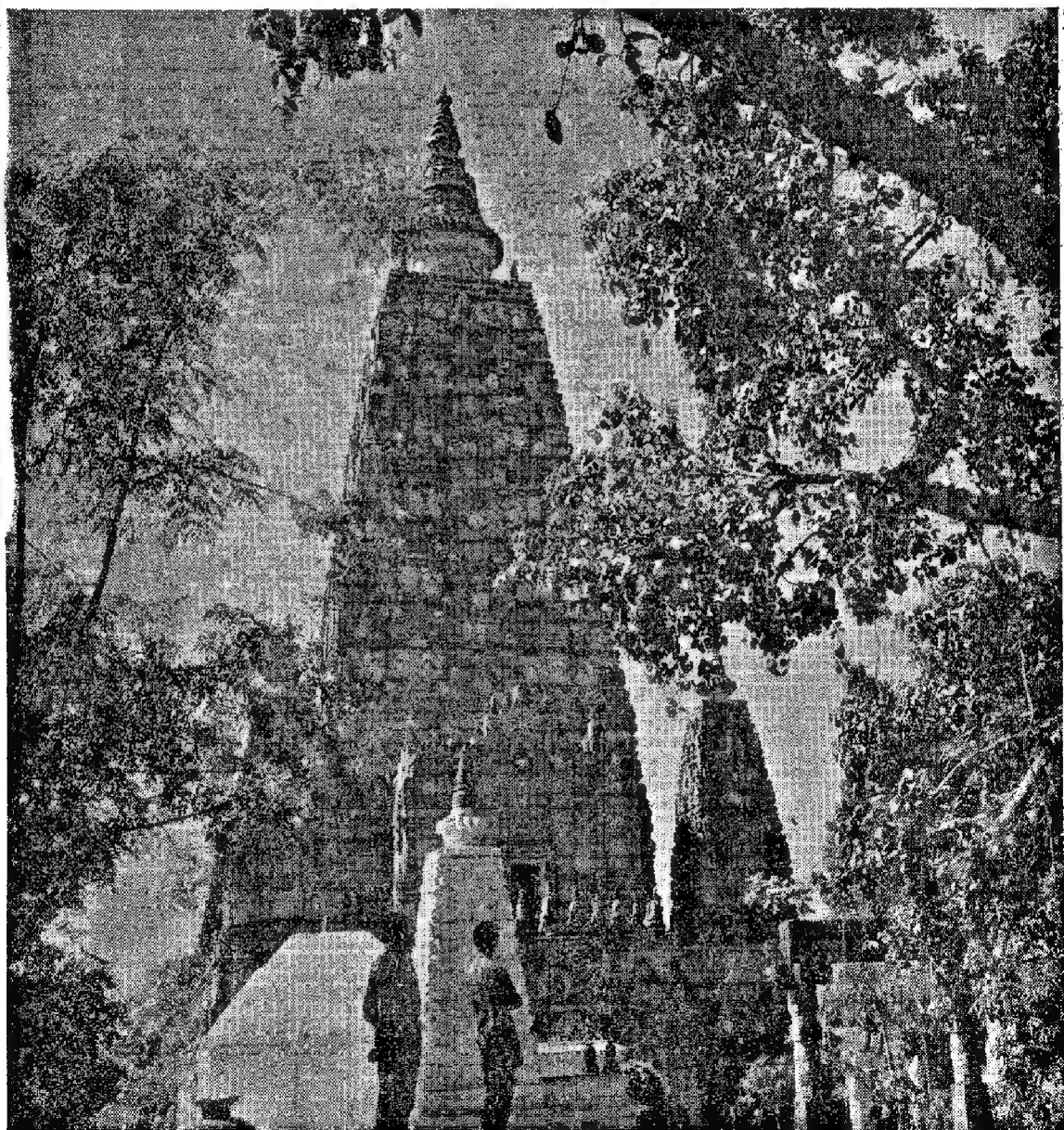

పొబోలు : పి సీతారాం, మద్రాసు.

వక్తాసనం .

ధ్యాన సిమగ్నుడైన
బుద్ధుడు కూర్చున్న పీఠం.

వనితాలోకం

స్త్రీలు ఉద్యోగాలు—కొన్ని లేఖలు

“స్త్రీలూ ఉద్యోగాలు” అనే అంశంమీద, ఉద్యోగం చేస్తున్న ఒక వనితా, ఉద్యోగం చేస్తున్న ఒక స్త్రీభర్తా వారి అనుభవాలనీ, అభిప్రాయాలనీ తెలుపుతూ లేఖలు వంపారు. చాలా సంతోషం. ఉద్యోగంలో వున్న స్త్రీల భర్తలు ఒక్కరి తరపునే కాదు,—

వారి పిల్లలతరపున కూడా మరొక ‘గంభీర్యం’

‘కన్నరుడో’ రాసినా సంతోషంగా స్వీకరిస్తాం. వారి లేఖలను యిక్కడ ప్రచురించి సమాధానాలిచ్చాను. తతిమ్మా పాఠకులంతా ఉత్సాహంతో ఈ చర్చలో పాల్గొంటారని ఆశిస్తున్నాను.

“చిత్రలేఖ” గారు ఇలా వ్రాస్తున్నారు :

“‘స్త్రీలు-ఉద్యోగాలు’ అన్న ఫీరికలో, మంచి కొమార్తె ఉపాధిగాని, వాటిక

వ్యాసం వాగుంది. కాని వాకు ఒక్క అనుమానం కలిగింది. ఇంతకూ ఆవిడి అడవి యేమిటి? ఆవిడ వుద్యోగంలో స్త్రీలు వుద్యోగాలు చెయ్యాలనా, చెయ్యవచ్చుననా, లేకుంటే యింకేమేనానా? ఏ సంగతి ఎందుకో విశదంగా వ్రాయలేదు. ఈ విషయంలో ఆవిడతో అనుమానాలు వున్నట్లు—ఆ వ్యాసమే వెల్లడిచేస్తుంది.

“ఉపాధిగాని అన్నట్లు డిగ్రీకోసమే చదివేవాళ్ళూ, వదిలివేసి దొరికినా కా చదివే

వాళ్ళూ వున్నారు. ఇలాంటివాళ్ళే చదువు కొని వుద్యోగం చేసే స్త్రీలని అవహేళన చేసేది. ఉద్యోగంవల్ల ఎదుటివారికి కలిగే భావస్థాయి, ఆర్థసంతృప్తి మొదలైన సంగతులు పిరికి తెలియవు సరికదా, అలాంటివి వున్నాయంటే కూడా నమ్మరు. క్రిమితి ఉపాధికి ఎక్కడో రక్షయిత్రి వ్రాసిన కథను ఉదహరించారు కాని, అదే సంచికలో ‘వనితాలోకం’ ఫీరిక క్రిందనే ప్రచురితం అయిన టి. సామిత్రిగారి కథ సంగతి ఏమిటి? ఈ రోజుల్లో ఆడవాళ్ళని ఆడవాళ్ళే చూడకనే చేసుకుంటున్నారు. అలాంటప్పుడు వెటప్రపంచం మనవి గౌరవించాలనీ గౌరవిస్తుండనీ తలపొయడం కూడా చూడగలగ్గా.

“భర్తని అనురాగంతో చూసే ప్రతి స్త్రీ అతని భారంలో కొంత తీమా పంచుకోవాలని చూస్తుంది. విద్యావతి అయితే యీ కోరిక నెరవేరుతుంది. విద్యయుక్త తుది పరిణామం యిదేనేమో! అందరు చదువూ ‘డాక్టర్లూ, అందరు పురుషులూ డైరెక్టర్లూ అవుతారా? చిన్న చిన్న వుద్యోగాలలో వున్నవాళ్ళు సంతోషాలు నిర్మించుకొన్నారు. అలాంటప్పుడు భార్య వుద్యోగం చేస్తూ నిరుద్యోగి అయిన భర్తకి

చేయూతనిస్తే తప్పేముంది! కన్యలు—వుద్యోగం చేస్తున్న కన్యలు—నిరుద్యోగులను వివాహం చేసుకొని వారికి భార్యలలో ఒక ఆశ, జీవితంలో ఒక సంతృప్తి యిస్తే తప్పేముంది? వివాహ సమయంలో నిరుద్యోగి అయినా ముందు ముందు భర్తకూడా ఉద్యోగి అయి, హాయిగా వుండవచ్చున కదా? తారుమారు సీని మాను వుడవూ రించటం, సంసారం ఒకరు నడపాలనడం, కొంచెం చాడస్తంగా వున్నాయి. భార్య భర్తలు అన్యోన్యంగా వుల్లస పూరితంగా వుంటే సంసారం దాసంతట అదే సాగుతుంది.

“సంసారంలో నడిచుడుకులు రాకుండా, స్త్రీలు—ఎవరినీ నొప్పించకుండా వుద్యోగాలు చేసే అవకాశాలు వున్నాయనే వాస్తవ్యం. ఆర్థిక చిక్కులను వారు పరిష్కరించుకోగలరు. కాని

పనులూ ఎందుకు చేయకూడదు?" అని ప్రశ్నించారు ఉపాధ్యక్షులు ఎందుకు చెయ్యకూడదు? ఎవరు వద్ద వస్తారు? అయితే నా దొక ప్రశ్న; స్త్రీలకి ప్రత్యేకించబడిన ఉద్యోగాలు 'యివి' అని ఏమేనా ఉన్నాయో? నాకు తెలిసి సంతోషము, యివి స్త్రీలకి ప్రత్యేకం అని హోటలులో గడులలాగా, సినిమాలోనూ బస్సులోనూ సీట్లలాగా, వుద్యోగాలు లేవు. అసలు స్త్రీలకి ప్రత్యేకించిన 'కోర్సులు' (కాలేజీలలో) ఉన్నాయా అని - ఒక్క Domestic Science degree కోర్సు, Post-graduate Social Studies కోర్సుకన్నా అలాంటి ప్రత్యేక ఉద్యోగాలలో ఒకటిగా పూర్వం వర్సింగు వుండేది. కానీ దానిలోనూ యిప్పుడు Male Nurses చూరు.

■ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం గురించి ఉపాధ్యక్షులు ప్రస్తావించారు. ఆర్థికంగా పూర్తి స్వాతంత్ర్యం యే స్త్రీ కూడా ఆభిలషించదని నా నమ్మకం. కుటుంబంలో తాము Earning dependents గా మాత్రం మే వుండాలనే తత్వం స్త్రీలది. వేడి నీళ్ళకి చచ్చిపో అన్నట్లు, భర్త సంపాదనకి, లేదా తండ్రి, అన్నల కుటుంబాలకి చేయూత. అంతే. నాకు తెలిసిన కొందరు అమ్మాయిలున్నారు: వారి సంపాదన వారి స్వంత సరదాలకేనని వారి నమ్మకం. సరదాలకి అంతేక్కడ? అయినా ఈ గడ్డు రోజుల్లో తల్లిదండ్రుల ఆర్థిక దుస్థితిని చూస్తూ, భర్త చేసే బండచాకిరి చూస్తూ, తమ సరదాలకోసమే సంపాదించుకొంటున్నామనే తత్వం చోస్వాస్యం గా వుంటుంది. ఇప్పటివరకూ నే చెప్పినదంతా మధ్యతరగతి కుటుంబాలను దృష్టిలో పెట్టుకొనే.

“వ్యక్తిగతంగా నా అనుభవం గురించి చెప్తాను. ఒకటికి రెండు, మూడు డిగ్రీలున్నా లేక్కలేని యీ రోజుల్లో, నాకు డిగ్రీ రాగానే వుద్యోగం కలిగిందింటే అది నా అద్దపై మే. అది గవర్నమెంటు యిలాకా గుమాస్తా వుద్యోగం. హోళన పాలయ్యే గుమాస్తా వుద్యోగం చెయ్యటం నాకా రోజుల్లో తల వంపులుగా తోచేది. కానీ చెయ్యక తప్పలేదు. ఆ వుద్యోగంలో వున్నంతకాలం నే చదువుకొన్న చదువుకొని, నేను పెంచుకొన్న ఆభిరుచులుకొని ఆంధ్రం లోని వివిధానికి రాతేను. నాలాగా కొత్తగా వుద్యోగంలో ప్రవేశించినవాళ్ళకి పని తెలియదు. తెలియకపోవటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. సరిగ్గా అటువంటిప్పుడే పని నేర్చుదాతా దూతా ఎవరూ వుండరు. కానీ అక్కడున్న ఆ రోజుల్లో ఒక్కటి మాత్రం గ్రహించాను: నాలాంటి కొత్తవారికి పని రాకపోయినా, చాలా కాలం నుంచి పని

చేస్తున్న వాళ్ళు - అమ్మాయిలు - అన్ని విషయాలూ కులంకషంగా తెలుసుకొని పెద్ద పెద్ద సెక్టర్లలోకి క్రద్ధులుగా బాధ్యత యుతమైన పనులు నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ వుద్యోగంలో వుండి నే నెదుర్కొన్న మరీ గడ్డు సమస్యలూ పెద్ద చిక్కులూ ఏమీలేవు. ఒక్కటే చిక్కు; ఒక్కటే సమస్య - ఆర్థిక మాంద్యం. జీతం తక్కువ. (మనలో మనమాట, పనికూడా తక్కువే!) తరువాత, నా ఆభిరుచులకి ఆకాయాలకి యీ వుద్యోగం ఎంతమాత్రం దోహదకారి కాలేకపోయింది. అందుకే వుద్యోగం మార్చే ప్రయత్నం చేశాను స్త్రీలకి ప్రత్యేకించింది ఎంత మాత్రం కాకపోయినా, యిప్పుడు చేరే ఒక వుద్యోగం లో వున్నాను. ఈ కొత్త వుద్యోగంలో ఎప్పటికప్పుడు నాకు వుత్సాహం కనిపించే అవకాశం వుంది దీనిలోనూ బాధ్యతలూ, చిట్టలూ, చికాకులూ లేకపోలేదు. ఆ మాటకొస్తే ఆ మాత్రం బాధించేది ఏ వుద్యోగం లో వుండవు? ఎట్లానీ చేసే వుద్యోగం మనకి యిష్టమైనదైతే, వచ్చిన చిక్కులను ఒప్పికగా విప్పతూ, బాధ్యతలను జరుపు అనుకోకుండా మోస్తూ గడిచేస్తాం. అంతే!

■ నేనీ ఉద్యోగం 'కెరీయర్' మహాత్మ్యం దాకానే అనే దృష్టితో చెయ్యడంలేదు. నాకు నేను ఒక 'Career' ని సృష్టించుకొందామనే ఆశ. నా వ్యక్తిత్వాన్ని వికసింపజేసే ఒక Career ని నిర్మించుకొందామనే ప్రయత్నం - యీ వుద్యోగం. 'ఫలానావారి తాలూకు మనిషి'గా కాక, నేను నేనుగా ఒక ప్రత్యేకత సాధించాలని నా సంకల్పం. ఈ సంకల్పం తప్పక నెరవేరుతుందనే నా నమ్మకం. ఆ ఆశయ సిద్ధికోసం నా మార్గాన్ని నుగమం చేసుకోవటం కోసం అనుక్షణమూ పాటుపడుతూ వుంటాను.

“స్త్రీలు - వుద్యోగాలే కాదు - స్త్రీలకు, సంబంధించిన ప్రతి సమస్యలోనూ యిద మిథమని ఒక ఆభిప్రాయాన్ని (అది పూర్తిగా వ్యక్తిగతాభిప్రాయమే కానీ యిది) - 'తేల్చి, ఆ సమస్య పరిష్కారా' తాము వివిధంగా సహకారం చేస్తాం. 'వనితాలోకం' కిరీకలి చెడిచేస్తే బాగుంటుంది. అప్పుడు మీ ఆభిప్రాయాలతో, ఆ సమస్యల పరిష్కారానికి మీరు నూచించే మార్గాలతో ఏకీభవించటం, ఏకీభవించకపోవటం, పాకములు ఎవరికివారు నిర్ణయించుకొంటారు. 'వనితాలోకం' స్త్రీల అనేక సమస్యలని యీవిధంగా చర్చించి, విమర్శించి, తన్మాటంగా స్త్రీ జనాభ్యుదయానికి దీపకలిక కాగలదని నా విశ్వాసం.”

శ్రీమతి “చిత్రలేఖ” గారు స్త్రీలు వుద్యోగం చెయ్యలో, చెయ్యకమ్మనో

అల్పమైన కొవ్వొత్తి కాంతి కిరణం ఎంత తక్కువదూరం ప్రసరిస్తుందో, గండర గోళంతో నిండిపోయిన యీ ప్రపంచంలో జరిగే ప్రతి చిన్న మంచినీ అంతే తక్కువదూరం ప్రయాణిస్తుంది.

— నిలియం శర్మ.

నేను విశదంగా చెప్పలేదన్నాను. అసలు స్త్రీలు వుద్యోగాలు చెయ్యాలా అనే ప్రశ్న లేదు. వారు వుద్యోగాలు తప్పకుండా చెయ్యాలి; వాటికి తగిన అవకాశాలు కల్పించే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఎంతయినా వుంది. స్త్రీలు పురుషులు సమానంగా వుద్యోగాలు చెయ్యటానికి ఎదురయ్యే చిక్కులని తొలగించటానికి ప్రయత్నించే బాధ్యత ఒక్క స్త్రీలమీదే లేదు వారి చుట్టూ వున్న పరిస్థితులూ, వాతావరణం అనుకూలించాలి.

స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యవలసిన అవసరం ఏమిటో మధ్యతరగతి కుటుంబీకుల యింకా అర్థం చేసుకోలేకుండా వున్నాను. కేవలం భర్తకి చేయూతగా వుండి ఆర్థిక సహాయం చెయ్యటమే గాకుండా ఉద్యోగాలు చెయ్యటంవల్ల స్త్రీలకి కొంతవరకూ మానసిక వికాసమూ, అనుభవమూ కలుగుతాయని నా వుద్దేశం. ఇంతే గాక జీవితంలో ఎప్పుడయినా క్లిష్ట పరిస్థితులు ఎదుర్కొనే అవసరం ఏర్పడితే, తమకాళ్ళ మీద తాము నిలబడగలిగే స్త్రీలు జీవితాన్ని ధైర్యవిశ్వాసాలతో గడపగలరనాకోవచ్చు. భర్త తీవ్రమయిన రోగానికి గురిఅయిన పక్షంలోనూ బాల్యంలోనే భర్తలను పోగొట్టుకున్నా స్త్రీలకి స్వతంత్రంగా జీవనోపాధి కల్పించుకోవలసిన అవసరం తరుమా ఏర్పడుతుంటుంది. ఇలాంటి సమయాలలో స్త్రీలకి స్వతంత్రంగా సంపాదించుకుని జీవించే అవకాశం కలుగజేస్తే సంఘంలో వారి పరిస్థితి మారి కొంత అనుకూలమైన ఫలితాలు కలగవచ్చునని చెప్పవచ్చును.

ఆర్థికంగా స్త్రీలకి స్వాతంత్ర్యం పొందాలనే ఆభిలాష లేకపోయినా, ఉద్యోగాలు చేసి ధనార్జన చేసే స్త్రీలకి డబ్బు విలువ మరింతగా బోధపడుతుందనటం అంత అన్యాయం కాదనుకుంటాను. నెలపాడుగునా ఆఫీసులోపడి ఉద్యోగం చేసి ధనార్జన చేసే పురుషుల యిబ్బందులనీ, వారి కష్టాలనీ, స్వయంగా ఉద్యోగాలు చేసి

★ స్త్రీలు ఉద్యోగాలు ★

కొంత జీవితానుభవం గడించే స్త్రీలు మలభంగా అర్థంచేసుకునే అవకాశం వుంది. కేవలం ధనం ఎలా వ్యయం చెయ్యాలి అనే సమస్యనేగాక, ధనం ఎలా సంపాదించాలి, ఎలా సద్వినియోగం చేయాలి అనే సమస్యని గురించి స్త్రీలు కొంతవరకూ ఆలోచించటం మొదలుపెడతారు.

ఆర్థిక చిక్కులే గాకుండా, వుద్యోగాలు చేయడంవల్ల స్త్రీలు పొందే లాభాలు అనేక రకాలయినవి. నాలుగుగోడలమధ్యా జీవితమంతా వళ్ళిబుచ్చుతూ, అదే ప్రపంచం అని పూహించుకోకుండా, వివాహానికి పూర్వమే, వివాహానంతరమూ స్త్రీలు నలుగురుమధ్యా అగుగుపెడితే ప్రపంచానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలని తెలుసుకోవచ్చు. వారి అభిప్రాయాలని అభిరుచులని అనేక విధాలుగా పంచుకుంటున్నప్పుడు భర్తవలెంతో వారికి ఈ అనుభవాలన్నీ ఎంతో పోషకతయ్యేవి.

స్త్రీలు ఉద్యోగాలను చేయకలసిన అవకాశం, కౌటబాలు ఎన్నో వున్నాయి. కానీ వాటికి అనుకూలించే పరిస్థితులు మన దేశంలో యింకా ఏర్పడలేదు. అవకాశాలు కల్పించుకోవడానికి స్త్రీలు, పురుషులూ గూడా ఎంతో కృషిచేయవలసి వుంది. వివాహానంతరం సంతానం కలిగే సమయానికి ఉద్యోగం విరమించుకోవలసిన అవసరం స్త్రీలకు తప్పకుండా ఏర్పడుతుంది. ఒకటి రెండు పిల్లలని ఆయాలోకి వదిలి వళ్ళిన వారికి సగముమైన ఖర్చు ఆయాల సంరక్షణలో దొరుకుతుందనుకోవటం భారవారు ఎన్నో అర్థదేశాలలో లాగా పిల్లల తల్లిలు ఉద్యోగాలు

చేయటానికి కావలసిన అవకాశాలు కల్పించే బాధ్యత మన ప్రభుత్వమైన ఇతర సంస్థలమీద వుంది.

స్త్రీలు తాము వుద్యోగాలు చేయగలమా లేమా అని సందేహించే ముందు, వుద్యోగాలు చేయడంవల్ల వారికి కలిగే లాభాలని సరిగా అవగాహన చేసుకోవటం మంచిది. సాంఘిక జీవితంవల్ల, రోజు రోజుకీ అభివృద్ధి పొందుతున్న ఆధునిక విజ్ఞానం వల్ల స్త్రీలు వారి అభిప్రాయాలు మార్చుకుని ముందంజ వేస్తేగాని, తత్తిమ్యై యిబ్బందులని తొలగించటానికి అందుకోవటం అనివేకం.

ప్రేమతి చిత్రలేఖగారు వుద్యోగంలో వున్న స్త్రీలు, నిరుద్యోగులని వివాహమాడి వారికి కొంత సంతృప్తినిస్తే తిప్పలేదు న్నారు వారి అభిప్రాయం బాగా పేరుంగొనే దదువుకుని ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీలు వివాహసమయంలో నిరుద్యోగి అయినప్పుడు, ఘట్టే చేపట్టటమనేది అసంభవం ఒకవేళ ప్రేమపిచ్చిలో పడితేగానీ, విశాలభావాల అలవరచుకుని గానీ స్త్రీ సిద్ధపడి వచ్చినా, మరి పురుషుడి మాట విమంబారా? ఈ రోజుల్లో చదువుకున్న స్త్రీలని జూచి మైలుగూరిం పరుగెడుతున్న పురుషుడు తాను కటిక దరిద్రుడయినా, ఆత్మగౌరవం చంపుకుని వుద్యోగంలో వున్న స్త్రీని వివాహమాడతాడా? అంతేం దుకుడబుల్ డిగ్రీవున్న ఏ అమ్మాయిగాని తనకంటే కొంచెం తక్కువ చదువుకున్న వాణ్ణి వివాహం చేసుకోవటానికి సిగ్గుపడుతుంది. అటువంటిది చదువు పూర్తయి ఉద్యోగంచేస్తూ, ఆర్థిక చిక్కులని బాగా అవగాహన చేసుకున్న స్త్రీ నిరుద్యోగంలో వున్న పురుషుణ్ణి, అంగుళానిరుద్యోగ సమస్యనీ ప్రపంచా వున్న ఈ రోజుల్లో ధైర్యం చేసి పెళ్ళాగుతారంటే నేను వప్పుకోను భార్య భర్తలిద్దరూ అన్యోన్యంగా వుంటే చాలు నన్నారు ఆ అన్యోన్యత భార్య వుద్యోగస్థురాలయి భర్త నిరుద్యోగుడయితే అంత మలభంగా సమకారణేమా! అయితే కొన్ని అసాధారణ కుటుంబాలలో అలా జరుగుతాయని ఒప్పుకోవాలి అంటే

ఇదిగాక అలంకారంకోసరం చదువు సాధికదాకా చదువుకునే స్త్రీలు వుద్యోగాలు చేసే స్త్రీలని అవ హేళన చేస్తున్నారంటారు నేను ఏ భవింపలేను పురుషుల మాట విమయినా, చదువుకున్న స్త్రీలు, నాకు తెలిసినంతమటుకు, చదువు

వనితాలోకానికి ఒక ప్రశ్న!

—స్త్రీ ఎంత చదువుకొన్నా జైనా ఫౌంటెన్ పెన్ తో రాస్తే టప్పుకు ఇంప్ (Cap) తీసి కింద పెట్టుతుంటావా?

—ఈ ప్రశ్నకి పొరకు లేదని నా సమాధాన మివ్వగలరా?

గుని వుద్యోగాలుచేసే స్త్రీలని ఎక్కువ సంఖ్యాలో చూస్తారనుకుంటాను. వారు చెప్పిపట్టు అవ హేళన చేసే స్త్రీలు అటు గదుపు పూర్తి గారాకుండా, యిటు బొత్తిగా చదువులేకుండా మిడిమిడి న్నానం గలవారేనని నా అనుమానం వారి హేళన లంత హాసించ వలసరం లేదు.

ఎవరే స్త్రీలకు ప్రత్యేక మైన ఉద్యోగాలు న్నారో అన్నారు. నెట్టి పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు, దీనివలన, సర్పింగు కోర్సు ముగించిన బంగా అనుకూలంగా ఉన్నాయి ఇలాగే గుబు, అర్చిక, అర్చకము ముగిసిన వాటిలో మన ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా పరీక్షలు పట్టి, డిగ్రీలు ఇస్తుంది. ఈ డిగ్రీ మాలను పొందినవారు వృత్తి ఉద్యోగాలు సంపాదించుకోగలిగే సగు హనులున్నాయి పొంది పరీక్షకి చదివి టీచరువని చేసే స్త్రీలు చాలామంది వున్నారు ఇక సర్పింగుకోర్సులో మేల్ సర్సులు వస్తూ రంబున్నారా? ఏం పేస్తూ? నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రంగా వున్న ఈ రోజుల్లో పురుషులవృత్తులో మనం ఎలా కలియబడుతున్నామో అలాగే వారూ మనతో పోటీ పడుతున్నారనుకుంటాం.

మీరు వుద్యోగాన్ని కల్యాణమహాత్మ్యవం దాకా గాకుండా, ఒక కరియర కింద తీసుకున్నందుకు చాలా సంతోషం ఉద్యోగం చేస్తూ మీరు ఎగుర్కొన్న యిబ్బందులను గురించి యిక ముందుగూడా వనితా లోకానికి మీ అనుభవాలనీ, అభిప్రాయాలనీ సంపుట రవి ఆస్తున్నాను.

“రెమ్ పురుషుడు” గారు ఇలా వ్రాస్తున్నారు:

“కెతిం వారం ఆంధ్రప్రదేశ్ - సచిత్ర వారపత్రికలో ‘వనితాలోకం’ శీర్షికలో స్త్రీలు - వుద్యోగాలు అనే వ్యాసాం లంలో ‘స్వయంగా వుద్యోగాలు చేస్తున్న, చేసిన స్త్రీలు వారి అనుభవాలను వ్రాసి పంపితే ప్రచురిస్తా’మన్నారు. నేను స్త్రీని కాకపోయినా, వుద్యోగం చేస్తున్న ఒకా

చేసిన భారపాటనే జీవితానుభవాలగు వలం మనకి చెయ్యాలని నమ్మానయింగ ప్రతి ఎండు గ్రయిత్తిస్తుంటారు.

—ఎన్.కె.కె.

* * *

చచ్చిపోయితిమండ మునిగురించి తెలుచుకొనేవాడు ఒక్కడైనా లేకపోతే చచ్చి మృత్యువు!

—విక్రమ్ మూర్తి.

ఆడవాళ్ళు తెలివి తక్కువ
మనుషులుకారని నేటం లేదు:
కాని మొగవాళ్ళకి తగినట్లు
పుండటంకోసమే భగవంతుడు
వాళ్ళను అలా సృష్టించాడు!
—జార్జి ఇలియట్.

నొక వనితకు భర్తని అయి వున్న
కారణం చేత, పువ్వుగంటా వున్న
స్త్రీల భర్తల తరపున కొంత చెప్పవలసి
వుంది కాబట్టి యీ లేఖ వ్రాస్తున్నాను
వీల్చే ప్రయత్నం చేసి.

“ఉద్యోగం అనేది మధ్యతరగతి స్త్రీలకు
మాత్రమే సమస్య అన్నాడు కాబట్టి, మాది
నికాతైన మధ్యతరగతి కుటుంబమేనని
ముందుగా చెప్పకోవాలి. అందులోనూ
పువ్వుగంటామాద మాత్రమే ఆధారపడే
కుటుంబంకూడా అవును ఎందుచేతనంటే—
మాతాత ఏం చేసేవారో నాకు తెలియదు
కాని, మానాన్న జీవితకాలం పువ్వుగంటా
లోనే గడించింది అలాగే
మా ఆవిడ తాతగారి సంగతి నాకు సరిగా
తెలియకాని, వాళ్ళ నాన్నగారు—అంటే
సాక్షాత్తు మా మామగారు—మరి బడిపంతులు
పువ్వుగంటా నే మగిపోయారు. అందుచేత
మామా జీవితాంత్రే చేయటానికి పువ్వుగంటా
వివాదాన్ని కరణం నాటి.

“ఇదంతా యిక్కడ ఏకరువు పెట్టటం
ఎందుకంటే - మీ వ్యాసంలో ఏ అర్హతలు
గల వ్యక్తులకైతే యీ సమస్యపై అభి
ప్రాయాలు వ్రాసేందుకు హక్కు వున్న
దన్నట్లుగా మీరు చింతించారో, అదృష్టవశాత్తు
సరిగా అటువంటి వ్యక్తులలో నేనూ
ఒకణ్ణి అని చెప్పకోవటానికి మాత్రమే.

“ఇక బాగా - నేను చెప్పకోదలచింది
ఏమిటంటే - సంసారంలో వడిదుడుకులూ
మనస్ఫర్తలూ రాకుండా, పిల్లలవిషయంలో
ఆజాగ్రత్త వహించకుండా, ఆరోగ్యం
చెడకుండా, తమ ప్రవర్తనలో మార్పు
రాకుండా, స్త్రీలుకూడా పువ్వుగంటా
చెయ్యటాని కవకాశం వుండేమా పాగా
లోకొన్ని వ్రాసించమన్నాడు. అనటం
బాగానే వుంది ఇన్ని కుండాలు ఒక్క
చోట చేర్చడం అసంభవమేనని, కాస్త
కళ్ళు తెరిచి జీవిస్తున్నవారి కవరీకై నా
అవలీలగా బోధపడుతుంది

“మా యిద్దరి జీవితాలనీ ఆధారంగా తీసు
కొని వీటిలో ఏదో ఎంతవరకు మీది
రామో, ఎంతవరకు మీదరలేదో ముంగు
చెప్తాను

“(1) సంసారంలో వడిదుడుకులూ, మన
సగలూ—సంసారం అని తరువాత యిది

వాడికే పోతే అడవి పువ్వుగంటా చేస్తు
న్నంగువల్ల యిది అవసరం వస్తాయనేది
అబద్ధం ఇద్దరు మనుషుల మధ్య
వడిదుడుకులూ, మనస్ఫర్తలూ
రావటానికి బయటినుంచి వచ్చిన ప్రోద్బ
లాలకంటే, వారిద్దరిలోనే వ్యక్తిగతంగా
వున్న కొన్ని అపోహలు ఎక్కువగా కార
ణాలు అవుతుంటాయి. పైకి కనుపించే
కారణాలు నిమిత్తమాత్రంగా నిమిత్త
మాత్రంగా ఏ కారణం దొరికినా మనస్ఫర్త
లూ లేక యిద్దరు మనుషులమధ్య పువ్వు
గంటా వున్నా లేకపోయినా, అవి కోకొల్లలుగా
వస్తాయి. అదే నిజమైనవప్పుడు ఆ దోషం
పువ్వుగంటాకి మాత్రమే అంటగట్టటం
అన్యాయం.

“మా సంసారంలో అనేక వడిదుడుకులు
వచ్చాయి. వాటికి కారణం పూరిగా
ఉద్యోగం మాత్రం ఏనాడూ కాలేదు.
తాత్కాలికంగా ఒకప్పుడు మా యిద్దరిలో
ఏ ఒక్కరు అలా అనుకొన్నా, అది
అప్పుడు అటుమునున్న చీడర మూలంగా
వచ్చిన భావం మాత్రమేనని ఆ మరుక్షణమే
మాకు మాకే బోధపడింది

“(2) పిల్లల విషయంలో ఆజాగ్రత్త
వహించకుండా—

“మాకు యితవరకు పిల్లలులేరు కాబట్టి,
పుట్టని మా పిల్లలు బతికపోయారనిపిస్తోంది—
నా ప్రాణానికి. దీని విషయంలో పాగక
బాగకాలు చర్చించే అర్హత నాకు ప్రస్తుతా
నికి లేదు కాబట్టి దాన్ని వదిలేస్తున్నాను

“(3) ఆరోగ్యం చెడకుండా—

“ఎందుకు చెడదండీ ఆరోగ్యం?—ఆయా
లనీ, వంటమనుషులనీ పెట్టుకొనేపాటి శక్తి
సోమతులు యిచ్చే ఆర్థికవలకొను మా యిద్ద
రినీ కలిపికూడా. అలాంటప్పుడు విధిగా నూ
ఆవిడే పొద్దున వంటా, పగలు ఆఫీసు,
సాయంకాలం మల్లా వంటాయిలా
ఎదులా అవార్చి తలూ పనిచేస్తూనే గడుపు
తోంది.

“ఇది నాలదాన్ని వచ్చేపోయే బంగు
వులు; అర్థాగ్రతిదాకా బాతాఖానీకోసం
వచ్చే మిత్రసత్తలు. పాత పద్ధతుల్లో
బంధుమర్యాదలకీ లోపం రావడం సరి
కొత్తపద్ధతులలో యిష్టాగోష్టి అకుంతితంగా
నాగిపోవాలి ఈరెంటికీ పొంతిన కుదురు
తోందనే భయంలో ఎంతకాలం గడవగలం?
అసలే అడవి అర్థమరాలు. అందులోనూ
కాలేజీ చదువులు చదివిన యీ చికోరాలు
కేవలం వన్నెలవంటి అతిసున్నితమైన వస్తు
వులనే కాని, అతి అల్పంగానైనా ఆరగించ
రాదాను. ఇక వీరికి యిన్ని బరువు బాధ్య
తలు మోసే కీర్తి రమ్యం లే ఎలా వస్తుంది?
పుష్కరమైన ఆహారానికి దూరమైన ఫలి
తంగా ఆర్జనలో అగమవత్తుం మూడో
వంతునా బుగిసుతులైన డాక్టర్లు, ముచ్చ

కొత్త పేటెంట్ మందులకి ముగుపు కట్టే
య్యాలివ్వవచ్చుంది ఈ విషయం తెలుసుకొ
న్నప్పుడెల్లా - ఆడవాళ్ళని పువ్వుగంటా
ప్రవేశ పెట్టటంవల్ల ఆమెకి గాని, ఆమె
కుటుంబంలోనివారికి గాని ఎటువంటి మేలూ
చేకారకపోగా, బస్తీలోని పెద్దడాక్టర్లకి,
విదేశాల్లోని మందుల ఫ్యాక్టరీలకి మాత్రమే
లాభదాయకమాత్రమే దీనిని ననిపిస్తోంది.

“(4) తమ ప్రవర్తనలో లోపం
రాకుండా -

ఈ అంశానికి సమాధానం
రాయటం చాలా కష్టం ముందుగా ప్రవ
ర్తన అంటే ఏమిటో, అందులో ఏది
లోపమా ఏది కాదో నిర్ణయించాలి.
పువ్వుగంటానే స్త్రీ ప్రవర్తన విషయంలో
లోపం అని మీరు అన్నప్పుడు, మీరు
ఏది మనసులో పెట్టుకురాకానో వ్రాసిం
చటం కష్టంగా వుంది. బహుశః ఒకటై
వుంటుంది - ఆ వ్యక్తితో ఏ విధంగానూ
సంబంధంలేనివారికి సహితం లోపంగా అని
పించేమాదిరి ప్రవర్తన విపుండవచ్చు.
అటువంటి లోపాలు రావటానికికూడా
కారణభూతమైనది ఆ వ్యక్తి మానసిక
ప్రవృత్తి కాని మరొకటికాదు. ప్రతి వ్యక్తి
లోనూ అణిగి మణిగి వుండే పుణ్యకాలు,
నిద్రాణంగా వుండే శక్తులూ అన్నీకూడా
పరిసర ప్రభావాలవల్ల పైకి పొంగుతాయి ఆ
పుణ్యకాలు కానీ, యీ శక్తులు కానీ
పూరిగా పరిసరాల ప్రభావంవల్ల సరి
కొత్తగా పుట్టుకురావు. అదివరకు వున్నా
పైకి వస్తాయి. అలాంటప్పుడు పరిసరాలను
తిట్టటం చేసినా?

అంత పెద్దలోపాలు కావంటారా? -
వాటి విషయంపేరు భార్యభర్తలైనవారు
ఒకరి వ్యక్తిత్వాన్ని ఒకరు మన్నించ
లేనంతకాలం ఆ మాదిరి చిన్ననీ పెద్దనీ
అనేక లోపాలు రాకమానవు అలా వచ్చిన
వాటిని ఎప్పటికప్పుడు సర్దుకుంటూ, ఒకరి
విషయంలో ఒకరుపట్టు విడుపు సూత్రాలు
పాటించుకొంటూ జీవితంలో ముందుకి
నాగిపోవాలి అలాటి లోపాలు వస్తూ

పీడకల వచ్చి పులికిపడి
లేచిన పెళ్ళిం మొగుడితో :
“ఏమండీ! నేను చచ్చిపోయానట్లు
కల వచ్చిందండీ... నేను చచ్చి
పోతే మీరు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసు
కొంటారా?”

మొగుడు : “ఇంత అర్థరాత్రు
ప్పుడు ఏం చేసుకొంటాను నా
మొహం!...పడుకో!”

★

స్త్రీలు ఉద్యోగాలు

★

వుండటమూ, ఆ వచ్చినవాటిని సరిచేసుకోవటంలోనే కదండీ జీవితంలో కోరికలుండేవి!

“ఈమాదిరి ‘లోపాలు’ ఎన్నో మా జీవితాల్లో వచ్చాయి; వస్తున్నాయి; వస్తాయి అయితే నేం - అవి వచ్చినప్పుడల్లా చిందులు తొక్కి తత్వం మాత్రం నా నాటికి మా యిద్దరిలోనూ దానంతట చేతిగురిందని ఒంటరి చేశల్సివేసు అప్పుడప్పుడూ మురిసిపోతుంటాను.

“అమ్మా!—యితే నేను చెప్పవచ్చేదేమంటే, స్త్రీలు వేరుగాను వుద్యోగాలు వేరుగాను పెట్టుకొని ఆలోచించేవారికి అన్నీ సమస్యలే అయినట్లు అనిపిస్తుంది కానీ, స్త్రీ అనేది వెలుగునీడల కలయిక

అనీ, వుద్యోగం అనేది ఆమె జీవితకాలంలో చేసే అనేక పనుల్లో అదీ ఒకటి అనీ అవగాహన చేసుకొన్నవాళ్ళకి అవి అంత ప్రధానమైన విషయాలు కావు. వేసవికాలపు వానజలుల్లాగా వివో కొన్ని చిట్టిపాటి శ్రేణులు అలాంటివాళ్ళకి వస్తాయి; పోతాయి! కానీ వాటివల్ల వీళ్ళ అంతరాత్మలు మాత్రం వివిధంగానూ కలుషితం కాలేవు!” ★

స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యటంవల్ల కొత్త వడిదుడుకులూ మనస్తత్వాలూ రావనీ, అవివారిద్దరిలోనూ వ్యక్తిగతంగావుంటాయనీ ‘కిష్టపురుగుడు’ గారు అన్నారు. ఉద్యోగం వల్ల అన్యోన్యంగావుండే యిద్దరు వ్యక్తులు

మాటాల్లాగా జాట్లా జాట్లా పట్టుకోవటం ఎప్పుడూ సంభవించదు. అదేది వుద్యోగం చేస్తోంది కదా అని భర్త ఆమెని ఒకంటి జాగ్రత్తగా కనిపెడుతూనే వుంటాడు. అంతకుముందు ఆమె ఎన్ని ఎదురుజవాబులు చెప్పినా ఓర్పు వహించేవాడు, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వల్ల ఆమె ఆలా పలుకుతోందని అనుమానిస్తాడు. ఇంకా ఇలాంటి అనుమానాలూ, మనస్తత్వాలూ తప్పకుండా కలుగుతాయి. కానీ మీరు ముటుకు యిటువంటి చిక్కులు ఇంత వరకూ ఎదుర్కొననుకు సంతోషం.

ఈ ప్రపంచంలో పురుషులంతా మీలా విశాలభావాలూ కలిగివుంటే స్త్రీల సమస్యలు ఎప్పుడో అంతరించిపోయే వనుకుంటా.

పిల్లల విషయంలో విాకింకా యిబ్బందులు కలగ లేదన్నారు. ఈ సమస్యని చాలా తెలివిగా పరిష్కరించుకునే మార్గం మీరేదో కనిపెట్టారనుకుంటా.

మీ భార్య ‘అసలే ఆడది, అందులోనూ అర్హకురాలు’ అన్నారు. స్త్రీలకి శారీరకమైన శక్తి లేకపోతే ఉద్యోగాలు చేయించటం తప్పే ఆడవాళ్ళని ఉద్యోగానికి పంపించటంవల్ల ఆమె కుటుంబానికి ఎటువంటి మేలూ జరగదంటే నే నొప్పుకోను. ఆమె అనారోగ్యానికి కేవలం ఉద్యోగం చెయ్యడమేకారణమని ఎలా చెప్పగలరు? అదీగాక ఉద్యోగాలు చేసేటంత బలం ఆడవాళ్ళకి లోపిస్తుందనటం అంత న్యాయంగా కనుపించదు. శారీరక శక్తి లేని పురుషులు ఎంతమంది వుద్యోగాలు చెయ్యటం లేదు?

ప్రవర్తన అంటే—ఒక్కసారిగా నాలుగు గోడల మధ్యా వుండే స్త్రీ, వుద్యోగం చెయ్యటానికిగాను బయటప్రపంచంలో అడుగుపెడితే ఆమెకి ఎదురయ్యే యిబ్బందులూ, అనుభవాలూ ఎన్నో విధాలుగా వుంటాయి. ఆమె మనస్సుని మార్చివేసి, సంసారంపట్ల ఆమె బాగ్యతల్లో, అడుపడే అన్ని పరిస్థితులనీ తెలివిగా ఎదుర్కొని నలుగురిలో మంచిపేరు సంపాదించుకోవలసిన భారం ఆమెనిదే వుంది. ★

అమ్మకమునకు సిద్ధముగా వున్నది!

ప్రఖ్యాత ఫ్రెంచి నవలాకారుడు
విక్టర్ హ్యుగో రచించిన

THE HUNCHBACK OF NOTRE DAME

నవలకు వున్నకయావంలో తెలుగు అనువాదం

“మం తారా వం”

★ అనువాదకులు: సూరంపూడి సీతారాం ★

(ఆంధ్రప్రదేశ్-సాహిత్య చరిత్ర నుండి పునర్ముద్రితం)

వెల రు. 1-8-0.

(పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం)

మీ కాపీకై నేడే వ్రాయండి.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల,

పోసుబాక్సు 212, మద్రాసు - 1.

కౌంట్ ఆఫ్
మాంట్ క్రిస్టో

ఒక్కొక్క భాగం

వెల రు. 3-8-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు.

త ర హా లు

అసలు మనిషి తరహానే అంతనుకుండి సావిత్రి. కాకపోతే మరేమిటి? కవులచేత తెప్పను తిగలబెట్టకవలదు! అసలతని తీరే అంత. అందుకే గానుకు కాఫీ గుక్కలివ్వకుండా తాగేసింది, మళ్ళీ మూటాడకండా! అతను కాస్త కోప్పడ్డాడే అనుకోండి. అంతమాత్రానికి ఇంకా సారైనా అడక్కుండా అమె ఈ పని చేయడం ధర్మమూ, భార్యలక్షణమేనా, అని ఎవరేనా అడగవచ్చు. సావిత్రి తేలివి తక్కువది కాదు, అభాండ్లం అంతా తన వివాద వేసుకోటానికి. 'ఇన్ని సంవత్సరాల నుంచి కాపరం చేస్తున్నాయె! ఇంత మాత్రం చెయ్యలేకపోతే ఈ మనిషిలో పడేకన్న ఏ సుయోగయ్యో చూసుకుని వుండును!' అంటుంది ఖండితంగా.

అసలే చిన్నప్పట్నుంచి కాస్త పెంకి ఘటం అని పేరు ఉండనే వుంది. భక్తి తప్పినా ఘటం దక్కితే చాలంటుంది సావిత్రి. సాయంత్రానికి పాను కాఫీ పాడయా ఏలాగూ ఇంటికి వస్తుంది. అంతే తనకు కావలసింది. ఓ రెండు మాటలు అత సంతేమాత్రం అదొక లెక్కలోది కాదు.

ఎదురుగా బలమీద గాను. అందులో వేడిగా పొగలుగక్కే కాఫీ కల్పవృక్షం లోనే ఏదో రాసుకుంటున్న వాడెల్లా తలెత్తి సింహపునవవాడిలా అన్నాడు విశ్వ నాథం: 'తాగవని చెప్పటా? చెప్పకాఫీ... కొంప గుల్లచేస్తోంది. తీసుకుపో యిక్క న్నుంచి!'

క్షణంసేపు సావిత్రి నిర్భంతపోయింది. 'ఎందుకండీ! అంత నోరుచేసుకుంటారా? వద్దంటారని నేనేవన్నా కలగన్నానా?' అంది కాస్త నొచ్చుకుని.

'ఎందుకు కలగవారి? నిన్న సాయంత్రం చెప్పటా? ఒకసారి చెప్పే మనిషికి బుద్ధం డారి! తలవంచుకునే అన్నాడు విశ్వ నాథం.

'బాగుండండీ! మీరు కాఫీ వదంటే మానెయ్యక, పోనీ తాగుతారేమోనని తీసుకు గావడంకూడా బుద్ధి గడిగితే. ఇంకాగో

మాడండి! ఇవారే కాఫీ ఎంత బాగుందో చూడండి! మరి వదిలేస్తే వృధాగా...'

'కోపంగావున్న వాళ్ళని ఇలాటిమాటలంటే నిజంగా ఉడికించటమే. విశ్వనాథానికి అరికాలిమంట నెత్తికొచ్చింది. 'ఇహ చాలించిడి కాఫీ వర్తన! రుచిదూసి తాగడానికి నేనేం నీలాగ కరువ్వాచిపోలేదు! అదేదో నువ్వే తీరిగా అనుభవించు... చెప్పిక్క న్నుంచి' అన్నాడు.

'సరేలేండి బాబూ! ఇహచాలు. నేనే తాగుతాను హాయిగా!' వసుధిరిగి వెస్త్రా కంటి కొసలలానుంచి ఓమారు ఓరగా చూసింది సావిత్రి. చివర 'హాయిగా' అన్న మాటకి విశ్వనాథం తావంసం నసాళాని కంటిందనే చెప్పాల్సి. నిప్పులు తెరిగే స్తున్నాడు కళ్ళలోంచి. మరు నిమిషంలా నాగులుక్కల్లో గ్లాసుకు కాఫీ పరమా

వి. యస్. కళ్యాణి

నందంగా ఖాళీచేసింది సావిత్రి. 'స్నిగ్ధతని ఘటం' అనుకున్నాడు విశ్వనాథం.

సావిత్రి కొక ధీమావుంది. అప్పడప్పుడు కాఫీవీధి వేచిలువచ్చి మానెయ్యడం, మర్నాటినుంచి తిరిగి యధాప్రకారంగా తాగుతూండడం విశ్వనాథానికి పరిపాటే. అందుకని సావిత్రి ఆ విషయం ఆటే పట్టించుకోకపోడం ఆలావుంచి, ఆ తేలే సంతోషంగా రెండు గ్లాసులూ తనే పట్టించేసింది! పైగా కోపంవస్తే మానేయడం ఉత్తమం అని కూడా అనింది!

అసలు వాళ్ళిద్దరిమధ్యా తరుచు కాఫీ విషయంలో తగాదాలు, మూలివిరుపులు, ముక్కు విరుపులు, ఎడవెడముఖాల కలుగుతూండడం అలవాటు. మళ్ళీ యిద్దరూ ప్రతీ ఉదయం తప్పక 'టండన'గా కాఫీ స్వీకరించేవాళ్లే. కాని చిత్రమేమిటంటే విశ్వనాథంలో - అది దుర్గుణం అనాలో, సద్గుణం అనాలో ఆ పరమాత్ముడికే తెలుసు - ఒకగుణం వుంది. పతీ ఉదయం

తాను కాఫీ తాగుతున్నాడంటే అది భార్య ఏడ్చిపోతుందనే కాని, తను మనఃపూర్వకంగా తాగడం కాదని బల్లగుద్ది చెప్పాడు విశ్వనాథం! 'వెళ్ళవ కాఫీ! మంచినీళ్ళ పాటి చెయ్యిడు!...' అంటాడు. సావిత్రి కది నద్దుడు. కాఫీవిలువ అవిడకి బాగా తెలుసు. తన దృష్టిలో అంత విలువైన వస్తువును అతడంత హీనంగా చూడటం అవిడ సహించలేదు. ఈవిడని ఉడికించటానికో, లేకపోతే తనకున్న కనికార్లకో అదేమాట పడేవడే అంటాడు విశ్వనాథం.

తాను పురుషుడు కాబట్టి ఎప్పుడూ ఓ మేల్లు పై నుండాలన్న సంగతి అతడెప్పుడూ, ఆఖరికి కలలోకూడా మరిచి పోడు. అందుకనే సావిత్రి 'ఏరుదాటేక తెప్పగాల్చేరకం' అనడం. లేకపోతే రెండు పాద్యులూ - ఇంకా తనను తెచ్చి యిస్తే మరోసారి కూడా - కాఫీ తాగుతూనే అది ఏదో అననసరమైన వస్తువులా కల్పడం ఏమంత బాగు? పోనీ అంత విలువ లేని కాఫీని తాను త్రాగడం మానేశాడా? అదిలేదు. అంతకాడికి యిన్ని శాపనారాలు పెట్టడం చేసికీ? అంటుంది సావిత్రి. 'నేను మానెయ్యకపోడానికి కారణం నువ్వే! అంటాడు విశ్వనాథం. అవును. తనొక్కతే తాగుతే బాగుండదని తనకే అదోలా లోచి భర్తకి యిస్తూవుండడం నిజం. 'నేనైతే మీరు తాగాలని లేదుగా!' అంటుంది సావిత్రి.

కాఫీపాడరు తెచ్చున్నప్పుడో, లేక ఇంటి జమా ఖర్చులు వేస్తున్నప్పుడో కాఫీ కయ్యే ఖర్చుదాస్తే విశ్వనాథంమనస్సు చురుకులుంటుంది. అటువంటప్పుడే భార్యవీధి బుసబుసలాడడం రివాజు. 'వెళ్ళవ కాఫీ...ఎందుకూ పనికిరాని తాగుడుకు యంత ఖర్చా? - ఇక సంసారాన్ని మూట యిటి ఏట్లో విసిరి సన్యాసం వుచ్చుకోవచ్చు ముందు నెలనుంచి నువ్వు కాఫీకి స్వస్తి చెప్పాల్సిందే. నేనడలు పొడకే తీసుకు రాను.'

అలా అన్న పండ్లూ సావిత్రి నవులొక

టుంది—పైకి కొడుకుమండీ! మగ్గు మగ్గు విడుస్తుంది కూడా.. ఎన్ని సార్లు తిన లా అన్నాడో అలా ఎన్ని నెలలు గడిచిపోయాయో విశ్వనాథానికి గుర్తుపడు.

‘ఇదొక అలవాటా? దర్బారు మానె య్యెచ్చు’ అంటాడు. కాబట్టి ఎన్ని వాగ్యాదాలు వచ్చినా తను మానెయ్యాలిందే కాని, ఎన్ని తిట్లు తిన్నా, ఎన్ని కన్నీళ్లు కారినా సావిత్రిమాత్రం ఆపివచ్చి పని ఎప్పుడూ చెయ్యగలడు. తీరేగా తాగి మరి ఏమిస్తుంది అంతగా అయితే... ఈ విషయంలో మాత్రం సావిత్రి సహనం ఎంతైనా అభినందించదగినదే.

‘కాఫీ తాగడం మాత్రం తప్పదు ఎన్ని పేచీలు పెట్టుకున్నా!’.. సావిత్రి ఆ మాట అంతరికితంకోజు సాయంకాలం అనడం అక్షరాలా నిజం. మరి పేచీ అక్కడే వచ్చింది! ‘ఇంతమాట నువ్వు అనగూడనిది తాగేనే అనుకో అది నీకోసం గాని నా కోసం కాదు పైగా నన్ను కప్పిరాదు న్నవా?.. ఊరుకుంటూంటే మరి రెచ్చిపోతోందే పొగరు!...’ అన్నాడు విశ్వం. కోపం వస్తుండేమో అని సందేహించినా అనకుండా ఉండలేకపోయింది సావిత్రి.

‘అంటే ఆపివేయండి? ఉన్న మాటంటే’—నాలుక కొరుక్కుంది సావిత్రి.

‘ఆ మెహట కూడా అను. ఉన్న మాటంటే ఉలుకెక్కువని! తాగడం మానలేని ముఖానివి నీలో నువ్వేదవక పైగా నన్నంటావా? నన్ను నానానికి నువ్వెదగని? నేను సంపాదించేవాణ్ణి! నన్ను ఆధికారం లేదు నీకు—’

పాపం! సావిత్రికి అభిమానం వచ్చింది. అయినా తనకు కాఫీ అవసరం అన్నమాట నిజమే. కాని యంతిహాకే అధికారాలూ, అసధికారాలూ తోలికపోడం దేని కి?.. తినేదో మాటవరదకి అంది ఆ మాట! బాగుంది! తను మాటవరదకంటే అతనికి కూడా అల్లా అనిపించాలని తన నవకోడం పొరబాటు. అతని కది, పైగా ఒక అడగాని చేతి అంతమాట, అంగుళానూ అంత బియ్యంగలగా, అనిపించుకోటం శిరస్సుకొట్టేసినట్లు కాదు!.. ఏది ఏమైతే నేనెంత అతను ఆనాళ్లనుంచీ కాఫీ ముట్టుకుంటాడని కోపం లేదుకున్నాను.

విశ్వనాథం కాఫీ తాగి రెండుగోజులయింది సావిత్రికి మనస్సులో కష్టం లేదనడం పొరబాటు, కాని కాఫీ తాగడం మాత్రం మానలేదు ఈసారి విశ్వనాథం బాగా పట్టుదలమీదే ఉన్నాడనుకుంది సావిత్రి మగ్గులో తీసుకెళ్ళి యివ్వాలనుకున్నా తన తాడనే భయంతో వెనుకంజపెసింది.

యూడోనాడు సాయంత్రం విశ్వనాథం ఆఫీసునుంచి ఇంటికి వచ్చాక తిరిగి బైటికి

‘ఏమండీ! అలా వున్నారా?’ అంది దగ్గరగా వచ్చి

‘ఎలావున్నాను? బాగానే వున్నాను’ అన్నాడు ముక్తసరిగా, మాట్లాడడం యిష్టంలేనట్లు.

‘మీ రలా అంటేమాత్రం మానేవారేకే తెలియదేమిటి?...తలనొప్పిగా వుందా?...’

‘ఏవో కొద్దిగావుందిలే. నువ్వు మరేం చెంగపడక్కలేదు!’ అన్నాడు వెళ్లసరంగా విశ్వనాథం. సావిత్రి కి జవాబు కష్టం కలిగించింది ‘మొగవాల్లింతకన్నా సొమ్మంగా ప్రవర్తించారా యేం? వాళ్ల తీరే అంత అందులో భార్యలదగ్గర ఇదా చెప్పనే అక్కలేదు!’ అనుకుంది సావిత్రి మర్నాటి ఉదయానికి కూడా తలనొప్పి తగ్గలేదు—నెలవు చీట్ రాస్తుంటే అనుకుంది సావిత్రి ‘పోనీ యాస్పా’గాని మరేదైనా పేసుకోరాదుటండీ?’

‘అన్నీ అయ్యాయి. ఆంధ్ర మాత్రం తెలియక్కదు!’ ఈ మాటా కొట్టినట్లుగానే జవాబు. చెప్పాడూ! సావిత్రికి నిజం గా కోపంవచ్చింది ఇంక మరి మాట్లాడకూడదనుకుంది. మధ్యాహ్నం కి ఒళ్లుకూడా కొదిగా వేడెక్కినట్లుంది సావిత్రికేమో తోచలేదు ఎలాగ? ఆలోచించింది సావిత్రి మెరుపులా తట్టించోక ఊహ. ఆమె పెదవులమీద చక్కని చిరు నవ్వు చిందులు పేసింది. కాఫీ మూడుగోజులన్నంచీ తాగకపోడంమూలాన కాబోలు ఈ తలనొప్పి! ఎలాగైనా ఆ కాఫీ కాస్త తాగినే తగ్గవచ్చు. ఈ ఊహ తన కింతకు ముందు తట్టనేలేదు!.. నెమ్మదిగా నొయ్యి అంటించి చక్కని కాఫీ తయారుచేసింది గ్లాసుతో తీసుకొచ్చి మంచం దగ్గరగా నిలబడి పీల్చింది. అతను కళ్లు తెరిచాడు—ఎట్టగా బోళ్లుతులగున్నాయి. ‘ఇదుగో పక్కంటావిడ ఏదో పొడరిచ్చింది. అది కాఫీలో కలిపి తాగితే తలనొప్పి తగ్గుతుందిట. లేవండీ! యిదుగో తీసుకొచ్చాను’ అంది.

‘కాఫీనా? తీసుకెళ్ళి మోరిలో పొయ్యి’ అన్నాడు విశ్వం.

‘నామాట వినండీ! పోనీ నాకోసమేనా! మీరు కాఫీ అక్కలేకపోయినా ఇదివరకంతా నాకోసం తాగలేదా?—అల్లాగే తాగరా?...చల్లారిపోతూ...’ అంటూ జాలిగా ఆతని కళ్ళలోకి చూసింది. ఏ కళ్లనున్నాడో విశ్వనాథం లేచాడు. ఆశ అన్నది అందరికీ వుంటుందిగా! ఓమూల తల పగిలిపోతోంది. తాగి చూద్దాం అనుకున్నాడు. పైగా ఇది తన కిష్టమై తాగటం లేదని సావిత్రికూడా తెలుసుకుంది! ఇంక ఫర్వాలేదు. రెండుగుక్కలో కాఫీ తాగేసి గ్లాసు సావిత్రి కందించాడు. అమ్మయ్య! అనుకుంది సావిత్రి.

సావిత్రి ఆ విషయం ప్రస్తావించనూలేదు. ఒక్కటిమాత్రం నిజం ఆగోజు సాయం త్రిమే విశ్వనాథం ముస్తాబై పికారు కల్లిన మాట మాత్రం నిజం. ‘కాఫీతోలే తగ్గిందనుకుని నవ్వుకున్నా పైకి అనడానికి సావిత్రి సాహసించలేదు. నొప్పి తగ్గిందనడానికి విశ్వనాథం సిగ్గుపడేనావుండాలి ఏది ఏమైనా ఎవరూ ఆ విషయమై ప్రస్తావించలేదు. మర్నాటినుంచీ అతినూ కాఫీ తాగుతున్నాడు! బహుశా తనకోసం తాను తాగుమాన్లు సావిత్రి ఒప్పగుం దని భీమా అయివుండాలి!

నెలాఖరున ఇరవైతోమ్మిదో తారీఖుకే కాఫీపాడి అయిపోయింది. ‘కాస్త ఆఫీసు నుంచి వచ్చేప్పుడు రేపు కాఫీ పొడరు కూడా తీసుకురండి’ అంది సావిత్రి అంత క్రితంకోజు రాత్రి. ‘అప్పుడే అయిపోయిందా పాను పొడరా?’ రెట్టించి అడిగాడు విశ్వనాథం.

‘అప్పుడే అయిపోయిందా అంటే నేనేవన్నా తినేస్తున్నాననా మీ ఉద్దేశ్యం? పొగుడంగా తిరిగి అడిగింది సావిత్రి.

‘మరింత త్వరగా ఎల్లా అయిపోయింది? ఆక తప్పునై నువ్వే మింగేసివుండాలి’ అన్నాడు. ‘పైగా నెలాఖరుని పైన నెలాగుంటాయి? రెండోతారీఖు వరకూ నోటికి తాళం పేసుకో!..’

సావిత్రి కిమాట లలనాటే. అంచేతనవ్వింది.

‘మీకే తలనొప్పి వస్తుంది? నాకేం?... అప్పుడు తలనొప్పి పాపం ఎలా తగ్గిందో గుర్తుకు తెచ్చుకోండి!’.. అంది కొంచెం పెంకతనంగా.

‘ఓహ! ఇంతోటి చెగవ కాఫీకే తగ్గిందంటావ్! సిగ్గులేకపోలేసరి నేనున్ను ఆస్పత్రికిళ్ళ లప్పటికి పనిచేసి తగ్గివుండాలి కాని నీ కాఫీకే కాదు! మాటలు నేర్చిన ఆడదానవు. నదురూ బెదురూ లేదు!’.. సావిత్రి నూరుమాట్లాడలేదు.

తొక్కక మళ్ళీ కాఫీ కాచింది. విశ్వనాథాని కిచ్చింది. ‘అక్కరే’ దిన్నాడు రాత్రి కోపం చల్లారలేదని సావిత్రికి తెలుసు. అల్లా ఒకసారి దగ్గరికి తీసికెళ్ళి గ్లాసు చూపెట్టుకుండా తనే తాగేస్తే మరి తెగించిందనుకుంటాడని అది భయమే!.. జాగ్రత్తగా మూతి పెట్టివుంచింది ఆఫీసుకు వెళ్ళా అతను డబ్బులు జేబులో పేసుకు వెళ్ళడం సావిత్రి మాసింది. అవి ఎలాగూ కాఫీ పొడరుకేనని తనకు ఖచ్చితంగా తెలుసు! సాయంత్రానికి కాఫీ పొడరు ఇంటికి రావడం తిథ్యం! మర్నాడు విశ్వనాథం తాగడంకూడా తిథ్యం! అతను ఆఫీసుకి అటు వడవగానే ఇల్లు గ్లాసుడు కాఫీ సావిత్రి గొంతులోకి వెళ్ళిపోయింది. అతని తరహా అది! ఈవిడ తరహా యిది! ఇద్దరూ ముటికులే...అంచేత వారి సంసార శకట

"అల్లరినత్యం జడివిడిచిన లక్కపిడతలా ఏవి తల్లీ..."

బొమ్మరిల్లు

ఈశ్వర చంద్రుడు

మధురాంతకం రాజారాం

భుగభుగభుగమని పొగలుగ్రక్కు చూ
గూబ గుంయిమన కూత పెట్టుచూ
కూరారాస్తేమను ప్లాట్ ఫారమ్మన
భూమశకటమూ వచ్చి ఆగినది.
టీవీడుగుడ్డలా యూనిఫారముతో
తీవనిగూర్చే కళ్ళ జోడుతో
ముస్తాబైనా యువకుండొక్కడు
'మొదటితరగతి' నుండి దిగాడు.

దిగుతూ, దిగుతూ చెంతనున్న తన
తేలికవరువును తెచ్చుకోవకునై
'కూలీ, కూలీ' అనుచూ నాతడు
గొంతుకనెత్తి పిలిచాడు.
కూలీలెవ్వరు కనబడనందున
కోపవచ్చిం దాతనికి!
ఇంతలోన నొక వృద్ధు డచ్చటికి
ఎందుకోనమో వచ్చాడు.

"వీజుయ్యా ఈ వరువునుకాస్తా
ఇంటిదగ్గరకు తెస్తావా!
బేడో, చూకో ఇచ్చెదలే" అని
బింకముగా నతిడన్నాడు.
మారువలుక కావృద్ధుడు వరువును
మోసికొనుచు తనవెంబడి రాగా
బూట్ల టకటకలుఘోదివమ్ములను

బ్రద్దలుజేయగ నడిచాడు!
గృహమునుజేరి, పరువును దింపి
వృద్ధుడాతనికి వినముడై
"అయ్యా! ఏదో శక్తికొలది నే
సాయముజేసితి నంతేను!
ఇంతమాత్రమున కెందుకు కూలీ
నిత్తురుబాబూ! వద్దండి!
ఎన్నటికైనా అవసరమొస్తే
నన్నే పిలవం"డన్నాడు.

ఆమాటలు విని ఆశ్చర్యముతో
అత డిలా ప్రశ్నించాడు :
"ఎక్కడ ఉండువని నిన్ను పిలుతు, నీ
ఇట్లు ఎక్కడో చెబుతావా!"

తెదవులపై లేనప్పుడు వెలుగగా
వృద్ధుం డిట్లని తెప్పాడు :
"ఈ కలకత్తాపట్టణమందున
ఎల్లరునూ నన్నెరుగుదురు.
ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరు
జక్కడన్నచో చెప్పదురు!"

"ఏమేమీ" అని భయభ్రాంతుడై
యువకుడు గడగడ వణికాడు.
మహనీయుం డగు ఈశ్వరచంద్రుడు
మెల్లగ ఇంటికి నడిచాడు.

ఆదర్శ స్నేహము

హమాయానుచక్రవర్తి ఢిల్లీ జరిచాలించుచున్న కాలం. ఢిల్లీకి నుమారు యిరవై మైళ్లదూరంలో వాక గ్రామంవుండేది. అది నది బొడ్డునవున్న గ్రామం. ఆపూరి యట్టా పుద్వాన వనాలున్నాయి. ఆతోటల్లో పండ్ల చెట్లు అన్ని జాతులూవున్నాయి. చెట్లకొమ్మలు పండ్లతో నిండిపోయేయి. ఒకనాడు ఈనయంతరున్నరవుతుంది. అప్పుడు నుమారు పదిహేనేళ్ల వయస్సుగల యిద్దరు కుర్రవాళ్లు నదిబొడ్డున వున్న వాక తోటలోని చెట్టుకింద కూర్చున్నారు. అందులో వాకని పేరు అజిత్కుమారుడు. రెండవ

వానిపేరుదాదా లేక తోడర్కల్లు. ఈద్విభ్యాతి పొందిన తోడర్కల్ల రేచే అప్పుడు వారిద్దరికీ యాక్రింది గుభావణ జరిగింది.

అజిత్ : దాదా! నువ్వు ఢిల్లీ యెప్పుడు వెళతావా ?

దాదా : నాలుగైదు రోజులలో వెళ్తుంటున్నాను.

అ : అసలు నువ్వెందుకెళ్లావీ ?

దాదా : యీ అజిత్కుమారుడూ, నీకు విసుకైతించుకున్నారా ?

దా : అది యెన్నటికీ కాదు. ఢిల్లీనా, నాతల్లిగారూ, మిమ్మల్ని మరిచిపోగలమా. నిరాధారంగా వున్న మాయద్దర్ని ఆదరించి మీ తండ్రిగారు నీతో సమానంగా

నన్ను పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేసేరు. ఈ రోజువరకూ మమ్మల్ని అతి ప్రేమతో చూస్తున్నారు. ఇక నీ సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. వాకే కంచం, వాకే మంచం. నీకేదుంటే నాకూ అదిప్పించేవు.

అ : అయితే నువ్వెందుకెళ్లావీ? నువ్వులేకపోతే నాకు వాక నిమిషం కూడా తోచదు. నీతోకూడా మీ అమ్మగార్ని తీసుకెళ్తున్నావే. ఆమె వుంటేనువ్వెప్పుడైనా వస్తావని ఆశ నువ్వెళ్లవాద్దు దాదా.

దా : వెళ్లాలి కుమార్. మీ తండ్రిగారి దయవల్ల మంచి ముసద్దీ

వి. జి. స్వామి

న యేను. భూములూ, వాటి సారమూ తెలుసుకుని విలువకట్టుట, కొలతలువేయుట, అన్నీ నేర్చుకున్నాను. ఇక నాస్వకక్షిమిద ఆధారపడి నాతల్లిని సంరక్షించడానికి నిశ్చయించేను. దానికీ మీ తండ్రిగారి అనుమతి, ఆశీస్సు పొందేను. ఇప్పుడు ఢిల్లీలోకూడా వారి స్నేహితుడైన అమరేంద్ర వల్లభునిపేర ఆయన వాకజాబువాసి, యిక్కడి మీవల్లయెంత ఆదరణ పొందుతున్నామో ఆలాగే అక్కడ కూడా జరిగే యేర్పాటుచేసేను.

అ : ఇంతకీ నీ నిశ్చయం మార్చవన్నమాట. నరే సన్ను భూత్రం మరిచిపోకు. నామనస్సుయెల్లప్పుడూ నీమీదేపగులుంది.

దా : ఎంత మూటన్నావా! నువ్వు శ్రీమంతుల బిడ్డవు. మరిచిపోతే నువ్వుమరిచిపోవాలి కాని, యాకరీరంలోని ప్రతి అణువులోనూ, మీతండ్రిగారూ, తల్లిగారూ, నువ్వు, ప్రతిబింబిస్తూ వుంటారు.

అ : మేమేమి శ్రీమంతులం! నరేంద్రబాబూగారికంటేనా? వారి ముందుమేమెంత!

దా : నిర్గంధ కృసుమం యెంత నుండర మైనదైతేనేం. అటువంటి నరేంద్రులు వెయ్యిమందైనా మీ తండ్రిగారితో సమానులుకారు.

అ : నరే దానికేంలే. నీతో వాకటిచెబుతానువిను. వయస్సులో మనమిద్దరం వాకపైనా, బుద్ధితోనూ, భుజబలంలోనూ నువ్వు నాకంటే కోటిరెట్లు అధికుడివి. ముందుముందు నువ్వు అసాధారణ మైన కీర్తినంపాదిస్తావని మాతండ్రిగారుచెప్తువుంటారు. అట్టిసమయం రావాలని నేను యెల్లప్పుడూ భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూవుంటాను. అప్పుడు నీ సోదరుడు అజిత్కీ నీ హృదయంలో కొంచెంచోటుంచు దాదా! (అని కంటనీరు పెట్టడం ఆరంభించేడు) పెంటనే తోడర్కల్లతల్లి కాగలించుకుని,

దా : అదేమిటి కుమార్! ఆడ దానిలాగ యేడుస్తున్నావు? నీతో వాక్కసంగతి చెబుతున్నాను విను. అదిగో మనకెదురుగా ఆడేవాలయంలోవున్న జగజ్జనని సాక్షిగా

వుండేది. అతడు చనిపోయిన తరవాత నేను యే విధంగా చూసినా ప్రేమ నాధునికంటే అధికుణ్ణి కాబట్టి పెత్తనదారీ నాకిప్పించమని వొక అన్నీ పెట్టుకున్నాను. కాని ఢిల్లీలో అప్పుడు సరియైన బుద్ధి మంతులు లేని కారణంచేతనూ, ప్రేమనాధుని తీసి మాటలచేతనూ, అతణ్ణి నియమించేరు. ఇప్పుడు ధర్మ ప్రభువు పెర్వా పరిపాలన వచ్చింది మీవంటి న్యాయప్రియులైన అధికారులన్నారూ. నాకు న్యాయం దయ చేయించుతారని ఆశిస్తున్నాను. మీ వంటి ఉన్నతోద్యోగులు వచ్చినప్పుడు పెత్తనదారు హాజరై వుండేదూ? ఆలా చెయ్యకపోయినా ఫర్వాలేదని ఆయన ధీమా' అని నరేంద్రుడన్నాడు. వెంటనే ఖానుకి కోపంవచ్చి గడ్డం నవరించుకుని, మీసాలు తివ్వతూ వొక సేవకుణ్ణి పిలిచి పెత్తనదారుని నిలుచున్న పాటుని తీసుకురమ్మని సంపేడు. ప్రేమనాధుడు ఖాజా మందిరంలో వుండుటవల్ల ఖానుగారి దర్బానాకి రావడ మాలస్యమైంది. ఈలోగా నరేంద్రుడదంతా ఖాను యడల నిర్లక్ష్యమని చెప్పి శిలపు తీసుకుని వెళ్లేడు.

ప్రేమనాధుడు రాగానే ఖాను ఉగ్రమూర్తి అయినానా దుర్భాషలు అడి పెత్తనదారు పదవినుండి తొలగించేమని చెప్పేడు. అన్నీ విని ప్రేమనాధు డతి శాంతంగా 'ఆపని బాదుషావారు చెయ్యాలి. మీరు చేసినా చెల్లదు.' అన్నాడు. ఖాను నిష్పత్తికిన కోతిలాగ గెంతడం, తెగవాగడం ఆరంభించేడు. అది చూచి యింకా అక్కడుంటే తన

మర్యాదా దక్కదని ప్రేమనాధుడింటి కెళ్లేడు.

మర్నాడు ఖాను ఢిల్లీకి తిరిగి వచ్చి పాదుషాతో వున్నవీ లేనివీ కల్పించి చెప్పేడు. ప్రేమనాధుడు హుమయూను పక్షం ప్రజలను ప్రోత్సహించి తిరుగుబాటుకు సిద్ధంగా వున్నాడని చెప్పేడు. అది విని పాదుషా అతణ్ణి పెత్తనదారు పదవినుండి తొలగించి, అతని యావదాస్థీ సరేంద్రుడికిచ్చేసి, ఫర్మానా యిచ్చేడు. ఖాను స్వయంగా వెళ్లి ఆ ప్రకారంగా చేసేడు. అటుతరువాత ప్రేమనాధుడూ, కుటుంబమూ యెక్కడికి వెళ్లేరో, యేమయేరో, యెవరికీ తెలియదు. అకస్మాత్తుగా వాళ్ల భోగట్టా తెలియకపోవడంవల్ల తోడర్కల్లు అన్ని సంగతులూ కనుక్కుని వాళ్లగురించి యెన్నో ప్రయత్నాలు చేసేడు. కాని కార్యం లేకపోయింది.

కొంతకాలానికి తోడర్కల్లు ఆ స్థానంలో వొక ముఖ్యోద్యోగి అయ్యేడు. పెర్వా చనిపోయిన తరవాత వొకరి తరవాత వొకరిని తెరమీద బామ్మల్లాగ ఢిల్లీ సింహాసనం యెక్కిస్తున్నారు. దింపుతున్నారు. హుమయూను తిరిగి ఢిల్లీ సింహాసనం సంపాదించేడు. కాని త్వరలోనే చనిపోయేడు. అక్కడ చక్రవర్తి అయ్యేడు. రాజ్యంలోని అల్లకల్లోలాలు కొంతవరకూ అణగిపోయేయి. అస్థానంలోని ఉద్యోగు లెవరెవరెటువంటి వారో కనిపెట్టగలిగే సామర్థ్యం వుంది అక్కరుకీ తోడర్కల్లు మంచి ఆర్థిక

వేత్ర అన్నీ, నుంచి నేనాని అన్నీ తెలుసుకున్నాడు. అతడికి వున్నతోద్యోగమిచ్చి 'రాజా' బిరుదుమిచ్చి తన అంతరంగిక స్నేహితులలో వొకడుగా పరిగణించేడు.

సంవత్సరాలు గడిచిపోయాండా బంగళాలో తిరుగుబాటు జరిగింది. అది అణచడానికి చక్రవర్తి తోడర్కల్లుని వదిలించేడు. అతి వశుగతతోయ్యుద్ధంచేసి, శతృవులనోడించి రాజమహాలువద్ద తన సైన్య శిబిరం యేర్పాటు చేసుకుని వొక పెద్ద భవనంలో తోడర్కల్లు వున్నాడు జయించిన బంగళాలో, బరిస్సా రాష్ట్రములలో శాంతి భద్రతలు స్థాపించమని చక్రవర్తి ఆజ్ఞాపించింది. అందుచేత అక్కడ కొంతకాలం తోడర్కల్లు వుండవలసి వచ్చింది. చక్రవర్తి ఫర్మానాలు ఆరేండు రాష్ట్రాలలోని వివిధ ప్రాంతాలలో వున్న చిన్న ప్రద్యోగిగ్గులకి పంపించవలసి వుంది. అనేకచోట ఫర్మానాలున్నాయి. వొక్కొక్కచానికి నేక నేల కాసీలు తయారుకావాలి. అందుకొరకు చాలామందిని మునద్దీలని చిన్న జీతాలిచ్చి నియమించేరు. త్కాలికంగా తోడర్కల్లు సుబాదారు పదవిలోవున్నాడు. తన ఆసీను వేరేవొక మందిరంలో పెట్టించేడు.

కొన్ని పందలముందిమునద్దీలు రాత్రింబగళ్లు సురుగుకాపీలు వ్రాస్తున్నారు. అవన్నీ సుబాదారు గారు చూసి తనవద్దకున్న చక్రవర్తి నేలు తన సమక్షంలో వేయించి క్రింద ప్రద్యోగులకి పంపుతున్నాడు. అది రోజూజరుగుతున్న పని. వొకనాడు కొన్ని ఖాయుగు

ఆదర్శ స్నేహము

కాపీలు అతడు చూడడం తటస్థం చించి ఆ దస్తూరీ చూడగానే తోడర్కల్లు కళ్లలో నీళ్లు తిరిగి మరి చెయ్యికడలేదు. ఆ డి'పార్టు మెంటు అధికారిని పిలిపించి ఆ ప్రాత వ్రాసిన వాడవరు యేలా గుంటాడని అడిగేడు. అతని చేతికింద నువూరు నూరుమంది గుమాస్తాలు న్నారు కాబట్టి మళ్ళీ తన డిపార్టు మెంటుకి వెళ్ళి వచ్చి యీవిధంగా చెప్పేడు, అతనిపేరు ఫకీర్చంద్. నన్నగా, పొడవుగా వుంటాడు, చాలినంత భోజనం వుంటే శరీరం నువర్ణ చ్చాయలో వుండును. కాని శేదరికంవల్ల ఛాయ తగ్గి వుంది. ముఖం మంచి వర్చస్సుగలది. పూర్వమెప్పుడో విలువగల దుస్తులు,

మాడిపోయిన జుట్టారూ, కుట్టూ మాసికలూగలవి ధరిస్తాడు. అందరి కంటే ముందు ఆఫీసుకివచ్చి, అందరూ వెళ్ళిన వాకగంటకి వెళ్తాడు. వాకరితో మాట్లాడుకుంటా తనపని తాను చేసుకుంటాడు' పూరి లో యిక్కడ అద్దె యివ్వలేక, పూరి చివరిని వాక శిథిలమైన యింట్లో తనూ, భార్య, యిద్దరుపిల్లలూ, మిక్కిలి ముసలితనంలోవున్న తల్లి దండ్రులూ నివసిస్తున్నాడు.

ఆ మాటలు వింటున్నంతసేపూ తనలో రేగిపోతున్న తుపాను వైకి తెలియనియ్యకుండా ముఖం కిందికి దించి ఫర్మానాలు చూస్తూ కూచు న్నాడు తోడర్కల్లు. అంతా విన్న తరవాత ఆ వుద్యోగివేపు చూసి, 'ఆ మునద్దీని పెంటనే పనిలోనుండి తొలగించు. మా ఆజ్ఞ పాండకుండా తన యిల్లువిడిచి యెక్కడికీ వెళ్ల కూడదని మా కానసం' అన్నాడు. వుద్యోగి తెల్లబోయి! మహారాజా! నిరుపేదవాడు. తనపని అందరికంటే చక్కగా, శ్రద్ధగా చేస్తున్నాడు. మిక్కిలి వినయవిధేయతలు గల వాడు. ఇంకా యెక్కువ వేతనం యిప్పించమని ప్రార్థిస్తున్నాను' అన్నాడు. ఆలోగా తోడర్కల్లు తనుయిచ్చిన ఆజ్ఞ ప్రాయించి, చక్రవర్తి సీలువేయించి, 'అధిక ప్రసంగం చెయ్యక, మా ఆజ్ఞ ప్రకారం చెయ్యి. నువ్వు చాలా చెప్పేవు కాబట్టి కుటుంబానికి కావలసిన భోజనపదార్థాలు మన కందాలోంచి పంపించు.' అని చెప్పి తోడర్కల్లు లోపలికి వెళ్లేడు.

గుర్తు పట్టలేదు

వెంగళప్ప: (బజారులో వెడుతూఉంటే రామయ్య ఎదురు వడ్డాడు) ఏమండీ! రామయ్యగారూ! యీమధ్య ఎవరండీ కాలధర్మం అయినారని విన్నాను? మీరా? లేక మీ తమ్ముడు లక్ష్మయ్యగారా?

రామయ్య: అదేమిటోయి? ఆ ఘాయిత్యపు మాటలు మొదలు పెట్టినావు? నోరు ముయ్య.

వెంగళప్ప: చిత్తం చిత్తం. లేదు లేదు. యీమంచిండి. రామయ్యగారూ! మీరూ మీ తమ్ముడు లక్ష్మయ్యగారూ కవల పిల్లలవడంచేత ఒక్కటేమాది రిగా ఉంటారు. అందుచేత పని పోయింది మీరో లక్ష్మయ్యగారో తెలియక అన్నాను యీమంచిండి.

ఫర్మానా పట్టుకుని ఆ వుద్యోగి తిరిగి ఆఫీసుకి వెళ్లి యివ్వ లేక, యివ్వలేక, 'ఫకీర్చంద్ కిచ్చి 'మీరు కొంచెం నేపుండండి. నవుక ర్లిద్దర్ని మీతో పంపించు తా న'న్నాడు. ఫకీర్చంద్ (నిజంగా అజ్ఞానమారుడు) ఫర్మానా చదువుకుని గంభీరంగా, 'మీనుబా దారుగారి ఆజ్ఞ శిరసావహిస్తాను. నే నెచ్చటికీ తప్పించుకుని వెళ్లను. వెళ్లేస్థితిలో లేను. మీ నవుకర్లని పంపి మా యింటికి కాపలా పెట్ట నవసరం లేదు' అన్నాడు. 'అది కాదు చందుబాబూ! మీకు కావ లసిన ఆహారపదార్థాలు నమకూర్చ మని నుబాదాదువారి ఆజ్ఞ. అవి

15 రూపాయలకే రేడియో

మొదటి అవకాశముంది.
(అటుగిరికి రేడియో పంపిణీ విభాగము)

- * ఈ విభాగములో లాభరహితంగా ఉన్నాము.
- * అందరికీ అందుబాటులోవున్న వాయిదాలు.
- * ప్రతి 50 లో 10 రూపాయికి పోకగా రేడియోలు లభించును.
- * ఈ రేడియోలకు ఒక సంవత్సరం గ్యారంటీ ఉంటుంది.
- * కొంతవేలంలో కూడా సత్ప్రకాశమునకు తగిన కేగింపు రేడియో వ్యాపార నిర్మాణం.
- * మొదటి రేడియో సులభముగా రేడియో పంపిణీ యుద్ధం మూలకము

రేడియో సినీ ఎక్స్ ప్రెస్ మెంటు
గవర్నమెంట్ విజయవాడ-2

(సినిమా స్టూడియోలో)

ఒక తార మరొక తారతో :

చెప్పలో కాల్చినా పెట్టలేదు.
ఇంతలో కాదు పోనీ విని
పించింది.

రెండో తార : ఏం పాపం !

చెప్పలో కాలు పెట్టలేదంటు
న్నావ్ - కాలికి కూడా పోగ
నచ్చిందా !

పట్టుకుని వాళ్ళు మీ వెంటనస్తారు' అని ప్రయోగించాడు. 'ఆయన చూసిన కణ్ణుల నా కృతజ్ఞత తెలియజేయండి. కాని భిక్షలాగ యిచ్చిన సేవలందరాలు పుచ్చుకోవడం నా కలవాటు లేదని చెప్పండి' అని వెనక్కి చూడకుండా అజిత్కు మారుడు వెళ్ళాడు. ■ సంగతి తోడర్కల్లుకి ఆ ప్రయోగి తెలియజేసేడు.

అజిత్కు మారు డింటికి పిల్లి జరిగిన సంగతి తెండ్రితో చెప్పాడు. అది మన అదృష్టమే. మన దర్శిద దేవత మనల్ని యింకా విడిచిపెట్టలేదు అని వాపోయాడు. 'అజిత్! ఆరాట వడకు భగవంతుని నమ్మితే ఆయన దయ మనమీద కలుగకతప్పదు' అని ప్రేమనాథుడన్నాడు. 'అట్టి నుదినం వొస్తుందనుకోను. నామాట కేంగాని, చిన్నప్పట్నీంచి నదిమం దికిపెట్టి, గౌరవంగా కాలక్షేపం చేసిన మీకు యిట్టి నీ నా వత్త వొచ్చించికదా అని నా విచారం' అని అజిత్ కంటిని పెట్టుకున్నాడు. ఆ నాడూ కుటుంబానికి భోజనం లేదు.

చీకటిపడిన తరువాత తోడర్కల్లు రెండు పెద్దపెట్టెలనిండా నిలువైన

బట్టలూ, మరో పెట్టెనిండా మితా యిలూ పెట్టించేడు. అవి నపుకర్ల చేత మోయించువుని, తన ముత్యాలపల్లకిలో కూర్చుని, పరివారంతో నవ బయల్లేరేడు. తన తోచెప్పిన ప్రయోగిని పిలిపించి, ఫకీర్పండు యింటికి తోవమాప మన్నాడు. భయపడుతూ అతడు తోవమాపెడితే అందరూ పోయి ఆ యింటిముం దాగేరు. వాక గుర్రపు రాతు దిగి తలుపు, ద్వారం లేని ఆ యింట్లోకి వెళ్ళాడు. ఆ యింట్లో వాక మూలని చిన్న ఆము దపుదీపం వెలుగుతున్నది. 'నుభా దార్ మహారాజ్!' అని ■ రాతు వాక కేకవేసేడు. ఇంట్లోవాళ్ళు భయంతో గడగడ వాగుకు తున్నారు. అంతట్లో, అటూ, యిటూ అనేక దివిటీల వెలుగు రులో పెట్టెలు పట్టించుకుని తోడర్కల్లు లోపలికొచ్చాడు.

ప్రేమనాథుడూ భార్య, వాక చింకిచాపమీద కూచున్నారు. అజిత్కు మారుడు వాళ్ళ దగ్గర నిలు

తున్నాడు. అతనిపిల్ల లిద్దరూ ఆ పెట్టెరికి నిద్రనించిలేచి ఆశ్చర్యంతో వొచ్చినవాళ్ళని చూస్తున్నారు. అజిత్ భార్య మొగిల్చిన మునుకు వేసుకుని వాక మూలని నిలుచుంది. వాస్తూనే తోడర్కల్లు 'అజిత్! అంటూ అతణ్ణి కాగలించుకుని, 'బాబా, మాయా' అంటూ ఆ మునలిదంపతుల ముందు మోకరించేడు. అతని కంటి వెంట నీరు ప్రవహిస్తున్నది. 'ఈ పాదా క్షణం మిమ్మల్ని యిట్టి సీక్సెట్ స్థితిలో చూచేటంత పాపం చేసుకున్నాను.' అని, తను తేచ్చిన మింగియాలు పెట్టించి విలువైన దస్తులు వాళ్ళ కిచ్చి, వాళ్ళు వేసుకున్న తరివార వాళ్ళ పంక్తిని కూచుని ఆ మింగియా తిన్నాడు. ఇదిచూచి మరివార మంతా ఆ శ్చర్య గల మురిసి పోయారు. ఆ ప్రయోగి, సగింతలులు గ్రహించి అగంటుగా వారి నాలుగు పల్లకిలు తెప్పించాడు. అందరూ నుభాదారు భవనం చేరుకున్నారు. అప్పుడు అజిత్ 'బాదూ! ఆ

ప్రణవం

బలమును
కండపుష్టిని
వీర్యపుష్టిని
కలిగించును

పిల్లలు,
పిదపస్త్రీలు అందరూ
సవంతలగన
విశ్వాసధర్మము

శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి అండ్ సన్స్ రాజమండ్రి

★ ఆదర్శ స్నేహము ★

నాకు నీ తో చెప్పలేదు, నీకు మహాన్నతపదవి వస్తుందని. ఇప్పుడు నిన్ను చూసి మాకష్టమిస్తుంది. మరిచిపోయేం. అయితే నాకు యీ వేళ నువ్వంత కలిపమైన ధర్మానా యెందుకుపంపేవు? అన్నాడు. 'నీ దస్తూరీ చూడగానే నా కపరిమితా నందం కలిగింది. నీ వ-టివాడు యీ చిన్న పుద్యోగంలో వుండడమా అని అలాగ చేసేను. మీరు నిన్యూహాతో యెక్కడికైనా పోతారేమో అని వెళ్లకూడదని ఆజ్ఞాపించేను. భోజనసామగ్రిలు నిరాకరించే వనగానే నువ్వు మారుపేరు పెట్టుకున్నా, నా అజ్ఞాతే అని నిశ్చయించుకున్నాను. కాని మీకు యీ దీనావస్థ యెలా గొచ్చింది?' అన్నాడు తోడర్శులు.

అజ్ఞాతమారుడు వరేంద్రనాథుని ద్రోహం అంతా వివరించాడు. తాము కొద్దిపాటి విలువగల నగలు వట్టుకుని పాట్నా చేరి అక్కడ నాక అంధువునివల్ల మోసగింపబడి ఆ నగలు పోగొట్టుకున్నట్లు చెప్పేడు. ఆ తరువాత అనేకకష్టాలు పడి తుదకు కాజమహాలు చేరి వర్తకులవద్ద లెక్కలు వ్రాసుకుంటూ, అనేక వస్తులాంటూ, తుదకు ముసద్దీగా చేరడం అంతా చెప్పేడు తోడర్శులు మిక్కిలి విచారించి వారిని తనతో ఢిల్లీకి తీసుకుపోయేడు.

ప్రేమనాథుని యొక్క ఆస్తి అంతా ఢిల్లీకి తరలించివేయడమే కాకుండా, వట్టపరిహారం కింద వరేంద్రుని ఆస్తిలో నగం యిప్పించేడు. శత్రువర్తితో చెప్పి అజ్ఞా

తమారుడికి ఆఫీసంలో పుద్యోగ మిప్పించేడు. ప్రేమనాథుడు 'దామా! నిన్నెలాగ భిసందిండమో తెలియదు' అన్నాడు. అంటే 'మరి వేయిజన్మలెత్తినా మీరు ఇంక బిచ్చం కోరేను. మీరు నాకు చేసిన

మేలులో యిదివొక అణుమాత్రం. ఇక ఆ సంగతి యెత్తకండి' అని తోడర్శులు చెప్పేడు.

అజ్ఞాత సంగీతప్రియుడు. తోడర్శులూ అతడు ఒకరినొకరు కలుసుకున్న సమయాలలో తోడర్శులు తన వీణగానంవల్ల అజ్ఞాతని సంతోషపెడుతూ వుండేవాడు. ★

‘కాప్యాధారం పాత్రం? పాత్రాధారు కావీ?’

ఫోటో : వాళం వసవారావు (రాజమండ్రి)

ప్రతిభల

పూర్వం ఒక పట్టణంలో ఒక మతాధికారి ఉండేవాడు.

అతడు చెడ్డపనులు చేసేవారిని శిక్షించటంలో చాలా కఠినంగా ప్రవర్తించేవాడు. మంత్రవిద్యలతో మాయమాటలు చెప్పి ప్రజల్ని మోసపుచ్చేవారిని, అధికమైన పడ్డీలకు అప్పలిస్తూ అన్యాయంగా డబ్బు గడించేవారిని, దేవునికి సంబంధించిన పనుల్ని సరిగా నిర్వహించకుండా ఉండేవారిని, ఇంకా ఇతర గ్రతా తప్పులు చేసినవారిని చాలా కఠినంగా శిక్షిస్తుండేవాడు. అతడి శిక్షకు పాత్రులైనవారు మరెన్నడూ అట్టి తప్పుల్ని చేయటానికి సాహసించేవారు కాదు. అంతగా అతడు శిక్షించే వాడన్నమాట.

ఆ మతాధికారి దగ్గర ఒక బంట్లోతున్నాడు. వాడు తెలివితేటలలో అఖండుడు; మోసం చేయటంలో మొసగాడు. అతడి పనేమంటే - ఎవరైనా అవిసీతి పనులు చేస్తుంటే వారిని శిక్షించి, వారిదగ్గరనుండి కొంతధనం వసూలు చేసి మతాధికారి కివ్వటం - అందుకని అవిసీతిపరుల ఆచూకీ తియటానికి అనేకమంది గూఢచారుల్ని నియమించాడు. పాపుల దగ్గర పాప పరిహారార్థం వసూలు చేసిన పైకంలో నగానికి పైగా తాను మ్రింగేయటం, మిగిలింది మతాధికారికివ్వటం మామూలుగా జరుగుతుండేది. అంతేగాకుండా, మతాధికారికి తెలియకుండా తాను స్వయంగా వెళ్లి అవిసీతిపరులదగ్గర గదమాయించి డబ్బు వసూలు చేస్తుండేవాడు. ఇక వాళ్లు మతాధికారి వేసే శిక్షలనుండి తప్పించుకోవడానికి గాను యీ బంట్లోతుగాడికి పంచభక్త్య పరమాన్నాలతో భోజనంపెట్టి, కొంత ప్రైం వాడికి లంచంగా ఇచ్చుకొని సాగనంపుతుండేవారు. ఇది మామూలుగా అలవాటుపోయింది అందరికీ.

ఒకరోజు ఈ బంట్లోతుగాడు ఒక ముసలి అవ్వను గదమాయించి

ఒకరోజు ఈ బంట్లోతుగాడు ఒక ముసలి అవ్వను గదమాయించి

మూలం:

అనువాదం:

చానర్

"చిట్టబొబ్బ"

డబ్బు సంపాదించామని ఒక అడవి మార్గానగుర్రంమీద పోతున్నాడు. దారిలో వీడికి ఇంకో బంట్లోతు ఎదురయ్యాడు. అతడు పచ్చని గుడ్డలు, విల్లంబులు, నల్లనిటోపీ ధరించి వున్నాడు. ఇద్దరూ స్నేహంగా పలుకరించుకున్న తరువాత "ఎందాకా వెళ్తున్నావ్? చాలాదూరం వెళ్లాలా?" అని కొత్తవాడు ప్రశ్నించాడు. పాతవాడిని. "అబ్బేలేదు. ఈ దగ్గరలో ఉన్న ఒక అవ్వదగ్గర శిస్తు వసూలు చేయటానికి వెళ్తున్నా" అని జవాబిచ్చాడు బంట్లోతు.

"నీవు స్వయంప్రాయంగా వుండే బంట్లోతుపో?"

"అవును" అని అనుమానంగా

జవాబిచ్చాడు తన అసలు పని చెప్పకోవడానికి సిగ్గుపడుతూ. "ఓ అదా సంగతి. నేనూ నీవంటివాణ్ణి. నీ కిష్టమైతే మనిద్దరం స్నేహంగా వుందాం - ఏమంటావ్? నేను ఈ ప్రాంతాలకి కొత్తవాణ్ణి నాకూ చాలా ఆస్తి వుంది. ఎప్పుడైనా మాయంటికి వెళ్దాంటే" అని తన విషయమంతా చెప్పేశాడు కొత్త బంట్లోతు.

"నాకు చాలా ఆస్తివుంది" అన్న మాటలు మనవాడికి ఆశని కలిగించినై. "నేను ఇంతమందికి టోపీ వేస్తున్నాను, యీ నల్లటోపీవాడికి మాత్రం టోపీ వేయలేనా?" అని మనసులో అనుకొని పైకి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ, మనిద్దరం చేతనుండి శాశ్వతంగా స్నేహితులమై సంచరిద్దాం" అని ఇద్దరూ వాగ్దానాలు చేసుకొన్నారు. తరువాత ఇద్దరూ ఒకే వైపు వెళ్లసాగారు.

దారిలో అతివాగుడుగాడైన పాతబంట్లోతు కొత్తవాణ్ని అనేక ప్రశ్నలు వేయసాగాడు. కొత్తవాడి ఇంటికి దారి తెలుసుకొంటే ఎప్పుడైనా వాడియింటికి వెళ్ళి ఏదో ఒక విధంగా డబ్బు సంపాదించవచ్చని వీడిఆశ. అందుకనే "మీరక్కడ నివసిస్తుంటారో చెప్తే నేను ఎప్పుడైనా రావటానికి వీలుగావుంటుంది" అని కొత్తవాణ్ని అడిగాడు. దానికి కొత్తవాడు "మన నగరానికి ఉత్త

★ ప్రతిఫలం ★

రంగావుంటున్నా. ఇప్పుడు కాక పోయినా మరొకనాడైనా నీవు అక్కడికి రాక తప్పదు. మనిద్దరం విడిపోయేలోగా మాయింటికి రావటానికి దారి చెప్తానులే. అందువల్ల నీకు ఇబ్బంది కలగదు” అని జవాబిచ్చాడు.

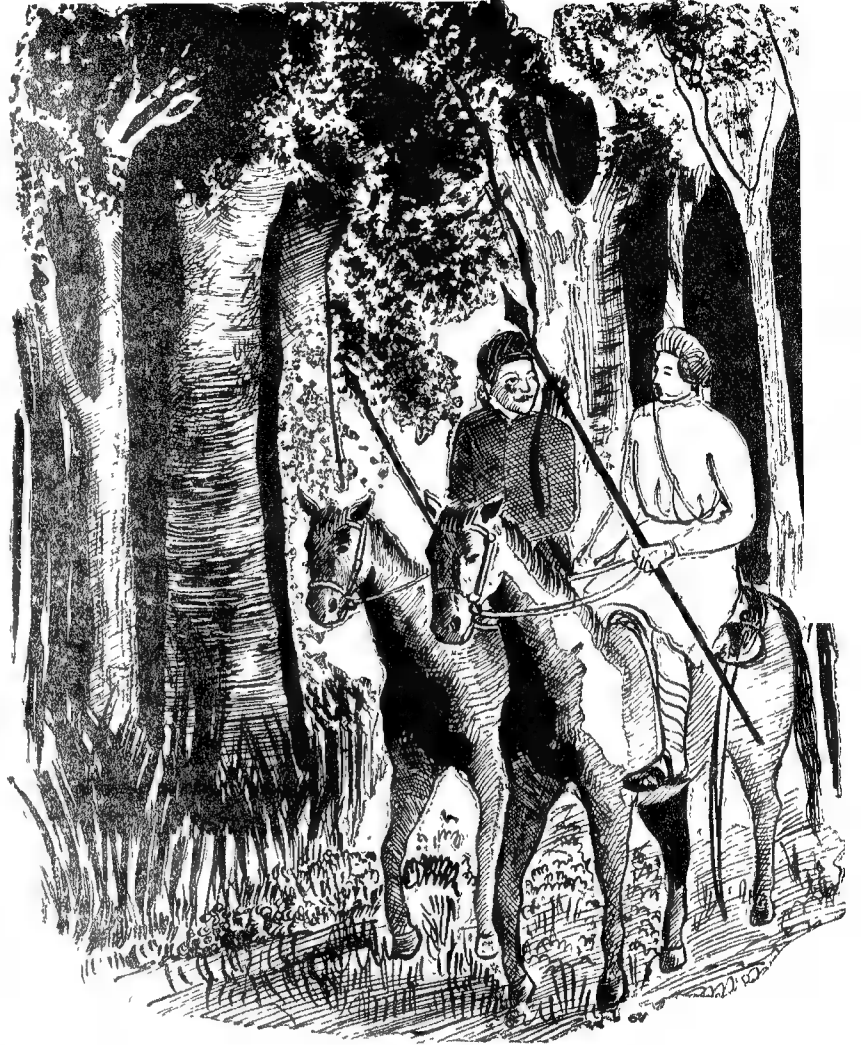
కాని పాతవాడికి మరొక అనుమానం కలిగింది. అదేమంటే తన స్నేహితుడు డబ్బు ఏవిధంగా సంపాదిస్తున్నాడా అని. అందుకని ఇంకో ప్రశ్న వేశాడు. “నరేగాని! నీవూ ఒకడిదగ్గర బంట్లోతువే, నేనూ ఒకరిదగ్గర బంట్లోతునే. అందువల్ల మన రహస్యాలు ఒకరికొకరం చెప్పకున్నా ఫరవాలేదు. ఏమంటావా?”

“ఓ! అందులో ప్రమాదమేముంది?” అని కొత్తవాడన్నాడు.

“నీవు డబ్బు సంపాదించటానికి ఏయే పద్ధతులు అవలంబిస్తావో నాకు కొంచెం చెప్పి?” అని అడిగాడు.

“ఓ! దానికేం. చెప్తాను. నాకు జీతం తక్కువ. పని ఎక్కువ. అందులో మా అధికారి అతిక్రూరుడు. అందువల్ల పొట్టపోషించుకోటానికి అనేక మార్గాలద్వారా డబ్బు గుంజుతుంటాను”

ఈమాటలు విన్నదికి బంట్లోతుగాడికి అమితసంతోషం కలిగి “అరె నావిషయంకూడా అంతే!” అని తన్ను గురించి డబ్బా కొట్టుకోవటం ప్రారంభించాడు. “నేను సంపాదించగలిగినంత సంపాదిస్తున్నాను. ఏవిధంగా సంపాదిస్తున్నానో ప్రస్తుతం చెప్పలేను. డబ్బు అంటే

నాకు చేదుకాదు. అమిత ప్రాణం. డబ్బు అశాశ్వతం అనేవాళ్ళంటే నాకు అమితమంట. వాళ్లందరినీ కొరతవేయాలి. ఏమంటావా భయ్యా!” అని తన స్నేహితుణ్ణి అడిగాడు. అతడు “అవును” అని పూరుకున్నాడు.

“అ! ఇంతకూ నీ పేరేమిటన్నావా?” అని పాతవాడు ప్రశ్నించాడు.

“నిజంగా చెప్పాలంటారా?” అని అడిగాడు రెండోవాడు.

“ఫరవాలేదు చెప్తా.” అని మన

బంట్లోతుగాడు బలవంతం చేశాడు.

“అయితే నేను దయ్యాన్ని. నానివానస్థలం నరకలోకం. కాని నేనుమాత్రం భూలోకంలో సంచరిస్తూ మానవులిచ్చేదాన్ని పుచ్చుకుంటుంటాను. నీ మాదిరిగానే నేనూ డబ్బు అనేకమందిదగ్గర గుంజుతుంటాను. డబ్బు కోసం ప్రసంచమంతటా తిరుగుతుంటా” అని బంట్లోతువంక చూశాడు. ఇంకేం బంట్లోతు? వాడు నీళ్లు కారి పోతున్నాడు. “నేను దయ్యాన్ని” అన్నమాటలు వినే

నరికి వాడి పైపాణం పైచీ పోయి నంత పనయింది. పాపం! దయ్యం గాడికి జాలేసింది.

“అరె - ఎందుకు భయపడ తావ్? నీకు నేను హానిచేయను” అని వాణ్ని బుజ్జగించాడు.

“అయితే! నీవు దయ్యానివా? బంట్లోతువు గాదన్నమాట” అని వసుకుతూనే అడిగాడు దానికి దయ్యం తలవ్రూపి వ్రూకుంది.

“అయితే! తెలియకడుగుతాను. మీదయ్యాలకి మాకుమల్లే ఆకారాలుంటాయన్నమాట!” ఏమీ చేయ నన్నాడని ధైర్యంతో అడిగాడు.

“మాకు ఒక నిర్ణీతమైన ఆకార మేమీ లేదు. మాయిష్టంవచ్చిన కారంలో మేము కన్పడుతుంటాం. ఒకప్పుడు మానవాకారం; మరొకప్పుడు దేవతాకారం; ఇంకొకప్పుడు కోతి కారం ధరించి యీ

ధరామండలమంతా తిరుగు తుంటాం. మేము కోరినదానికోసం వివిధ ఆకారాలు దాలుస్తుంటాం” అని డాంబికంగా మాట్లాడింది దయ్యం. బంట్లోతుగాడికి అనుమానాలెక్కువ. అందుకని వాడు ఇంకో ప్రశ్న వేశాడు. “అయితే! మీకు యిష్టమైన ఆకారాలు దాల్చే శక్తి వుందిగదా మరి డబ్బు కోసం ప్రపంచమంతా తిరగటం చేసికి?”

“దానికి చాలా కారణాలున్నాయి. అవి నీకు ఇప్పుడు నేను చెప్పినా అర్థంకావు. కాని మమ్మల్ని గూర్చి నీవు చాల త్వరలో నంపూర్తిగా తెలుసుకోగలవ్ ప్రతిదానికి ఒక వేళ వుంది.” అని చెప్పి “చాలా ప్రాదైక్కింది - నాకు యింతవరకేం గిట్టలేదు. తొందరగా పోదాం పద. నీవు వద్దనేదాకా నీవెంటేవుంటాను”

అని దయ్యం అంది. మన బంట్లోతు గాడి పరిస్థితి అధ్యాన్నంగా తయారయింది. “దయ్యాన్ని పొమ్మంటే దానికి కోపంవచ్చి ఏంచేస్తుందో” అని పైకి యిలా అన్నాడు.

“అదెప్పటికీ జరగదు - నేను నీకు స్నేహితుడుగా వుంటానని వాగ్దానం చేశాను. నీవు దయ్యాని వైనానరే నామాట నిలబెట్టుకుంటా. ఇక మనపని మనం చూసుకుందాం. నీకు దక్కింది నీవు తీసుకో. నాకు దక్కింది నేను తీసుకుంటా. ఆఖరికి ఎవరికి లాభంవస్తే అది చెరిసగం చేసుకుందాం. ఏమంటావ్ భయ్యా!” అని అడిగాడు.

“ఓ. అలాగే” అని దయ్యం అంది.

ఈవిధంగా మాట్లాడుకుంటూ వాళ్ళొక గ్రామందగ్గరకి వచ్చారు. అక్కడ ఒక వడ్లబండి బురదలో

157 మందికి మా నెం. 16 పోటీలో బహుమతులు యివ్వబడినవి. 1 వ బహుమతి 118 మందికి 2 వ బహుమతి 283 గెలవ బహుమతి 27 మందికి 4 వ బహుమతి 15 మందికి. పూర్తి వివరములు 10-6-54 న సకా ఫీమ్ లో ప్రకటింపబడినవి.

గెలవండి 25,000 గెలవండి
పోటీ నెం. 624. పోటీ నెం. 18.

మా సిలు వేసిన కీ సొల్యూషన్ మొదలు. ప్రీమియర్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మద్రాసు వారి వద్ద డిపాజిట్టు చేయబడియున్నది. వారి అధికారముతో అది ప్రకటించబడును. ప్రథమ బహుమతి ఆర్ కె రెసురు. 12,500 రెండవ బహుమతి, మొదటి రెండు రైసులు కరెసురు. 6,500. మూడవ బహుమతి, మొదటి ఒక రైసు కరెసురు. 3,500. నాలుగవ బహుమతి మొదటి రెండు రైసులు కరెసురు. 2,500. మా అఫీషియల్ కీ సొల్యూషన్ ప్రకారం, అదేంగా నిలుపుగా కూడా.

RAISING COMPETITIONS
BY NO 16-25040-13

31	36	33	30
26	37	40	27
38	25	28	39
35	32	29	34

We hereby certify that the above is the solution to the original deposited with Raising Competitions No 16 on 25-54 to a sealed cover which was opened in our presence to-day and that a copy of the above solution has been lodged with the Bank.

For The Premier Bank of India Ltd.
[Signature]
Sd/- Secy. to the Bank.

274 ఆఖరు తేది 28-6-54 ఫలితములు 12-7-54

ప్రతి రుసుము : ఒక ఎంట్రీ రు. 1/-; 8 ఎంట్రీలకు రు. 5/-; 14 ఎంట్రీలకు రు. 10/-

సొల్యూషన్లు వలసిన విధానము :- ఈ చదరములో 61 నుండి 76 వరకు గల అంకెలు నిలుపుగా అయియున్నాయి, అద్దముగా ఎటుకూడినా 274 వచ్చేట్లు చేయాలి. ఒక అంకె ఒకమార్చేవాడాలి. సాదా కౌగిలిముద్రాపి ఎన్ని ఎంట్రీలైనా పంపవచ్చును. ప్రతి ఎంట్రీ గ్రీం, పోటీ పంపువారు తన (స్ట్రో/పురుషుడు) పేరు, అడ్రసు స్పష్టంగా వ్రాయాలి. అంకెలు ఇంగ్లీషులో పేయాలి. సొమ్ము క్రాస్ చేసిన ఇండియన్ పోస్టులు ఆర్డరు గా గాని, మనియార్డర్లు గా గాని, పంపవచ్చును. ప్రతి మనియార్డరు ఫారములోని కూపనులో సొమ్ము పంపువారు తన (స్ట్రో/పురుషుడు) పేరు, అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను ఎంట్రీలతో కూడా మనియార్డరు రసీదులు పంపవలెను. విదేశాలనుండి ఎంట్రీలు పంపువారు బ్రిటిష్ పోస్ట్ ఆర్డరు లోనే సొమ్ము పంపవలెను. వసూలును బట్టి బహుమతుల సొమ్ము మారుచుండును. ఇందులో పే నేజరు తీర్మానము ఆఖరు; గల్పబద్ధమైనది. 0.4-0 స్టాంపులు పంపిన పోస్టులో ఫలితముల లిస్టు పంపబడును. మా రూల్స్, మరతులు క్రమముగా తెలిసికొనినవారే ఈ పోటీలో పాల్గొనవలెను. మీ ఎంట్రీలు పంపవలసిన ఆద్రసు :

ప్రతిఫలం

దిగబడివుంది. బండివాడు ఎడ్డుల్ని చావమోదుతున్నాడు. పాపం! ఎడ్డులకి పట్టు చిక్కటం లేదు. ఈ వింతచూస్తూ మన బంట్రోతులు కొంచెం దూరంగా గుర్రాల్ని ఆపారు. రైతుకు మండి ఎడ్డుల్ని తిట్టటం ప్రారంభించాడు. “అర్-ఘో, మీకు మాయరోగం రాను. మీమ్మల్ని దయ్యం ఎత్తుకపోను కదిలి చావరే?” అని అదిలిస్తున్నాడు.

బంట్రోతుగాడికి ఒక ఉపాయం తట్టింది. కొంచెం నేపు రైతును ఏడిపించాలని బుద్ధిపుట్టి దయ్యంతో యిలా అన్నాడు. “విన్నావా ఆ బండివాడనేమాటలు? ఎడ్డుల్ని నిన్ను తీసుకోమంటున్నాడు ఆలస్యం ఎందుకూ? ఊ - తీసుకో వాటిని” అని పురమాయించాడు.

“అది గాదు - వాడమాటలు పూరికినే అంటున్నాడు. అంతే - నిజంగా ఎత్తుకపోమ్మనిగాడు - అతణ్ణి ఆడుగు - లేక పోతే కొంచెం నేపు చూస్తూవుండు నీకే అర్థమౌతుంది” అని దయ్యంగాడు అన్నాడు.

బండివాడు ఎడ్డుల్ని చావమోదటంతో అవి గట్టిగా పట్టుబట్టినయి బండి బురదనుండి బయటపడింది. ఎడ్డుల్ని మొచ్చుకుంటూ బండివాడు బండి తోలుకొని పోయాడు.

“నేను చెప్పలా నీకు - వాడు అన్నమాటల అర్థం ఒకటి, వాడి ఉద్దేశ్యం మరొకటి. కాబట్టి నాకేం లాభం లేదు. పోదాంవద” అని

ఇద్దరూ కలిసి అవ్వయింటికి వెళ్లారు.

“ఈ ఇల్లే అవ్వది. ఇదొట్టి పిసిని గొట్టు పిల్లికి బిచ్చం పెట్టాడు. పిక్కదమ్మిడిపోతే దాని ప్రాణంపోతుంది ఎట్లాగైనా దానిదగ్గర డబ్బు సంపాదించాలి. ఎట్లా డబ్బు సంపాదించాలో తెలుసుకో” అని బంట్రోతుగాడు దయ్యం గాడిని హెచ్చరించాడు.

“అవ్వా! తలుపుతీయ్యి” అని తలుపు కొట్టాడు. అవ్వ “ఎవరూ?” అంటూ వచ్చి తలుపుతీసి “ఏం పని బాబూ?” అని అడిగింది.

“నీవు మతాధికారిదగ్గరకు రావాలి.” అని బంట్రోతు అనగానే అవ్వ అదిరిపోయింది.

“నాకు జబ్బుగా వుంది. నేను ప్రయాణంచేయలేనిస్థితిలోవున్నా - నాబదులు ఎవరైనా మతాధికారి దగ్గరకు రావచ్చునా బాబూ?” అని అడిగింది.

“అవ్వా! అందాకా దేనికి? నీవు పన్నెండురూపాయలు ఇచ్చావంటే నిన్ను వదలిపెట్టాను. నీవు మతాధికారిదగ్గరకు రావలసిన అవసరం తీరిపోతుంది. ఈ డబ్బువల్ల నాకేం లాభంలేదు. ఇదంతా మా అధికారికి పోతుంది. ఊ డబ్బిచ్చేయి. వెళ్లిపోవాలి. ఇక్కడ ఆలస్యం చేయటానికి వీలేదు. మాకు చాలా పనుంది” అని తొందరపెట్టాడు.

“అమ్మయ్యా! పన్నెండురూపాయలే!” అని అవ్వ గుండె బాదుకుంటూ “పుట్టి బుద్ధిగిసతరువాత

నేను పన్నెండురూపాయలు సంపాదించే ఎరగను. నన్ను వదలిపెట్టు బాబూ నీకు పుణ్యం వుంటుంది. పేదదాన్ని - అందులో ముసలిదాన్ని. నన్ను బాధించకు” అని దగ్గుకుంటూ బ్రతిమిలాడసాగింది.

“అదేం వీలుగాదు. నీవు చచ్చినానరే నేను వదలిపెట్టను” అని బంట్రోతుగాడు భీష్మించాడు.

“నేను ఏంపాపం చేయలేదు నాయనా. భగవంతుడి సాక్షిగా చెప్తున్నా” అని మొరపెట్టుకోసాగింది అవ్వ.

“అదంతా నాకు తెలియదు. డబ్బిచ్చేయి. మునుపాకసారి నిన్ను వదిలిపెట్టా - అప్పుడు కూడా డబ్బిస్తానని ఎగగొట్టావు. ఈసారి నిన్ను వదల్తు. ఊ - యివ్వు” అని తొందరచేశాడు.

“ఇది అంతా అబద్ధం. ఇంతకముందు నీ ముక్కు ముఖం నేనెరగను” అని “నీకేం పోయేకాలు వచ్చిందిరా, నిన్ను దయ్యం ఎత్తుకపోనూ” అనీ అట్టసాగింది.

ఇదే సమయమని దయ్యంగాడు ముందుకువచ్చి “ఏమిటంటున్నావు అవ్వా?” అని అడిగాడు.

“చూడుబాబూ! వీడికి పోయే కాలం కాకపోతే నన్ను బాధిస్తాడా? వీణ్ణి ఏ దయ్యమైనా ఎత్తుకుపోతే బాగుండు” అని అంది. దాంతో బంట్రోతుకు మండి “నీపెట్టె పగలగొట్టి మైకం తీసికెల్లా - నీకెవ్వరు అడ్డం వస్తారో చూస్తా” అని ఇంట్లోకి పోబోయాడు. వెంటనే దయ్యంగాడు అడ్డంవచ్చి యిలా అన్నాడు.

“అగరాభయ్యా! నీవు ఇప్పుడు

న్యూస్ రీల్

(3-వ పేజీ తరువాయి)

జనీవానూ వేశంకో చీనా మాచించిన కార్యక్రమాన్ని అమెరికా నిరాకరించింది.

—భారతదేశంలో కుట్ర పరిశ్రమలను గురించి పరిశీలించిన ఇంటర్మీడియట్ ప్లానింగ్ టిమ్ నివేదిక ప్రచురించబడింది.

—కాంగ్రెస్ వాదులు కర్తవ్యంగురించి అధ్యక్షుడు జవహర్లాల్ నెహ్రూ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కమిటీలకు ఉత్తరవులిచ్చారు.

అదివారం, జూన్ 6 :

—థంకా (తూర్పు బెంగాల్) లో యునైటెడ్ ఫ్రంట్ పార్టీ సమావేశాన్ని తూర్పు బెంగాల్ గవర్నర్ ప్రభుత్వం నిషేధించింది.

—విజయవాడ, హైదరాబాద్, మొదలైన రేడియో కేంద్రాలలో 20 కిలోవాట్ల ట్రాన్సిమిటర్లను నెలకొల్పడానికి భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. దాని కేంద్రం అహ్మదాబాద్ లో ప్రకటించారు.

సోమవారం, జూన్ 7 :

—ఇండో చీనాలో యుద్ధవిరుద్ధ పర్యవేక్షకులు ఇండోయా, పాకిస్తాన్, ఇండో సీషియా, బర్మా, సింహళాల ప్రతినిధుల ఆర్గినిజేషన్ కమిషన్ నిర్మించాలని ఫ్రెంచి విదేశాంగమంత్రి చేసిన ప్రతిపాదనను రష్యన్ విదేశాంగమంత్రి మాలిగోవ్ నిరాకరించి నట్లు జనీవావార్త.

—ఏప్రిల్ 26 మొదలు కలకత్తాలో అప్పడప్పడు పడుతున్న వరపు నీటిలో కలపడుతున్న రేడియో ఆక్టివ్ చిహ్నాలు క్రమంగా తగ్గుతున్నాయని కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ ధ్యాపకులొకరు ప్రకటించారు.

—జాతీయ మహిళా కాంగ్రెస్ కలకత్తా సమావేశం స్త్రీలకు పురుషులతో సమాన

నాసాత్తు. ■ అవ్వ నిన్ను నాకు దానంచేసింది. నీవు నా వెంట రాక తప్పదు-అని చెప్పి బంట్రోతుగాడ్డి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

“నన్ను వదలిపెట్టు” నీ కెంత ధైర్యం కావాలంటే అంత డబ్బు యిస్తా” అని బంట్రోతు గాడు కాళ్ళా వేళ్ళా పడజొచ్చాడు - కాని దయ్యంగాడి కివేమీ రుచించలేదు. వాడి జట్టు పట్టుకొని నరక లోకానికి లాక్కుపోయాడు. ★

మాక్కులు ఇవ్వాలనీ, సమానమైన పనికి పురుషులకే చేస్తే పేతనాలలో వ్యత్యాసం మా పేదదతి రక్తం పరచాలనీ తీర్మానాలు చేసింది! గృహిణుల తీరికకాలం చిన్న చిన్న గృహపరిశ్రమలకు వృత్తులకు వివిధ యోగవడేవిసంగా ప్రభుత్వం శిక్షణ కేంద్రాలను విరివిగా స్థాపించి ప్రోత్సాహ మివ్వాలనికూడా కోరుతూ ఒక తీర్మానం చేయ్యబడింది.

—మలేరియా నివారణకు గాను జాతీయ ప్రచార సమాహం ఢిల్లీలో ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిజీ రాజకుమారి అమృతేశ్వర్ గారిచేత ప్రారంభించబడింది.

—ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంన్ని కేంద్ర హిందీ విశ్వవిద్యాలయం గా మార్చే కార్యక్రమంపట్ల అసమ్మతి తెలుపుతూ ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం సెనేట్, ఎకాడమిక్ కౌన్సిల్ సంయుక్త సమావేశం తీర్మానం చేసింది.

—నిరుద్యోగ గాన్నీ దారిద్ర్యాన్నీ నివారించాలంటే సామర్థ్యాములను సక్రమంగా భూములు లేనివారికి పంచిడం ఒక్క లేదు. మారమని యూనియన్ సులభి జగజీవరూప ఇండోర్ లో అన్నాడు.

ఆంధ్రదేశంలో ఖనిజసంపదనుగురించి సమగ్రంగా పరిశీలించాలని ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన విజ్ఞప్తికి భారత ప్రభుత్వం అంగీకరించినట్లు కర్నూలువార్త.

మంగళవారం, జూన్ 8 :

—ఇండో చీనాలో కొత్త ఫ్రెంచి సైనికాధికారి జనరల్ ఎలిక్ కమ్యూనిస్టు సైనికాధికారవర్గంలో సంప్రదిండానినీ ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం ఉత్తరవులిచ్చినట్లు జనీవావార్త.

—బిటన్ మొదలైన ప్రభుత్వాలతో వృద్ధితే ఇండో చీనా యుద్ధంలో చివరక రూపాన అమెరికా ప్రత్యక్ష జోక్యం చేసుకోవాలని తలపెట్టిందనీ, కాని బిటన్ సమ్మతించవరకువల్ల విఫలమౌతుందని ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇవ్వాలని కాంగ్రెసు మోరడం జరగలేదనీ అమెరికన్ చివరకాంగమంత్రి డెల్లస్ వాషింగ్టన్ లో ప్రకటించారు.

—జనీవా సమావేశమనాన్ని 90 కోట్లూ పూరిగా గమనించ సవసరం లేదనీ, ఇంకా కొరియాగురించి జనీవా సమావేశంనలు విప్పుమోజవమనీ దక్షిణ కొరియా విదేశాంగమంత్రి సింగ్గన్గి ప్రభుత్వానికి తెలియపరిచినట్లు సీయూల్ వార్త.

—ఇండో చీనాలో నియమించబడవలసిన తటస్థరాజ్యాల పరిశీలక సంఘంలో ఎక

రికీ వీటో అధికారం ఇవ్వబడరాదని ఫ్రెంచి విదేశాంగ మంత్రి రిగోల్ట్ అన్నాడు. ఇండో చీనా యుద్ధవిరుద్ధ గురించి వెంటనే ఒప్పందానికి గావడం అవసరమని ప్రకటించాడు.

—కొలంబో రాజ్యాలను (ఇండో చీనా, పాకిస్తాన్, ఇండో సీషియా, బర్మా, సింహళం) ఆర్గినిజేషన్ కమిషన్ నిర్మించాలని జనీవాలో (బిటన్ విదేశాంగమంత్రి) ఈ డెన్ ప్రతిపాదించారు.

—వియత్నామ్, లావోస్, కంబోడియాలో ఒక్కసారే యుద్ధం విరిమించబడాలని కాంగోడియా ప్రతినిధి జనీవా సమావేశంలో ప్రతిపాదించారు.

—తెలంగాణా విడిగా కేంద్ర తెలుగురాష్ట్రంగా స్థాపించాలని హాచిన్సాదా చెన్నారెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని హైదరాబాద్ ఆంధ్ర కాంగ్రెస్ ఆమోదించింది.

—ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక చాల వరకు విదేశాల సహాయ ప్రస అధారపడి పుంజుందని యూనియన్ ఆర్థికమంత్రి దేశ్ ముఖ గారు మద్రాసులో ప్రతిపా ప్రతినిధులతో ప్రసంగంలో చెప్పారు.

—గుంటూరులో పూర్వార్థ సావనవల్ల విజయవాడ తెనాలినుంచి గుంటూరుకు ప్రత్యేక రైల్వే ప్రయాణ సౌకర్యాలను జూలై 1 నుంచి ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు దక్షిణ రైల్వే అధికారులు ప్రకటించారు.

★

హకల్ బెరిఫన్
వెల 2-0-0
పోసుఖర్లు ప్రసిక్రం.
ఆంధ్ర గ్రంథమాల,
మద్రాసు-1.

విజయవాడ: యు. పెద్దేశ్వరరావు.
54, బంధువద్ది: మద్రాసు-1.
బాంబి: గాంధీనగర్. విజయవాడ-2.

శ్రీ. వి. చలం. వారి "నంధుడు" లంబిరీ చేసి.

మనోహర వారి 'మనోహర'

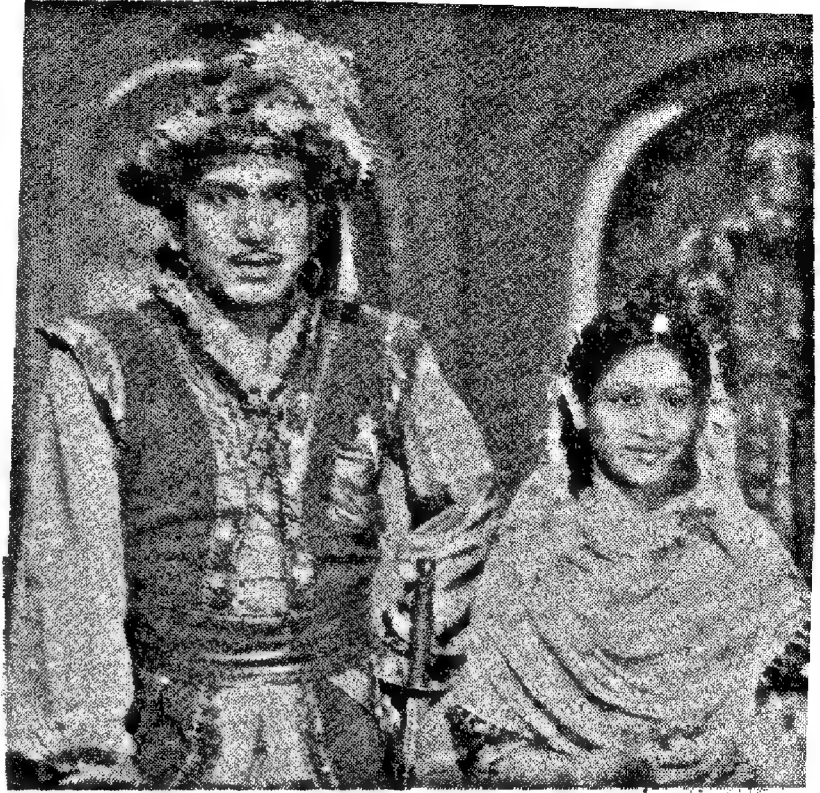
1944 12 1

"తివిరి రాముని బాణము
త్రవ్వవచ్చు,
ఏటిపోటున కెరుకెత్తి
యీదవచ్చు,
బట్టతలమీద జుట్టు
రాబట్టవచ్చు,
ఆడదాని ఆకళనుబట్టి
ఆపలేము."

అని మనోహరవారి "మనోహర"లో 'పిళ్ళే' తేలగీతి పద్యం ఉంది. 'ఇందులో అఖిరి శ్లోకం తీసివేసి

'ప్రేక్షకుల అభిరుచి కనిపెట్టలేము' అని చేరిస్తే బాగుంటుందేమో.

"మనోహర" తెలుగు చిత్రం తమిళ దేశంలో 'పెద్ద విజయం' పొందింది. తెలుగు చిత్రం కూడా తెలుగుదేశంలో బాగా పోరాడేదనీ, ప్రజలు ఆనందిస్తున్నారనీ తెలుస్తోంది.

చి. వ. సుబ్బారావుగారి 'రాజా-పేద'లో 'తేలంగి', అమ్మామ్మ.

"అన్నచార" లో నైతులందరినీ పమిడ్డి డొంగుకోసం పంపికరిస్తున్న నాగేశ్వరరావు.

మనోహర

ఈమధ్య ఏ జానపద చిత్రానికి అంబ పల కడంతేదు. అందుచేత జానపద చిత్రాలు ఈ కాలపువాళ్ళ వంటికి పడవని అనుకు న్నారు. అందుచే ప్రేక్షకులకు కావలసిన విశోదాన్ని తెలివిపేటలతో నష్టయిచేసే ఏ బాపతు చిత్రమైనా ప్రజలు ఆదరిస్తా రనీ, “మనోహర”లో “ఆ విశోదమేగో” ఉందనీ బిస్మికోకతిస్తున్నా.

ఈ చిత్రాన్ని ప్రసాద్ గారు డైరెక్టు చేశారు. తినిబిచిత్రం నుంచి విజయం సాందడంతో ప్రసాద్ గారు ఇటీవల కోల్కత్తాను ప్రశస్తి తిరిగి రావడం, ఆయ నకు బాక్స్ షోస్ చిత్రాలు తీయడం చేత రాదన్న అభావం కొంతవరకు తొలగి పోవడం జరిగింది.

వీళ్ళ వేశాటికి గాన ప్రసాద్ తీసుకు. ఆయన భార్య పద్మావతి. వారికి మనో హరం నే కొడుకు. అందుకు జానపద రాజుల కుల వే ఈ రాజు మంచివాడైనా, మల భంగం బుట్టే పడిపోయే రకం. రాణి సత్యమే పైవే మనోహరం నిరూపించుకొ ణ్డోననే ప్రసాద్ నాథ్య. రాజు గార్ని కులలో ఎవరూని రాజ్య పులాలనే దురా శితో కులంలసేన అనే మాయలాడి నర్తకిగా ఆస్థానంలో ప్రవేశించి రాజును వశపరచు కొంటుంది. రాజు గారు వసంతసేన కులలో పడి రాణిమగ్గుల మోడుతు. వసంతసేన తన భర్తయిన శేరి వర్మకు విషం పెట్టి నదిలో పంపేయిస్తుంది. కాని ఒక సిద్ధుడు అతన్ని రక్షించి తన విద్యలన్నీ అతనికి చేర్చు తాడు. ముఖ్యంగా కేసరివర్మ తిరస్కరించే విద్య నేర్పుతుంటాడు. ఈ విద్య సహా గుండా అతడు ఎవరికి కనిపించకుండా ఉండవచ్చు దీనితోనే తనకు ద్రోహం చేసిన వందలమంది చిత్రకథ నేనె సగతీర్పు కోవాలనుకుంటాడు. అయితే, ముంజే ఆ మనుచం సప్త రథ ఆగిపోతుంది గనుక సినిమా ఆఖరుదాకా పోవటంబాడు.

ఇలాగ 18 ఏళ్ళ గమస్తాయి. మనో హరడు పెద్దగా పెద్దవాడు. అతని 18 వ జన్మదినోత్సవం నేడు కలు జరుగుతుం టాయి. ఆ సందర్భంగా కేసరివర్మ రాజుకు వసంతసేన అయిష్టం కలగజేసే ఉద్దేశంతో ఒక నాటక బృందంతో వచ్చి రాజ సభలో ఒక నాటకం చేస్తాడు. ఆ నాట కంలో వసంతసేన తన భర్తను చంపి రాజు గార్ని ఎలా వశపరచుకొంది అ వ్యాప కేశంగా గూపిస్తాడు. నాటకం చూసిన తర్వాత రాజుకు కోర్కెగా అనునానం కలుగు తుందిగాని వసంతసేన తన నాయకులలో అతన్ని మళ్ళీ కంచుకుంటుంది.

ఈ నాటకంలో మనోహరుడు కందా మోహన్ యాడు బాలుకుగా చూప బడ్డాడు. ఆ తరువాత 18 ఏళ్ళ జరుగుతాయి. 18 ఏళ్ళ జరిగిన తరువాత కూడా మనోహరు డికి ఇంకా 18 వ జన్మదినోత్సవమే ఎలా జరుగుతోందో తెలియదు. ఏమైతేనేం, ఈ నాటకంద్వారా మనోహరుడికి తన తండ్రిని వసంతసేన కులలో పడడం, తన తల్లికి అన్యాయం జరగడం తెలుస్తుంది. అతడు వసంతసేనను పాతమారుస్తానని బయలుదేరుతాడు. కాని తల్లి పశిమఖమే తన సుఖమని భావించేది కనుక కొడుకును వారిస్తుంది.

మనోహరుకు తల్లి అక్కతో, తన మాతా మహుడి రాజ్యం ఆక్రమించిన ముక్కు విజయం నే రాజుపైకి యుద్ధానికివల్ల ఆ రాజునిచంపి, రాజుమాతుర్ని వివాహం చేసు కునిఇంటికి తిరిగివస్తాడు. యుద్ధసమయంలో మనోహరుణ్ణి హత్యచేయించడానికి వసంత సేన చేసిన ప్రయత్నం విఫలమై ఆసంగతి మకోహరుడికి తెలుస్తుంది. పంట నే వసంత సేనను చంపడానికి బహుళగుతాడు. మళ్ళీ తల్లి అడ్డపడుతుంది. ఈబృం గా రాణి చాలా సార్లు అడ్డపడి కథను నివరదాకా రక్షించు కుంటూ వస్తుంది.

వసంతోత్సవాలు జరుగుతూ ఉంటాయి. ఆ సమయంలో వసంతసేన మనోహరుణ్ణి కులట పురుషుని తిడుతుంది. అది విని రాజు గారికి కూడా కష్టం కలుగుతుంది. కాని రాజు మనస్సు మార్చడానికి వసంత సేన ఒక పన్నాగం పన్నుతుంది.

వసంతోత్సవంలో వసంతసేన మనోహ రుణ్ణి కులట పురుషుని అంటుంటే ఎందు కూగుకున్నావని మందలించడానికి గాను రాణి గారు సుంద్రీ అల్లకిల్లాగి అర్ధరాత్రి నేళ తన అంతఃపురానికి పలికిస్తుంది. రాత్రి వేళి రహస్యంగా ఎలిపించడ మందుకని మన కౌశ్యర్యం కలగవచ్చునుగాని, రాణి కులట అని రాజుగారికి నిరూపించడానికి వసంతసేన కింతకంటే మంచి అవకాశం చిక్కగదా! రాణి, పత్రికీలుడు ఒంట రిగా ఉంటుంటూనే రాజుగారు భార్య ఎగ్గివారికి అని ఎమ్మతాడు. మర్నాడు రాణిని, గర్భిణియిన మనోహరుడి భార్య విజయను దీక్షికోట్లో బంధిస్తాడు. మనో హరుణ్ణి వధించమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు. తండ్రి నూటను శిగసావసించమని తల్లి ఆజ్ఞాపించి నంగువల్ల ఎదిరించగలిగి ఉండిన్న మనో హరుడు తన నాటకం అంగీకరిస్తాడు. (అయితే రాజు గారు తన భార్యతో వ్యభిచ రిస్తున్నాడని అనుమానించిన పత్రికీలుణ్ణి

జుమించాడో ఏమోగాని అతన్నే విా చెయ్యడు.)

వ్యభిచారానికి తీసుకుపోబడుతున్న మనోహరుణ్ణి అంతరానుడై ఉన్న కేసరి వర్మ రక్షించి తన గుహకు తీసుకుపోతాడు. ఇక్కడ వసంతసేన తన కొడుకైన వసం తుణ్ణి యువరాజు చేయమని కోరుతుంటు, కాని ఆ పిచ్చివాడికి రాజ్యం ఇవ్వడానికి రాజు ఒప్పుకోడు. అప్పు డామె తన పాత విలుడైన ఉగ్ర సేనుడనే రాజును నేనా పమేతంగా నిలిపించి రాజును బంధిస్తుంది. ఈ సంగతి తెలిసి మనోహరుడు, కేసరివర్మ సమయానికివచ్చి రాజును, రాణిని, విజ యను, ఆమకు చెరసాలలో పుట్టిన పసి బిడ్డను అందర్ని రక్షిస్తాడు. ఉగ్ర సేనుడు చస్తాడు. వసంతసేనను కేసరివర్మ ముక్కలు ముక్కలుగా పరికి పగతీర్చుకుంటాడు. రాజు పశ్చాత్తాపపడతాడు. ఆ పిమ్మట అంతా సుఖంగా ఉంటారు.

బాక్స్ షోస్ చిత్రం కులకవలసిన లక్షణాల్లో ఏదొక్కదాన్ని విడిచి పెట్టదు డైరెక్టరుగారు. కథలో విరివిగా సంఘటన లున్నాయి. ముందేమి జరుగుతుందా అనే ఉత్కంఠ ప్రేక్షకునికి అనుగడుగునా కలుగు తుంది. శివాజీ గణేశన్ మాటిమాటికి కత్తి దగాయడం, ఇనపగొలుసులు తెంచుకోవడం, కత్తియధాలు చెయ్యడం వగైరా ఘంటు లతో వీరరసం సృష్టిస్తాడు. అంతర్ధామం డై ఉన్న కేసరివర్మ అద్భుతరసం, వివిధ పాత్రల పడతలపైన వ్యాఖ్యానం చేస్తూ వసంతుడనేవాడు హాస్యరసం, కన్నాంబ గారు కరుణరసం, పి. కె. సరస్వతి స్నె ఎప్పలు సప్తయిచేస్తారు. ఇలాగ యథాశక్తి అంతా తలకా రసం కలగజేస్తారు. కనక కథవిషయంలో డైరెక్టరుగారేమీ చచ్చు చేయలేదు. శివాజీ గణేశన్ మేకప్ కొంచెం వగలుగా ఉన్నా అతిగా ప్రద ర్శించేస్తంటులు మాన్తూ గార్ని గూర్చి ఎవరూ పట్టించుకోరు. కన్నాంబకు చాల రోజులతరవాత తగినపాత్ర లభించినట్లుంది. రాజకుమారికూ డా గాగా నటించింది.

స్వర్ణీయ బలిశీపల్లి నాసిన సంభాషణలు నాటక ఫిక్చర్లో ఉండడం ఈ కథకు, ఈ పాత్రలకు నిండుదనం తెల్పింది. ముందాగా పడిచే సమానతల ఇలాంటి అధునాత కల్పనా కథలకు కాగా సరిపోతుంది. అందులో గగ్గయ్యకంఠాన్ని తలపించే జగ్గయ్యకంఠం, నిర్మవ్యమైన వడిగలిగిన ఉచ్చారణ గణేశన్ అభినయానికి అతికినట్లు సరిపోయాయి.

పాటలు బలిశీపల్లి, శ్రీయ, శ్రీశ్రీ వ్రాశారు. పాటలో తినుమాత్రంగా అల్ల లాలు పడ్డాయి. “ప్రేక్షకుల అభిరుచి కని పెట్టలేము” అని ఇందాక అనుకున్నట్లు

గానే, "తుణతుణముల్ పెన్నార్ చిత్రముల్" అని మరొక అధికార వ్యాసం చేయవచ్చు. ఈ పెన్నార్ నూరే, వీరికి విశ్వానాథ విది అట్టిలంగా తోస్తుందో, విది సుట్టిలంగా తోస్తుందో చెప్పడం బ్రహ్మతరం గాదు.

“అది అసలే నీలో లేదా?”

మరి పుట్టుకతోనే దేవుడు

నిన్ను బట్టబయలుగా

వదిలేశాడా?”

అనే పాట పెన్నార్ కు అర్థమై ఉండదు. ఒక తేలిక అర్థమైతే, మంచి నానాకైన పాట బతుకుని వదిలేసి ఉంటారు.

తక్కినవాటి సంగతి వేపు దేరుసమగాని, “ఎంటరైయిన్ మెంట్” శ్రుష్టలంగా కలిగిన యీ చిత్రం నిర్మాతలకు లాభాలు చేకూర్చి పెట్టుకుందిని ఆశించవచ్చు.

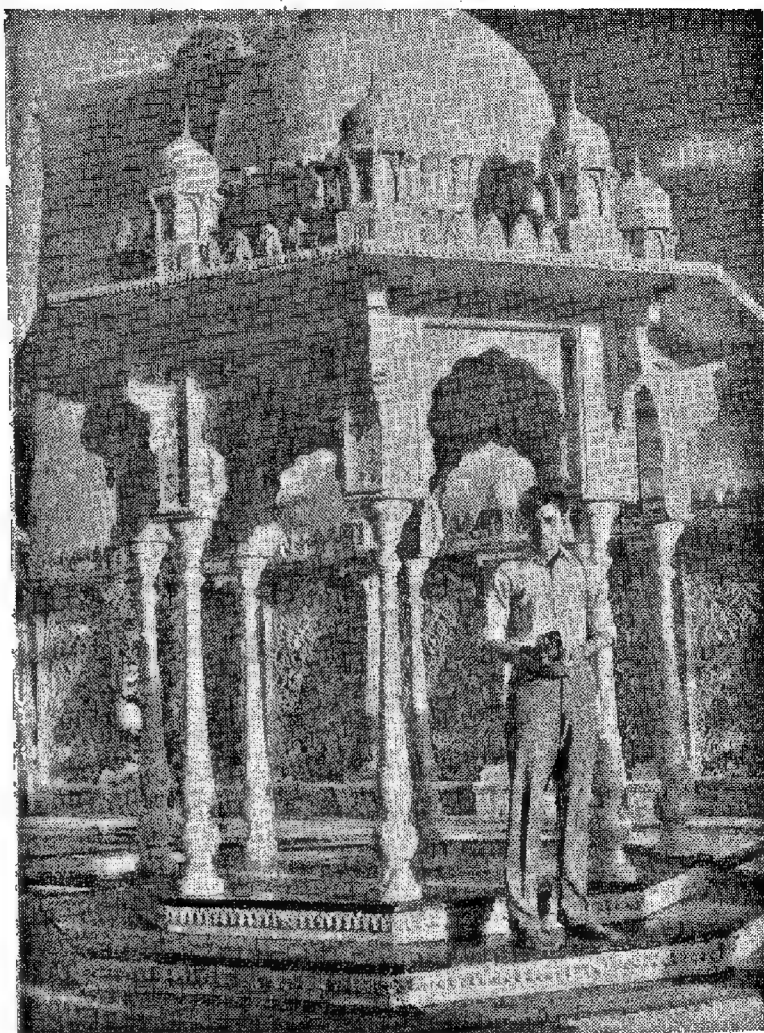
★ సినిమా వార్తలు ★

కొత్త టెక్నిక్

పర్ సెక్టా - స్టీరియో ఫోనిక్ సౌండ్ అనే కొత్త టెక్నిక్ ను ఎమ్. జి. ఎస్. పారమౌంట్, వార్నర్ బ్రదర్స్ కంపెనీల వారు ఆవలంబించారు. ఈ టెక్నిక్ మ్యూజియన్ లో గత ఏప్రిల్ లో ప్రదర్శించబడింది. ఈ టెక్నిక్ ను విశదీకరిస్తూ కొన్ని దృశ్యాలు, ఎమ్. జి. ఎస్. వారు తీసిన చిత్రాల్లోని కొన్ని దృశ్యాలు చూపించబడినప్పుడు చాలా ప్రశంసలు వచ్చాయి. ఈ టెక్నిక్ లో ఉన్న విశేష మేమంటే, స్టీరియో ఫోనిక్ కబ్బం రికార్డు చేయడానికి వేరు వేరు ట్రాక్ లు కాక, ఒక ట్రాక్ ఉపయోగించబడుతుంది. ఈ టెక్నిక్ లో తీయబడిన చిత్రాలకోసం థియేటర్లలో ఎట్టిమార్పులూ చేయ్యవక్కరలేదు.

(ప్రతిభావారి చిత్రం (రే మక్కా) రాదాపు సగం తయారైంది. జూన్, జూలై నెలల్లో విద్యరామంగా నెప్ట్యూన్, రేవతీ స్టూడియోలలో వరసగా సెట్లు వేసి, ఆగస్టు కల్లా చిత్రం పూర్తిచేసి, ఆగస్టులోనే విడుదలచేయాలని నిర్మాతలు ఆలోచిస్తున్నారు.

“రాజా - పెద” బహుశా ఈ నెల 18 వ తేదీన విడుదలచేస్తామని నిర్మాత, దర్శకుడు ఎ. వి. శుబ్బారావుగారు చెబుతున్నారు.

మోహన్ స్టూడియో (బొంబాయి)లో “మొఘల్ - ఇ-ఆజం” సెట్ లో ఒక భాగం.

భారత చలనచిత్ర నిర్మాతల సంఘం (బొంబాయి) వారి 16 వ వార్షిక సమావేశంలో ప్రముఖ నిర్మాత డా. ను. భో. ఎమ్. పాంవోలీ అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకోబడ్డారు. ప్రముఖ నిర్మాతలైన కొంతారం, మెహబూబ్, కర్కార్, సాహరావ్ మోడీ, హా. మీ. వా. డి. యా, రాజ్ క. పూర్, ఎస్. జి. భట్, తోటారాం జలాన్, బాబూరావ్ పాయ్ ఈ సంఘం నుండి ఇటీవలనే రాజీనామా ఇచ్చారు.

ఎవరెస్ట్ శిఖరాన్ని అధిరోహించిన పీరుడు టెన్సింగ్ నార్గే, హాల్ బుద్ లో టెన్సింగ్ యత్ సెంచరీ ఫోన్స్ వారి “సేవర్ టూత్” అనే చిత్రంలో నటించడానికి అంగీకరించాడు. ఈ చిత్రంకోసం ఎవరెస్ట్ శిఖ

రాన్ని పరిసరదృశ్యాలను సినిమాలోపైనుంచి షూట్ చేస్తారట.

సినిమాపరిశ్రమకు అర్థికంగా దోహదపెట్టే బదులు ప్రభుత్వం పరిశ్రమను మరింత తమ ఆదుపులోకి తెచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నదని ఇండియన్ మోషన్ పిక్చర్ ప్రొడ్యూసర్స్ అసోసియేషన్ కొత్త అధ్యక్షుడు డా. ను. భో. పంవోలీ అన్నారు. నేడనల్ ఫిల్మ్ బోర్డును స్థాపించడానికి నిశ్చయించినట్లు ప్రభుత్వం చేసిన ప్రకటనపై వ్యాఖ్యానిస్తూ, ఫిల్మ్ ఇంక్వైరీ కమిషన్ నివేదికలో సినిమాపరిశ్రమను బలపరిచే అంశాలను మాత్రం ప్రభుత్వం నిరాకరించింది.

సినిమా వార్తలు

దగ్గారు. (పన్నులభారాన్ని కొంత తగ్గించాలని ఇంక్వైరీ కమిషన్ నివేదికలో మూచించబడింది.) క్షిప్ర సినిమాలో ఉన్న సినిమాపరిశ్రమను బ్రెటన్ గా ప్రభుత్వం అడనులో ఆదుకుంది అని లింకవరమా సినిమాలు పూజానికి ప్రయోజనకరమైనవో కావో మన ప్రభుత్వం నిశ్చితంగా తెలుసుకున్నట్లు లేదని పంచోలీ అన్నాడు.

[ఫిల్మ్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా కార్యకర్తల ప్రభుత్వ ప్రకటనగురించి చర్చించడానికి సమావేశమైంది.]

* * *

భారతదేశంలో సినిమా స్కూల్ ను విశేషంగా ప్రచారంలోకి తీసుకురావాలనే

ఉద్దేశంతో 'ట్యూంటియత్ సెంచరీ ఫాక్స్ కార్పొరేషన్ (ఇండియా) వారు ఫిల్మ్, బొంబాయి, కలకత్తా మూడు థియేటర్లకు యజమాన్యం వహించడానికి ఏర్పాటు చేశారు.

ఇదిగాక భారతసినిమాపరిశ్రమ యజమానులు కొందరి సహకారంతో మన దేశంలో సినిమా స్కూల్ చిత్రాలు నిర్మించడానికి కూడా సహాయం జరుగుతున్నాయి. దీనితోపాటు మనదేశంలో ఏర్పించబడే కొన్ని మంచి చిత్రాలను విదేశాలలో విడుదలచెయ్యడానికి 'ట్యూంటియత్ సెంచరీ ఫాక్స్ కార్పొరేషన్ కృషి చేస్తుంది.

* * *

ఈమాసం బెర్లిన్ లో జరుగుతున్న ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ లో 'దేవతా' నిర్మించిన "భగవాన్ త్రికృష్ణ చైతన్య" చిత్రాన్ని ప్రదర్శిస్తారు.

* * *

తీర్థీ చిత్రాలంటే నిజానికి విడివిడిగా ప్రదర్శించడానికి వీలైన రెండు చిత్రాలే కావటి. తీర్థీ చిత్రాలపైన మామూలు చిత్రాలపైకంటే రెట్టేపు పన్ను వసూలు చెయ్యాలని వెంబ్రూర్ రెవిన్యూజోర్డు నిర్ణయించింది.

మంచు, వెన్నెల ఇత్యాదులనే పేరు ఎక్కువగా తమ కావ్యసామగ్రిలో చేర్చుకొన్నారు.

"జీవిత మాయలగా
ఊగద తియ్యని కలగా...
తెలిసుబ్బుల సురగలలో
తెలివెన్నెల తిరగలలో
పయనించు చంద్రవాకలో
శయనించే తారాశోమలిన్
జీవిత మాయలగా
ఊగద తియ్యని కలగా..."

అనే మన సత్యం వీరేశయాలలో ప్రస్తుతంగా కనిపిస్తుంది. ఇది కొందరికి పలాయన వాదంగాను, మరికొందరికి అపలైన జీవిత వేదాంతంగాను కనిపిస్తుంది. ఈ భిన్న దృక్పథాలమధ్య కవిత్వపు విస్తృత తేల్చడానికి కావ్యశిల్పం చాలవరకు సహాయకారి అవుతుంది. శిల్పదృష్ట్యా చూస్తే ఈ శయలు ఉత్తమ శ్రేణిలో చేరకపోవచ్చును. సంగీత ప్రధానంగా రచించిన శయలలో కావ్యశిల్పం కొరవడడం సామాన్యంగా జరిగి పనే.

రజనీకాంతరావుగారు మంచి గాయకులు. సంగీత సాహిత్య సంస్కారాలు రెండూ కలిగినవారవడంచేత వీరి గాయలు పాడుకొని భావోన్మీలనంపొందడానికి అనువైనవి. ఆయన స్వయంగా తనే పాడినవీ, నూర్యకుమారి, రాజేశ్వరరావు, ఘంటసాల, భానుమతి, ఎస్ వరలక్ష్మి మున్నగువారితో పాడించినవీ అనేక సుప్రసిద్ధ గాయలు ఈ సంపుటిలో ఉన్నాయి. యువలోకాన్ని, ముఖ్యంగా విద్యార్థిలోకాన్ని ఈ సంపుటి తిప్పకుండా ఆకర్షిస్తుందనడంలో సందేహం లేదు.

విశ్వాత్ముల వరసింహూర్తి, దశరథ రావు లింగేశ్వరరావుగార్లు రచించిన త్రివర్ణ ముఖ చిత్రం చాలా ఆకర్షణంగా ఉంది. పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు ఆశీర్వాద్యాలు వ్రాశారు ఈ సంపుటికి 1958 సంవత్సరపు ఉత్తమ ఖండకావ్య సంపుటిగా మదిరాసు ప్రభుత్వం బహుమతి ఇచ్చింది.

నినీరాణి:— సచిత్ర సినిమా మానవ పత్రిక; ప్రథమ సంచిక
వెల 0-8-0; ఎడిటర్. మహేశ్వర;
పబ్లిషర్ : డి. బాబు.

ప్రతిభావారి "రేచుక్క"లో చంద్రయ్యగా జోగారావు.

గ్రంథస్యికారము

శతపత్రసంపదరి:— గేయసంపుటి; రచయిత: బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావు; వెల రి. 0-0; ప్రకాశకులు వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్, 490 తిరువొత్తియూర్ మైకోడ్డు, చాళిశేట్ట, మద్రాసు-21.

"శతపత్ర మండలి! ఓహో శతపత్ర మండలి!" అని నూర్యకుమారి పాడిన పాట విసనివారెవరూ ఉండరు. నూరు రేఖలుగల తామరపువ్వు వాస్తవ ప్రపంచంలో ఎక్కడా గోచరించేది కాదు గనుక, భారత కవులు నిరంతరం అక్షేపిస్తున్నా మనుకునే అలభ్యమూ, అతిలోకమూ ఆయిన సాందర్యానికి అది సంకేతమని భావించవచ్చును. కనుక, రజనీకాంతరావుగారు తమ గేయాల సంపుటికి 'శతపత్ర మండలి' అని నామకరణంచేయడం బాగానే ఉంది. వీరి గేయాలలో అంతెలా అతి సుకుమారమైన సాందర్యాశ్లేషణ కనిపిస్తుంది ప్రేమ, విరహం, వసంతోత్సవం, మధువు,

తిరునాళ్లు

(5-వ పేజీ తరువాయి)

శంకునే వోటనా పరిపాదించారు - ఆ గాళ్ళాత్తలసోదరుడుకూడా తన కమారతో పూజ వాళ్ళకి పంపిణీ చేయిస్తాడు, ఇది కదిలేమయినానికే అంతా కుదుటపడి. కూర్చున్నో, ఒకళ్ళ నొకళ్లు చేరగిలబడో, సర్వజన సోదర్యభావం పైనే పేనుకు పోయిందేమో అన్నట్లుగా ఒకరినొకరు అన్యోన్యం చూస్తున్న కూర్పున్నాడు - విదేశీ యాత్రికుడు పురుషోత్తాన్ని చూసి "మర చెంబు సంపాదించేవే" అని ప్రశంసా నూచకంగా తల పంకించాడు. "పురుషోత్తం, చిట్టచివరికి కొన్నావుట్రా, మర చెంబూ" అని అడిగాడు శేషవతారం మర చెంబు చేతపుచ్చుకుని. "పోయిన చెంబేరా గాబూ యిది. ఒక కుర్రాడు అమ్మ చూపాడు చవగూను - ఇదిగో - పి. పి. పుణ్యమూర్తుల పురుషోత్తం పేరు పోడి అయ్యారా" అన్నాడు! - రైలు కదిలింది; - మళ్ళీ కొండలమించి చల్లగాలి కిటికీలోంచి కొనుతోందికీ మహామంది పుణ్యం చేసు కున్నారా... ఈవేళ అన్నాడు శేషవ తారం. కుగ్రంంగా కొత్తగా కనిపించుట్టు లోమడంవల భగభగా పొడ్యుమీ చంద్రు డింకా మెరిసే మర చెంబు పరిశీలిస్తూవుంటే చుట్టపక్కల ప్రయాణికుల సంభాషణలు మాత్రం మెలిమెలిగా శేషవతారం మన స్సులో చిన్ని చిన్ని మడిగుండాలు తిరు గుమీ కరిగిపో వారంభించాయి - రైలు కిటికీలోంచి ఎదురుగా కనిపించే చంద్ర గుంకంలోకి శేషవతారం అగ్రనిమిలితుడై తేలిపోయాడు - రైలు దిగి ఇంటికీవెళ్ళి చేరుకోగానే - అతని భార్య ఎదురేగి "ఏమండీ, నేనుడికి ఏమని దణ్ణం పెట్టు కున్నావో చెప్పురా" అనడమతోంది, ప్రసాగా లండపుచ్చుకుంటు! - "ఏమని పెట్టుకున్నానూ, ఏమని పెట్టుకోలేదే..." శేషవతారం మళ్ళీ అలోచనలో పడ్డాడు. "నేనుడికి నమస్కరించినప్పుడల్లా మనస్సు నిర్మలమై నిశ్చలమైపోయి పైకి చూసిన ఆ మూర్తినీ మళ్ళీ మన స్సులో ధ్యానించి తీవ్రదయగ "కొవడం తీపు-ఫలావా కోర్కె" - "కొవాలని కోరలేదే - వివిరా పురుషోత్తం - నీ సంగతి చెప్ప" అని పక్కకి తిరిగిసరికి చంద్రలోకం కరిగి - రైలు పెట్టిలో కూసున్న పురుషోత్తం పక్క అతనికి బోధి తున్నాడు; - "ఈజా నాకు అండియ్యి బట్టయియ్యి అని అడిగింది కంట చిరు నవ్వుతోనో కృత్రిమతనో తండ్రియైన భగవంతునితో తాడొత్తయ్యి పొందడమే సరసుకుంటాను" అని. అయితే, ఇంటి కెళాక మా ఆవిడ అడిగితే ఆమెకి అలాగే

చెప్పాను" అనుకుని మళ్ళీ చంద్రలోకానికి తేలిపోయాడు శేషవతారం.

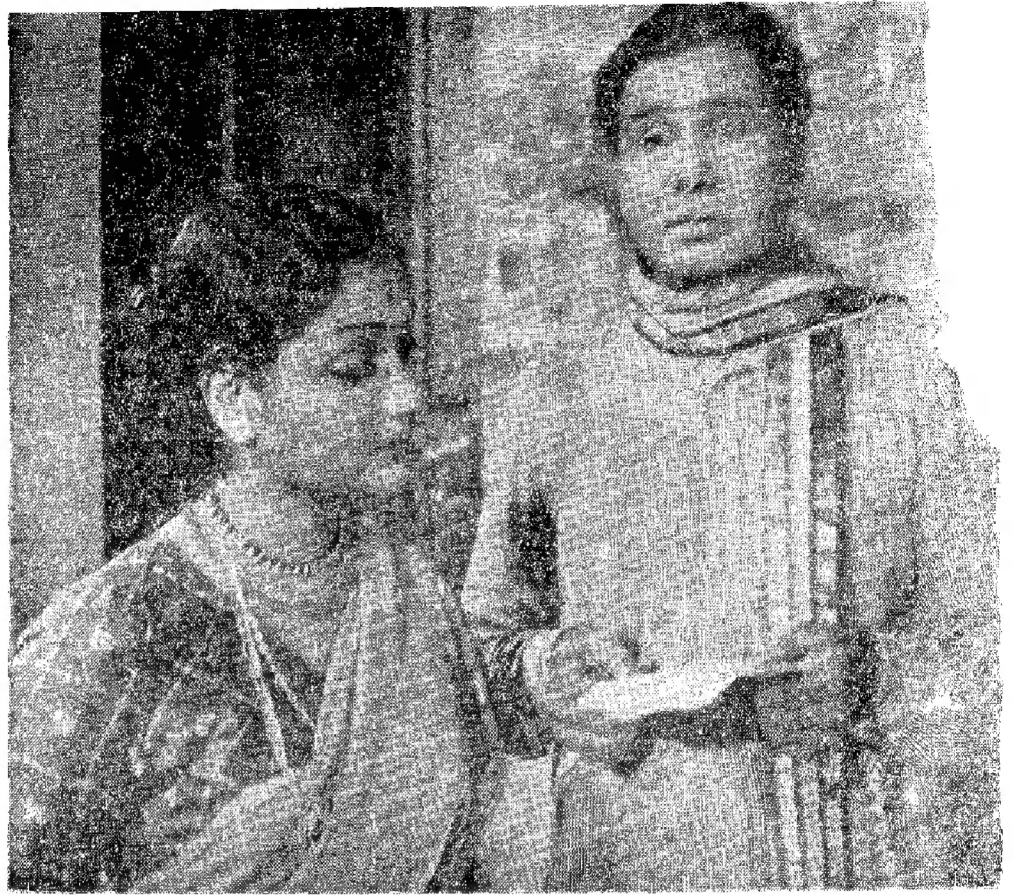
* కాలక్షేపం *

(5-వ పేజీ తరువాయి)

తనకు బాల్యదశలో మృత్యుగండ్లం తప్పించ వలసినదని యాశ్చర్యభరిత ప్రార్థించారుట. ఆ ప్రాణగండ్లం ఆయనకు తప్పింది. ఆయన చిరంజీవియైనాడు. కాశ్యంతంగా చిరకాలం బ్రతికిఉండడం ఎందుకయ్యి అంటే, భగ వద్దజన కాశ్యంతంగా ఎల్లకాలమూ చేస్తూ ఉండడానికి ఈ చేతులు ఉండాలి, యీ పాలుక ఉండాలి, యీ కాయము భాయ ముగా ఉండాలి అన్నాడు. కనుక "తినువువై మన కింత తనుక మేల?" అనే ప్రశ్న అనవసరం. శరీరం అనేది ఉండి తీరాలి. దాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడుకోవాలి అన్నార మహాత్ములు. ప్రతిరోజూ దాక్కుచేత విధిగా పరీక్ష చేయించుకొని తన రక్తపుపోటు తగ్గిందో హెచ్చిందో చూచుకొని, అతిశ్రద్ధగా ఆహార విహార నియమం గమనిస్తూ, క్షణభంగురమైన శరీరంమీద క్షణక్షణమూ శ్రద్ధాసక్తి చూపించిన మహాత్ముడు, వారాలకొది నిరాహార దీక్ష, నిరాశ్రితంగా, నిశ్చలంగా, నిర భయంతరంగా, నిర్మోగమటంగా సాగించి శరీరాన్ని నిర్లక్ష్యం చేశాడు. సీతమీద ఎంత అమరక్తి, ఎంత ఆసక్తి ఎంత మోహం, ఎంత మమకారం శ్రీరాముల వారికి ఉన్నదని వ్యక్తమైనదో చూడండి. ఆ యిల్లాలును నిండు చూలాలైయిందగా వన నాసానికి వాల్మీకికథానికి శ్రీరాముడు సంపించినప్పుడు అంత అమరక్తి అంత ఆసక్తి, అంత మోహం అంత మమకారం ఏమైంది? మహాత్ముడు తన దేహపోషణ ఎంత శ్రద్ధగా చేశాడో, శరీరాన్ని ఎన్ని తైలాలతో మర్దనచేశాడో, తన తూకం ఎంత శ్రద్ధగా చూచుకున్నాడో, ఎన్ని ఫలరసములను బలంకోసం స్వీకరించాడో, గమనిస్తే శరీరం అంటే ఆయనకు అంత మక్కువ కాబోలునని మనము ఊహిస్తూ ఒక్క మాటలో అంటాము. కాని, ఢిల్లీలో బిర్లా దివనవరణలో సాయంకాల ప్రార్థన సభలు జరుగుతున్నప్పుడు ఆయనమీద బాంబు వేయాలనే ప్రయత్నం జరిగింది. జరిగినట్లుగా మహాత్మునకు తేలియజేశారు. సాయంకాల ప్రార్థన సమావేశాలకు పోలీసు బందోబస్తు ఏర్పాటు చేస్తామని మంత్రియైన వల్లభాయి పటేలు బ్రతిమాలితే సనేమిరా నాకు యీ పోలీసు కాపలా పెద్దన్నాడు. నా శరీరాన్ని ఆవిధంగా రక్షించుకున్న రేదన్నాడు. భగవంతుని రక్షణ కావాలి గాని భటుల రక్షణ అక్కరలేదన్నాడు.

శరీర ప్రకృతిమీద ఉండే అమరక్తి ఎంత వరకో ధర్మసాధనకోసం శరీరాన్ని ఉపయోగించే మహాత్ములకే బోధపడుతుంది. ప్రకృతి అంతా సహ ధర్మచారిణివలె కన్పిస్తుంది. సృష్టి అంతా మనోహరంగానే ఉంటుంది. మల్లెల మొల్లలు మందమారుతములు మాత్రమే కాదు; లేళ్ళు మొసళ్ళు, కేనులు, తోమలు, తుపానులు, భౌగంపాలుకూడా మనోహర భగవత్ చిద్విలాసాలుగా కన్పిస్తాయి. బ్రహ్మాండం కలుగజేస్తాయి. ఎవరికి? - బ్రహ్మజ్ఞానులైన బ్రహ్మగురుకు. బ్రహ్మ మయం అయిన ప్రకృతిని చూచి ఆనందించే పురుషుడు బ్రహ్మకాకపోయి నప్పటికీ, ఆ బ్రహ్మకు వాహనమైన హంస అయినా కావాలి. అటువంటి పరమ హంసకు మస్కగవికారంగానీ, "నేను అనుభ వించాలి" అనే కామంతో, కోరికతోనూడిగ అనురాగంగానీ ఉండదు. ప్రకృతి అసేగి స్త్రీవంటిదే. కాని ఆస్త్రీ రామకృష్ణసరస హంసకు జగజ్జననిగా మాతృస్వరూపంలో కన్పించింది. భక్తుడైనవాడు తానుకుడా స్త్రీతత్వం పొందుతాడు. అంతా ఒకటే ప్రకృతి ఒకటే తత్వం - రామకృష్ణ పరమ హంసకు ఆయన సహధర్మచారిణిగానీ శారదాదేవియందు జగన్మాత కన్పించింది. ఆయనకూడా దేవతలనే పేనం పేసికొని ఆనందించి తీవ్రయ్యడైన సమయాలు ఉన్నాయి. అంతా స్త్రీమయం అంతా దేవీమయం అన్నాడు. ఒకసారి కలకత్తాలో గుర్రపుబండిలో ప్రయాణం చేస్తూ నేలని తానే అనితస్వయం దైవోయినాడు" స్వయం గాయాచిన ఒక బ్రహ్మ సామాజికుడు వివరించినవిషయం ఇది. భక్తుడు పురుషుడే. కాని స్త్రీభావం లోకి మారి శరణాగతుడైనప్పుడే లూరిగా భక్తుడవుతాడు. పురుషుడే స్త్రీయైన తత్వానికి ప్రకృతి అంతా ఆ పురుషునకు తల్లికావాలి, తండ్రికావాలి. లేదా భర్తకావాలి. తన భాగంకోసమే యీ సృష్టి అనే భావం ఆభావం అవుతుంది. "మదీయ భాసుర సమదృష్టి బ్రహ్మముగ గాయును మన్నది విశ్వమంతయున్." అనే మహాత్ముడు శిశువులను మిత్రులను ఒక్కరిగా చూస్తాడు. గాంధీ మహాత్మునిపై రివాల్యూషన్ పేర్చిన నాథూరాం వినాయక గాడ్సెలో కూడా భగవంతుడున్నాడు. "ఇదే మహాత్ముని శీలితాంత్య పండితం" అంటే లవలేశం సంశయంలేదు. "మదీయ భాసుర సమదృష్టి బ్రహ్మముగ గాయును మన్నది విశ్వమంతయున్" అని మహాత్ముడు అనగల్గినను చూపి ముఖాని టికి నిజం.

విశేష ప్రసాద
 కృష్ణాచారి మా
 గోపీ లోక
 న ర న యోగ
 వాగ్యు.

“సంఘం” లో
 ఒక దృశ్యం
 (మధ్యలో ఉ
 న్నది ఎక్. పి.
 రంగారావు.)

“మేఘమాశిష్ట సానుం”

—కాటో : సి. వి. నారాయణమూర్తి (పెరవలి)

త్వరగా నురగను తెచ్చు సన్లైట్ బాద కుండ తెల్లగాను మరియు ప్రకృత వంతముగాను ఉతు కును

నేను అదృష్టవంతుడను. ఎందుకనగా నా భార్య
సన్లైట్ సబ్బుతో నా బట్టలను ఉరికి
రక్షించును. సన్లైట్ యొక్క చాల
ఎక్కువైన బలవంతము, త్వరగా పనిచేయు
వలతువంటియు నైన నురగ మరియు నంతటివి
బట్టలను బాదకుండ పోగొట్టును. ఈ
విధముగా నా బట్టలు చాల కాలముండును.
అందువలన నా ఖర్చు తగ్గును.

మీరు సన్లైట్ సబ్బుతో బట్టలను
సులభముగా ఉతుకుటచే మీకు ఎక్కువ
తీరిక ఉంటుంది. సన్లైట్ యొక్క
చుట్టుకైన నురగ మరియు బయటికి
తరిమివేసి రంగు బట్టలను మిక్కిలి
ప్రకృతవంతముగా జేయును.

